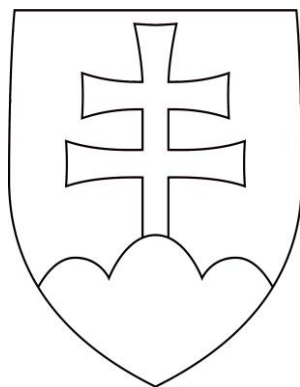

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššieho súdu
A ROZHODNUTÍ súdov
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

6/2013

OBSAH

Rozhodnutia vo veciach správnych

- 69. Doba poistenia** - Ak mal zamestnávateľ poistenca 31. decembra 1992 sídlo v Českej republike ku dňu zmeny v štátovom usporiadaní a rozdelení ČSFR na dva samostatné štáty alebo naposledy pred týmto dňom, všetky doby dôchodkového poistenia, ktoré získal k tomuto dňu na území Slovenskej republiky sa považujú za doby poistenia v Českej republike.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 So/114/2011) 6
- 70. Poistenie na dôchodkové účely** - V období od 1. januára 2001 do 1. augusta 2006 štát neplatil poistné za osoby, ktoré sa starali o prevažne alebo úplne bezvládnú blízku osobu. Doba takejto starostlivosti mohla byť hodnotená pre dôchodkové účely ako doba zamestnania len vtedy, ak opatrovanie bolo vykonávané ako samostatná zárobková činnosť a za dobu jeho vykonávania bolo odvodené poistné.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 So/87/2011) 8
- 71. Pohľadávky na poistnom** - V konaní podľa piatej časti druhej hlavy OSP nemožno riešiť otázku, či povinnosť zaplatiť poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie za obdobie reštrukturalizačného konania má za následok vznik pohľadávky podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžso/70/2011) 11
- 72. Vznik účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení** - Deň zápisu do evidencie samostatne hospodáriacich roľníkov má význam z hľadiska určenia dňa vzniku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení u tých osôb, ktoré sú samostatne zárobkovo činné podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, ak poľnohospodársku výrobu skutočne vykonávajú.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžso/65/2011) 13
- 73. Vznik účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení správcu dedičstva** - Skutočnosť, že správca dedičstva do skončenia dedičského konania po poručiteľovi vykonáva činnosti, ktoré boli predmetom živnostenského podnikania poručiteľa, nemá samotná za následok vznik povinného poistenia správcu dedičstva ako samostatne zárobkovo činnnej osoby.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 Sžso/61/2011) 15
- 74. Doba dôchodkového poistenia** - Započítanie obdobia poistenia spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činnnej osoby, za ktorú nebolo zaplatené poistné možno hodnotiť ako dobu dôchodkového poistenia (zamestnania) na účely § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov len od okamihu zaplataenia poistného za toto obdobie. Ustanovenie § 60 ods. 1 uvedeného zákona poskytuje ochranu len zamestnancovi, za ktorého zamestnávateľ neodvádzal poistné, ale nevzťahuje sa na spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činných osôb.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012, sp. zn. 9 So/9/2011) 18
- 75. Výška starobného dôchodku**
- I. Výšku starobného dôchodku, na ktorý vznikne poistencovi nárok len vtedy, ak sa mu započíta aj doba poistenia (zamestnania) v cudzine treba vypočítat' podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva.

- II. Pri určení výšky dôchodku treba určiť teoretickú sumu starobného dôchodku, na ktorú by vznikol poistencovi nárok, ak by všetky doby poistenia získal podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a následne určiť skutočnú sumu starobného dôchodku podľa pomeru trvania dôb poistenia získaných na území Slovenskej republiky k celkovému obdobiu dôchodkového poistenia získaného na území zmluvných štátov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2012, sp. zn. 9 So/96/2011)21
- 76. Osobný mzdový bod za obdobie materskej dovolenky** - Právne vzťahy dôchodkového poistenia (zabezpečenia) sa posudzujú podľa právnych predpisov účinných v čase ich vzniku, pokiaľ zákon výslovne neurčí inak. Ak nárok na dôchodkovú dávku nevznikol do 31. decembra 2007, nemožno započítať osobný mzdový bod za obdobie materskej dovolenky v hodnote 0,6.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2012, sp. zn. 9 So/127/2011)24
- 77. Vrátenie dávky alebo jej časti** - Ak zamestnávateľ, ktorý mal ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sídlo na území Českej republiky porušil povinnosť viesť evidenčný list dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a predložiť ho príslušnej pobočke orgánu sociálneho poistenia podľa § 290 ods. 1 a 2 v spojení s § 231 ods. 1 písm. j/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a čl. 23 Správnej dohody medzi Slovenskou republikou a Českou republikou č. 318/1994 Z.z., nemôže za takéto nesplnenie povinnosti zodpovedať poistenec a toto porušenie povinnosti zamestnávateľa nemá za následok vznik povinnosti poistenca vrátiť dávku alebo jej časť, ktoré mu boli vyplatené zo slovenského systému sociálneho poistenia neprávom.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012, sp. zn. 9 So/10/2011).....26
- 78. Vrátenie dávky garančného poistenia** - Z neexistujúceho pracovnoprávneho vzťahu nemôžu prejsť na nadobúdateľa podniku ako kupujúceho žiadne práva ani povinnosti, preto na neho nemohla prejsť povinnosť vrátiť poskytnutú dávku garančného poistenia po vyhlásení konkurzu. Skutočnosť, že podľa § 476 a nasledujúcich Obchodného zákonníka došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy o predaji podniku, ak v čase jej uzavretia už nebol poistenec v pracovnoprávnom vzťahu s predávajúcim (ako zamestnávateľom), nemá na vznik tejto povinnosti kupujúceho vplyv.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2012, sp. zn. 7 Sžo/38/2011)30
- 79. Prepočet predčasného starobného dôchodku** - Ak bol poistencovi priznaný a vyplácaný predčasný starobný dôchodok, potom mu nevzniká právo na určenie sumy starobného dôchodku podľa § 66 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení platnom v čase vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok ani po dovŕšení dôchodkového veku. Právny podklad pre prepočet predčasného starobného dôchodku po dovŕšení veku, potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok nie je daný.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012, sp. zn. 7So/32/2011)33
- 80. Zvýhodnené hodnotenie doby zamestnania** - Ustanovenie § 14 ods. 2 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov presne upravuje spôsob zvýhodneného hodnotenia doby zamestnania. Iný ako zákonom upravený spôsob zvýhodnenia doby zamestnania neprichádza do úvahy, preto nemožno dobu zamestnania profesionálneho pilota, vykonávanú na území bývalej Federatívnej ľudovej republiky Juhoslávia pre účely nároku na starobný dôchodok hodnotiť na Slovensku inak, ako ostatným poistencom slovenských systémov sociálneho poistenia (zabezpečenia). Zvýhodnenie hodnotenia doby zamestnania (poistenia) na Slovensku spočíva vo zvýhodnenom výpočte výšky dôchodkovej dávky, ale viacnásobné započítanie získanej doby poistenia (zamestnania) slovenský systém sociálneho poistenia (zabezpečenia) nepozná.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2011, sp. zn. 7 So/37/2011)36
- 81. Prepočet starobného dôchodku** - Predpokladom vzniku nároku na prepočet starobného dôchodku podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a podľa článku 23 ods. 3 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení nie je evidencia trvalého pobytu žiadateľa o dávku, ale zistenie, či na Slovensku býval s úmyslom

trvale sa tu zdržovať. Samotné hlásenie o jeho trvalom pobyte má evidenčný charakter a môže byť len jedným z dôkazov o trvalom pobyte.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012, sp. zn. 7 So/83/2011)39

82. Premlčanie poistného

I. Ustanovenie § 24 ods. 4 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov o nepremlčaní poistného sa vzťahuje len na tých platiteľov poistného, ktorí vôbec nesplnili oznamovaciu povinnosť podľa § 18 uvedeného zákona.

II. Nesplnením ohlasovacej povinnosti nie je jej oneskorené splnenie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7 Sžso/16/2011)42

83. Výsluhový dôchodok a obdobie dôchodkového poistenia - Priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nevylučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) bolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 So/138/2011)45

84. Služobný úraz počas prestávky v službe - Pri skúmaní, či úraz, ktorý utrpel vojak v priebehu trvania jeho vyslania do vojenskej misie, je služobným úrazom, treba tiež skúmať, či k nemu nedošlo počas prestávok v službe a posudzovať, či vzhľadom na podmienky výkonu služby k úrazu nedošlo pri vykonávaní činností, obvyklých v čase takýchto prestávok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžso/80/2011)51

85. Výsluhový príspevok a výsluhový dôchodok - Výsluhový príspevok (predtým príspevok za službu) nie je rovnocenný s výsluhovým dôchodkom podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov (resp. predtým podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov), lebo podmienky pre vznik nároku na túto dávku a spôsob jeho výpočtu sú odlišné, preto sa za výsluhový dôchodok podľa predchádzajúcich zákonných úprav iba považuje.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 So/155/2011)54

86. Výsluhový príspevok a výsluhový dôchodok - Príspevok za službu podľa § 110 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov nie je výsluhovým dôchodkom podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2012, sp. zn. 9 So/59/2011)57

87. Zahraničný príplatok a náhrada za nevyčerpanú dovolenku - Do výpočtového základu pre určenie jednorazového odškodného podľa § 25 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nepatrí zahraničný príplatok a náhrada za pomernú (nevyčerpanú) časť dovolenky. Do služobného príjmu profesionálneho vojaka podľa § 4 písm. a/ zákona č. 380/1997 Z.z. o peňažných náležitostiach vojakov v znení neskorších predpisov sa započítavajú len osobitné príplatky a nie aj zahraničný príspevok a odmeny za pohotovosť podľa § 4 písm. b/ a c/ uvedeného zákona.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2012, sp. zn. 7 Sžso/18/2011)60

88. Príspevok na kúpu pomôcky - Ak je na používanie pomôcky podľa § 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov potrebný výcvik, príspevok na jej kúpu možno poskytnúť len vtedy, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik, potrebný na používanie pomôcky.

-
- (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžso/63/2011) 64
- 89. Miera funkčnej poruchy** - Podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov posúdenie miery funkčnej poruchy patrí do právomoci príslušných posudkových lekárov, ktorí posudzujú aj odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2012, sp. zn. 7 Sžso/51/2011) 67
- 90. Peňažný príspevok na úpravu bytu** - Ak poberateľ peňažného príspevku na úpravu bytu poskytnutého a vyplateného neprávom nemal vedomosť o neoprávnenom prijatí dávky a ak neoprávnenú výplatu dávky nezavinil, nezodpovedá za neoprávnenú výplatu peňažného príspevku ani vtedy, ak sú dané dôvody na jeho odňatie podľa § 37, § 41 ods. 5 alebo § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2012, sp. zn. 7 Sžso/77/2011) 70
- 91. Peňažný príspevok na úpravu bytu** - Peňažný príspevok na úpravu bytu podľa zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa priznáva ako čiastočná sociálna kompenzácia ťažkého zdravotného postihnutia fyzickej osoby a je nerozlučne spojený s osobou žiadateľa. Neprechádza na jeho prípadných dedičov, preto ďalšie súdne konanie v dôsledku smrti žiadateľa o tento príspevok musí byť zastavené.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. mája 2012, sp. zn. 7 Sžso/42/2011) 74
- 92. Následky nesplnenia oznamovacej povinnosti** - Ak občan nepreukázal správnomu orgánu, ktorý od neho požaduje úhradu za poskytnuté sociálne služby, že splnil svoju oznamovaciu povinnosť v zmysle § 103 ods. 2 a 6 zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, je povinný zaplatiť úhradu za poskytnuté sociálne služby v celom rozsahu.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2012, sp. zn. 7 Sžso/26/2011) 76
- 93. Premlčanie poistného** - Ustanovenie § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ustanovuje, že desaťročná premlčacia lehota sa vzťahuje na všetky pohľadávky na poistnom (aj poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty), ktoré bol platiteľ povinný zaplatiť do 1. januára 2005. Uplynutie tejto lehoty nezávisí na skutočnosti, či povinný splnil oznamovaciu povinnosť.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012, sp. zn. 7 Sžso/25/2011) 78
- 94. Účastník správneho konania** - Účastníkom správneho konania o uložení sankcie právnickej osobe nie je jej akcionár, lebo pri skúmaní zákonnosti rozhodnutia o sankcii, uloženej právnickej osobe, sa nekoná o jeho právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach a akcionár nie je ani osobou, ktorá by mohla byť týmto rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach priamo dotknutá [§ 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov].
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2012, sp. zn. 7 Sžso/47/2011) 81
- 95. Odôvodnenie rozsudku** - Rozsudok, z ktorého nemožno zistiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o zákonnosti rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia, nezabezpečuje účastníkovi právo na spravodlivý súdny proces. Jeho riadne odôvodnenie je procesným právom účastníka, lebo len dostatočné a presvedčivé odôvodnenie mu umožňuje dostatočne skutkovo a právne odôvodniť prípadne podaný opravný prostriedok.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2012, sp. zn. 7 So/118/2011) 84
-

-
- 96. Plynutie lehoty na podanie žaloby podľa V. časti OSP** - Podanie podnetu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nemá vplyv na právoplatnosť rozhodnutia, ani nemá za následok prerušenie plynutia lehoty na podanie žaloby podľa V. časti OSP.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 7 Sžso/54/2011)86
- 97. Konanie a rozhodovanie o organizačných otázkach orgánov záujmovej samosprávy**
- I. Konanie a rozhodovanie o organizačných otázkach orgánov záujmovej samosprávy nemožno považovať za prenesený výkon štátnej správy.
- II. Pôsobnosť súdov na ich preskúmanie v správnom súdnictve preto nie je daná.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júla 2012, sp. zn. 9 Nds/15/2012)88

69.
ROZHODNUTIE

Ak mal zamestnávateľ poistenca 31. decembra 1992 sídlo v Českej republike ku dňu zmeny v štátoprávnom usporiadaní a rozdelení ČSFR na dva samostatné štáty alebo naposledy pred týmto dňom, všetky doby dôchodkového poistenia, ktoré získal k tomuto dňu na území Slovenskej republiky sa považujú za doby poistenia v Českej republike.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 So/114/2011)

Krajský súd v P. rozsudkom z 28. apríla 2011, podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie odporkyne z 15. decembra 2010 v spojení s rozhodnutím z 28. februára 2011, ktorým podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa článku 48 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (ďalej len "nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71") zamietol žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok, lebo nesplnila podmienky nároku na túto dávku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky ku dňu 4. novembra 2008.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky (31. decembra 1992) mala zamestnávateľa so sídlom na území Českej republiky. S poukazom na článok 15 ods. 1 a článok 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení uverejnenej v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 318/1994 a Prílohy III nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 preto nebolo možné započítať pre výpočet dôchodku navrhovateľky podľa právnych predpisov Slovenskej republiky obdobie dôchodkového poistenia, ktoré získala do 31. decembra 1992. Navrhovateľka nezískala v Slovenskej republike ani po 31. decembri 1992 žiadne obdobie dôchodkového poistenia, nesplnila preto základnú podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Krajský súd účastníkom nepriznal náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP s odôvodnením, že v konaní podľa piatej časti OSP navrhovateľka nebola úspešná a odporkyni právo na náhradu trov nevzniklo.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie. Namietala, že dôchodkový vek dosiahla 4. novembra 2008, na Slovensku odpracovala vyše 17 rokov a v Čechách len 3 roky, a to práve v čase, keď sa republika rozdelila, no napriek tomu sa nemôže dopracovať k svojmu starobnému dôchodku. Žiada zhodnotiť dobu dôchodkového zabezpečenia len za odpracovaných 17 rokov na Slovensku.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa článku 11 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“), ktorá bola publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 318/1994, rozsah a spôsob hodnotenia dôb zabezpečenia sa spravujú právnymi predpismi toho zmluvného štátu, v ktorého dôchodkovom zabezpečení sa tieto doby získali, a ustanoveniami článku 20 tejto Zmluvy.

Podľa článku 20 Zmluvy doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal

zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 2).

Z predložených spisov súd zistil, že navrhovateľka 9. novembra 2010 požiadala o starobný dôchodok s účinnosťou od 4. novembra 2008. V žiadosti oznámila, že v deň rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky (ďalej len „ČSFR“) teda 31. decembra 1992 vykonávala zárobkovú činnosť na území Českej republiky u zamestnávateľa so sídlom v Českej republike. Z obsahu prílohy č. 1, pripojenej k žiadosti o dôchodok vyplýva, že navrhovateľka od 1. decembra 1992 bola neevidovaná nezamestnaná.

Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení je medzinárodnou zmluvou, spĺňajúcou podmienky platnosti, ratifikácie a vyhlásenia, dostatočne jasne a priamo zakladá práva a povinnosti subjektov, a preto je priamo aplikovateľná.

V prejednávanej veci ku dňu zmeny v štátoprávnom usporiadaní a rozdelení ČSFR na dva samostatné štáty, teda 31. decembra 1992, mal zamestnávateľ navrhovateľky sídlo v Českej republike. Všetky doby dôchodkového poistenia, ktoré navrhovateľka získala k tomuto dňu na území Slovenskej republiky sa preto považujú za doby poistenia v Českej republike. V dôsledku tejto skutočnosti mohla navrhovateľke zhodnotiť na dôchodkové účely tieto doby zamestnania len Česká správa sociálneho zabezpečení podľa právnych predpisov Českej republiky.

Odvolací súd zistil, že Česká správa sociálneho zabezpečení na základe žiadosti navrhovateľky o priznanie starobného dôchodku zhodnotila aj doby dôchodkového poistenia, ktoré navrhovateľka získala v Slovenskej republike pred 1. januárom 1993. Podľa dôvodov rozhodnutia zo 16. augusta 2010 navrhovateľka v čase nadobudnutia dôchodkového veku 58 rokov a 8 mesiacov (k prihladeniu na výchovu dvoch detí), nedosiahla potrebných 26 rokov doby dôchodkového poistenia podľa § 29 ods. 2 písm. f), zákona č. 155/1995 Sb. o dôchodovom pojištění. Získala len 22 rokov a 285 dní poistenia, čo nepostačovalo pre splnenie podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok k 4. aprílu 2010. Za týchto podmienok navrhovateľke vznikne nárok na starobný dôchodok vo veku 67 rokov a 8 mesiacov. Pretože navrhovateľka tento vek nedosiahla, žiadosť o starobný dôchodok zamietla.

Navrhovateľka nepreukázala, že po dni rozdelenia ČSFR t.j. od 1. januára 1993 získala akékoľvek obdobie dôchodkového poistenia v Slovenskej republike, preto nárok na starobný dôchodok jej podľa § 65 zákona o sociálnom poistení nevznikol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu rovnako ako súd prvého stupňa nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne, a preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

70.
ROZHODNUTIE

V období od 1. januára 2001 do 1. augusta 2006 štát neplatil poistné za osoby, ktoré sa starali o prevažne alebo úplne bezvládnú blízku osobu. Doba takejto starostlivosti mohla byť hodnotená pre dôchodkové účely ako doba zamestnania len vtedy, ak opatrovanie bolo vykonávané ako samostatná zárobková činnosť a za dobu jeho vykonávania bolo odvodené poistné.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 So/87/2011)

Krajský súd v T. rozsudkom z 3. februára 2011, potvrdil rozhodnutie z 23. septembra 2010, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľke starobný dôchodok v sume 219,80 € mesačne s účinnosťou od 3. augusta 2010. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že podľa prehľadu hodnôt osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia, uvedeného v osobnom liste dôchodkového poistenia do 3. augusta 2010 (ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok) získala navrhovateľka 12 802 dní dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu dôchodku je 35,0740 rokov dôchodkového poistenia. Preskúmané rozhodnutie odporkyne považoval za správne a potvrdil ho, lebo námietky navrhovateľky nepovažoval za dôvodné a jej tvrdenie, že doba starostlivosti o dieťa v období od 1. januára 2000 do 31. júla 2006 jej nesprávne nebola zhodnotená ako obdobie dôchodkového poistenia nepovažoval za preukázané. Uviedol, že podľa potvrdenia odboru výberu poistného Sociálnej poisťovne, pobočky v T. z 20. decembra 2007 bola navrhovateľka povinne poistená ako osoba, za ktorú platí poistné štát v období od 1. augusta 2006, preto je správne navrhovateľke zhodnotené obdobie dôchodkového poistenia od 1. augusta 2006 do 2. augusta 2010, t. j. do priznania starobného dôchodku. Vzhľadom na uvedené okolnosti nie je doba starostlivosti o dieťa navrhovateľky v období od 1. januára 2000 do 31. júla 2006 obdobím dôchodkového poistenia a nie je možné ho zhodnotiť na nárok na starobný dôchodok. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k rovnakým právnym záverom ako odporkyňa a v podrobnostiach len poukázal na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Právnemu zástupcovi navrhovateľky krajský súd priznal trovy právneho zastúpenia vo výške 237,87 € s poukazom na § 140 ods. 2 OSP.

Podaným odvolaním žiadala navrhovateľka vyššie uvedený rozsudok krajského súdu zmeniť podľa § 220 OSP, zrušiť rozhodnutie odporkyne z 23. septembra 2010 a vec vrátiť odporkyni na ďalšie konanie a žiadala priznať jej právnomu zástupcovi trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania. Tvrdila, že súd rozhodol na základe údajov, ktoré uvádza odporkyňa v napadnutom rozhodnutí, pričom sa nevysporiadal s otázkou správnosti záverov a výpočtov odporkyne, ktoré nezodpovedajú skutočnosti.

Namietala, že odporkyňa neodôvodnila, prečo navrhovateľke nehodnotila ako náhradnú dobu poistenia dobu starostlivosti o jej invalidnú a prevažne bezvládnú dcéru Z., ktorá nebola umiestnená v ústave sociálnej starostlivosti od roku 1990. Táto skutočnosť vyplýva z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou napadnutého rozhodnutia odporkyne z 23. septembra 2010 a je v rozpore s listom odporkyne z 23. septembra 2010, ktorý pripojila ako dôkaz k odvolaniu. Uviedla, že s celým jeho obsahom nesúhlasí. Z neho však vyplýva, že náhradná doba starostlivosti o dcéru jej nebola hodnotená len za obdobie od 1. januára 2001 do 21., „zrejme 31.“ decembra 2003. Podľa jej názoru sa prieči článkom 12 ods. 1, 2, čl. 39 a čl. 41 ods. 1, 4, 5, Ústavy Slovenskej republiky, keď pri ich aplikácii by nemohla odporkyňa ani prvostupňový súd dospieť k záveru, že jej starostlivosť o dcéru, ktorá trpí ťažkou mentálnou retardáciou s úzkosťou spojenou s agresivitou a vyžaduje neustály dozor, sa v určitých obdobiach nepovažuje ani za náhradnú dobu pre účely výpočtu starobného dôchodku, čo podstatným spôsobom ovplyvnilo jeho výšku.

Odporkyňa sa na odvolanie navrhovateľky písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia

pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 9 ods. 1 písm. k) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov („ďalej len zákon o sociálnom zabezpečení“) sa do doby zamestnania započítala aj doba osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá bola prevažne alebo úplne bezvládna a nebola umiestnená v ústave sociálnej starostlivosti alebo obdobnom zdravotníckom zariadení, a to najskôr od 1. januára 1976.

Podľa § 169c ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení doba osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá bola prevažne alebo úplne bezvládna a nebola umiestnená v zariadení sociálnych služieb alebo v obdobnom zdravotníckom zariadení, získaná od 1. januára 1976 do 31. decembra 2000, sa hodnotí od 1. januára 2001 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2000.

Podľa § 15 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom poistení je povinne dôchodkovo poistená fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak nie je dôchodkovo poistená podľa písmen a) až d), nebol jej priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, nedovŕšila dôchodkový vek a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tohto opatrovania.

Zo spisov vyplýva, že na základe žiadosti z 18. augusta 2010 bol navrhovateľke priznaný starobný dôchodok rozhodnutím z 23. septembra 2010 podľa § 65 a § 82 zákona o sociálnom poistení po započítaní 35 rokov a 27 dní obdobia dôchodkového poistenia a po zohľadnení výchovy troch maloletých a dosiahnutí 54 rokov veku 3. augusta 2007, ku ktorému po pripočítaní tridsiatich šiestich kalendárnych mesiacov podľa § 65 ods. 5 zákona o sociálnom poistení dosiahla dôchodkový vek a bol jej priznaný starobný dôchodok od 3. augusta 2010 v sume 219,80 € mesačne.

Úlohou súdu pred rozhodnutím o odvolaní navrhovateľky bolo posúdiť, či bola navrhovateľke riadne zhodnotená pre dôchodkové účely a pre výpočet výšky starobného dôchodku celá doba starostlivosti o dcéru Z., teda aj doba od 1. januára 2001 do 31. júla 2006.

Zodpovedá skutočnosti, že navrhovateľka sa osobne starala o svoje dieťa Z. M., narodenú 4. novembra 1980, ktorá trpí ťažkou mentálnou retardáciou s úzkosťou, spojenou s agresivitou, ktoré si vyžaduje sústavne nepretržitý dozor v období od 1. januára 2001 do 31. decembra 2006.

Odvolací súd zistil z druhej strany osobného listu dôchodkového poistenia (ktoré je prílohou preskúmaného rozhodnutia odporkyne z 23. septembra 2010), že starostlivosť o dcéru Z. jej bola pre dôchodkové účely zhodnotená ako doba poistenia od roku 1990 až do konca roku 2000 (s výnimkou 280 dní v roku 1992 doby evidovanej nezamestnanosti v čase od 1. januára do 6. októbra). Vyplýva to z označenia znakom „T“ a „Z“, čo podľa vysvetliviek k osobnému listu dôchodkového poistenia znamená „doba starostlivosti o dieťa“ a „doba osobnej starostlivosti o blízku osobu uznanú za prevažne alebo úplne bezvládnou“. Z tejto druhej strany osobného listu vyplýva, že navrhovateľke nie je zhodnotená doba od 1. januára 2001 do 1. augusta 2006, čo je vysvetlené v napadnutom rozsudku krajského súdu (str. 6, prvý odsek) tým, že podľa potvrdenia odporkyne z 20. decembra 2007, je navrhovateľka povinne poistená osoba, za ktorú zaplatil poisťník štát v čase od 1. augusta 2006 do 2. augusta 2010, t. j. do priznania starobného dôchodku. Nezhodnotenie doby od 1. januára 2001 do 1. augusta 2006 zodpovedá zákonu.

Doba starostlivosti o dcéru Z.M. v období od 1. januára 2001 do 1. augusta 2006, nemohla byť navrhovateľke hodnotená pre dôchodkové účely, lebo len v uvedenom období štát za osoby, trvalo sa starajúce o blízke osoby, ktoré boli prevažne alebo úplne bezvládne neodvádzal poisťné. Uvedená doba by navrhovateľke mohla byť zhodnotená ako doba poistenia len v prípade, ak by za seba odvádzala poisťné sama ako samostatne

zárobkovo činná osoba. Poistné za sporné obdobie však odporkyni odvedené nebolo, preto spornú dobu starostlivosti nemohla odporkyňa na dôchodkové účely navrhovateľke započítať, aj keď súd tiež považuje právnu úpravu, podľa ktorej štát za opatrovanie odkázaných osôb neodvádzal poistné za vecne nesprávnu a sociálne nespravodlivú. Vo svojom konaní a rozhodovaní je však súd (a aj odporkyňa) viazaný zákonom, preto na svoje hodnotenie právnej úpravy ako nespravodlivej nemohol pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia odporkyne prihliadať. Zo znenia zákona súdy aj odporkyňa museli vychádzať, lebo sú ním viazané a svojím rozhodnutím nemohli nedostatky právnej úpravy nahrádzať.

S obsahom odpovede odporkyne z 23. septembra 2010, v ktorej navrhovateľke oznámila, že obdobie od 1. januára 2001 do 31. decembra 2003 nehodnotili ako dobu poistenia, priloženej k odvolaniu navrhovateľky, nie je obsah rozhodnutia vo veci samej v rozpore, lebo skutočnosť, že navrhovateľke nebola hodnotená uvedená doba, zodpovedá obsahu spisov, že jej pre dôchodkové účely nebola zhodnotená ani ďalšia doba od 1. januára 2004 do 1. augusta 2006. Ďalšia doba poistenia od 1. augusta 2006 do vzniku nároku na starobný dôchodok bola navrhovateľke ako doba starostlivosti o dcéru Z. zhodnotená.

Pokiaľ navrhovateľka namieta nesprávnosť záverov a výpočtov výšky priznanej dôchodkovej dávky, postačuje vysvetlenie odporkyne o skutočnosti, že rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, výpočet priemerného osobného mzdového bodu k 21. decembru 2007, ako aj k 23. septembru 2010 zodpovedá zákonu.

Rozhodnutie vychádza z rozdielov v priemernom osobnom mzdovom bode ku dňu 21. decembra 2007 a ku dňu 23. septembra 2010 a správne pre zistenie výšky dávky vychádza z vyššieho z nich.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd považoval odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorý preskúmané rozhodnutie odporkyne z 23. septembra 2010 potvrdil za vecne správny a preto ho podľa § 219 OSP potvrdil.

71.
ROZHODNUTIE

V konaní podľa piatej časti druhej hlavy OSP nemožno riešiť otázku, či povinnosť zaplatiť poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie za obdobie reštrukturalizačného konania má za následok vznik pohľadávky podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžo/70/2011)

Krajský súd v P. rozsudkom z 31. mája 2011, podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 12. januára 2011 o uložení povinnosti zaplatiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti, poistné na úrazové poistenie, poistné na garančné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za jún 2010 spolu vo výške 5406,20 €.

V odôvodnení uviedol, že žalobca bol povinný platiť poistné za svojich zamestnancov žalovanej. V predmetnej veci posúdil otázku platenia poistného za mesiac jún 2010 a skúmal, či nárok sociálnej poisťovne vznikol pred povolením reštrukturalizácie žalobcu ako dlžníka, alebo v priebehu reštrukturalizačného konania. Poukazoval na skutočnosť, že podľa názoru žalobcu pohľadávkou sociálnej poisťovne je aj poistné bez ohľadu na to, či je alebo nie je splatné a sociálna poisťovňa si mala poistné uplatniť prihláškou v reštrukturalizačnom konaní tak, ako ho predpísala žalobcovi ako zamestnávateľovi.

Súd prvého stupňa za pohľadávkou veriteľa považoval taký peňažný dlh, vo vzťahu ku ktorému je dlžník povinný pred začatím konania už plniť, čo v predmetnej veci splnené nebolo. Pohľadávka žalovanej na poistnom proti žalobcovi vznikla počas reštrukturalizačného konania, preto podľa § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) túto pohľadávkou nebolo podľa jeho názoru treba uplatňovať prihláškou, pretože ide o takzvanú prednostnú pohľadávkou a na tieto pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania a ani tieto pohľadávky sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu. Krajský súd sa stotožnil s právnym názorom žalovanej, že o pohľadávkou možno hovoriť iba vtedy, ak poistné na sociálne poistenie nebolo uhradené do dňa splatnosti poistného. Z dôvodu, že poistné za mesiac jún 2010 žalobca neuhradil tak, ako to upravujú ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších zákonov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pohľadávka vznikla až dňom 3. augusta 2010.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a žalobe vyhovel, alebo aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Podľa jeho názoru z § 120 zákona o konkurze a reštrukturalizácii vyplýva, že je potrebné prihlásiť všetky pohľadávky vzťahujúce sa na obdobie pred reštrukturalizáciou, a to aj v prípade, že ku dňu povolenia reštrukturalizácie ešte nie sú splatné. Žalovaná preto mala prihlásiť do reštrukturalizačného konania žalobcu všetky svoje pohľadávky vzťahujúce sa na obdobie pred reštrukturalizáciou žalobcu, t.j. na obdobie do 14. júna 2010. Poukázal na skutočnosť, že vyhotovil mesačný výkaz poistného a vyčíslil poistné za obdobie pred povolením reštrukturalizácie s poukazom na ustanovenia zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), v ktorých sú upravené povinnosti fyzických a právnických osôb, ktorým súd povolil reštrukturalizáciu, týkajúce sa vedenia účtovníctva. Namietal tiež, že pohľadávka na poistnom za mesiac jún 2010 mu nevznikla 3. augusta 2010, ale 8. júla 2010, t.j. dňom doručenia výkazu. Podľa účtovných predpisov sa za vznik pohľadávky považuje povinnosť zaúčtovať pohľadávkou v súlade s účtovníctvom (deň uskutočnenia účtovného prípadu). Zdôraznil, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii je špeciálnym právnym predpisom, teda aj k zákonu o sociálnom poistení, a preto nesúhlasil s názorom krajského súdu, že rozdelenie mesiaca jún na obdobie do 14. júna 2010 a od 15. júna 2010 sa prieči zákonu o sociálnom poistení.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť.

Z o d o v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že žalobca podľa § 247 a nasl. OSP podal Krajskému súdu v P. žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 12. januára 2011 o povinnosti zaplatiť poistné na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné a príplatky“) za jún 2010 spolu vo výške 5406,20 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že úlohou krajského súdu v danej veci nebolo skúmať správnosť postupu žalovaného pri uplatňovaní pohľadávky v reštrukturalizačnom konaní, ale bol povinný skúmať, či svojím rozhodnutím žalobcovi v súlade so zákonom predpísala neodvedené poistné a príspevky za mesiac jún 2010.

Takémuto postupu nebránila ani skutočnosť, že voči žalobcovi bolo začaté reštrukturalizačné konanie, lebo § 114 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý upravuje účinky začatia reštrukturalizačného konania, nebráni správnomu orgánu, aby po začatí reštrukturalizačného konania predpísal žalobcovi neodvedené poistné. Začatie reštrukturalizačného konania ani samotné rozhodnutie o povolení reštrukturalizácie, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 108B/2010 zo 7. júna 2010 nemá za následok prerušenie správneho konania, ani nebráni jeho začatiu a pokračovaniu.

Predmetom prieskumu v predmetnom konaní podľa piatej časti druhej hlavy OSP nemôže byť posúdenie, či povinnosť zaplatiť poistné za obdobie reštrukturalizačného konania má za následok vznik pohľadávky podľa § 120 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii tak, akoby išlo o pohľadávku, ktorá vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania a ktorá sa prihlasuje v reštrukturalizačnom konaní prihláškou, alebo či sa jedná o pohľadávku vzniknutú počas reštrukturalizačného konania, tzv. prednostnú pohľadávku podľa § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu o predpísanom poistnom nie je súd v správnom súdnictve oprávnený preskúmať správnosť ďalšieho postupu žalovanej v reštrukturalizačnom konaní.

Z obsahu rozsudku súdu prvého stupňa je však nepochybné, že súd preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovanej. Postupoval v súlade s § 244 a nasl. OSP, pretože zisťoval skutkový stav veci pre posúdenie, či žalovanou predpísané poistné žalobca sám uhradil v deň jeho splatnosti. Dostatočne skúmal skutočnosť, či právny a skutkový dôvod na uloženie povinnosti žalobcovi zaplatiť dlžné poistné existuje a či je preskúmané rozhodnutie v súlade so zákonom z uvedených hľadísk.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil podľa § 219 v spojení s § 246c ods. 1 OSP aj keď z iných právnych dôvodov.

72.
ROZHODNUTIE

Deň zápisu do evidencie samostatne hospodáriacich roľníkov má význam z hľadiska určenia dňa vzniku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení u tých osôb, ktoré sú samostatne zárobkovo činné podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, ak poľnohospodársku výrobu skutočne vykonávajú.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžo/65/2011)

Krajský súd v T. rozsudkom z 23. marca 2011 žalobu zamietol a žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej a jej pobočky, ktorými zistili, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe vznikla účasť na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení podľa § 6 ods. 1 písm. c) a § 145a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) 6. októbra 2010, a to dňom vzniku oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že pred rozhodnutím bolo potrebné skúmať, či osoba, ktorá je na základe osvedčenia samostatne hospodáriacim roľníkom, je zúčastnená na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení faktickým získaním osvedčenia, alebo či musí skutočne aj poľnohospodársku výrobu vykonávať. Podľa názoru krajského súdu je právny výklad žalobcu nesprávny, lebo vychádza len z ustanovenia § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení (ktorý charakterizuje samostatne zárobkovo činnú osobu na účely sociálneho zabezpečenia). Podľa jeho názoru žalobca opomína znenie § 145a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení (platné od 1. januára 1996), ktoré ustanovuje, že samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení účasť na nemocenskom a dôchodkovom poistení vzniká dňom vzniku oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti. Krajský súd preto považoval postup žalovaného pri posudzovaní vzniku poistného pomeru za zodpovedajúci zákonu.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalobca. Namietal, že § 145a zákona o sociálnom zabezpečení sa týka iba osôb, ktoré sú zapísané do evidencie, a pred alebo po tomto zápise začnú vykonávať poľnohospodársku činnosť. Status samostatne zárobkovo činnnej osoby musí vzniknúť podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení a až po jeho naplnení je možné uvažovať o použití § 145a zákona.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok Krajského súdu v T. potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu žalobcu treba vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení sa za samostatne zárobkovo činné osoby na účely sociálneho zabezpečenia považujú osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách.

Podľa § 145a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 4a ods. 1 písm. a) až c), e) a g) účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení vzniká dňom vzniku oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti a zaniká dňom zániku oprávnenia na vykonávanie tejto činnosti.

Zo spisov vyplýva, že žalovaná rozhodnutím z 10. decembra 2009 okrem odstránenia formálnych nedostatkov potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky T. z 18. mája 2009 o vzniku účasti na nemocenskom a dôchodkovom zabezpečení žalobcu 6. októbra 1998 a jeho odvolanie zamietla.

Úlohou súdov obidvoch stupňov bolo preto posúdiť, či bol žalobca k 6. októbru 1998 na účely sociálneho zabezpečenia samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení.

Z citovaných ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že osobu možno považovať podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení na účely sociálneho zabezpečenia za samostatne zárobkovo činnú vtedy, ak táto osoba poľnohospodársku výrobu v skutočnosti vykonáva a nie osobu, ktorá je formálne zapísaná v evidencii samostatne hospodáriaceho roľníka.

Vykonávanie poľnohospodárskej výroby je potrebné považovať za opakovanú aktívnu činnosť osoby, ktorej právne postavenie je upravené v § 12a ods. 1 zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov.

Deň zápisu do evidencie samostatne hospodáriacich roľníkov má význam z hľadiska určenia dňa vzniku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení u tých osôb, ktoré sú samostatne zárobkovo činné podľa § 4a ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, ak poľnohospodársku výrobu skutočne vykonávajú. Úlohou žalobcu bolo teda skúmať nielen stav zápisu v evidencii samostatne hospodáriaceho roľníka, ale tiež zisťovať, či samostatne zárobkovo činná osoba poľnohospodársku činnosť ako samostatne hospodáriaci roľník aj vykonávala. Len po zistení, že žalobca v čase, kedy bol samostatne hospodáriacou osobou takúto činnosť v skutočnosti aj vykonával, mohla žalovaná dospieť k záveru, že žalobcovi vznikla účasť na sociálnom zabezpečení.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a na základe nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, preto rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej a jej prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. a) OSP. V ďalšom konaní správne orgány viazané právnym názorom odvolacieho súdu opätovne rozhodnú o žalobcovej účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení v predmetnom období.

73.

R O Z H O D N U T I E

Skutočnosť, že správca dedičstva do skončenia dedičského konania po poručiteľovi vykonáva činnosti, ktoré boli predmetom živnostenského podnikania poručiteľa, nemá samotná za následok vznik povinného poistenia správcu dedičstva ako samostatne zárobkovo činnnej osoby.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 Sžso/61/2011)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 20. apríla 2011 podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil rozhodnutie žalovanej z 27. septembra 2010 v spojení s rozhodnutím z 10. februára 2010 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 508,02 € na účet jej advokáta Mgr. I. K., do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení uviedol, že Okresný súd M. v dedičskej veci poručiteľky Ing. E. U. uznesením zo 4. júna 2003 ustanovil žalobkyňu Ing. K. U. za správcu časti dedičstva po poručiteľke, ktorá bola jej matkou. Zároveň okresný súd v zmysle § 175f ods. 1 OSP vymedzil správcovi okruh činností, ktoré môže v súvislosti so správou dedičstva vykonávať a stanovil mu povinnosť predkladať súdu pravidelne správy o svojej činnosti, ako aj povinnosť predložiť dedičom prostredníctvom súdu po skončení dedičského konania záverečnú správu o činnosti. S poukazom na § 5 písm. b) a § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) dospel k záveru, že žalobkyňa nie je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá mala oprávnenie prevádzkovať živnosť, a preto jej nevzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 1. júla 2004. Námietky žalobkyne uvedené v žalobe považoval krajský súd za dôvodné, a preto napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP. Úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná a žiadala ho zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Ž. na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Hoci bola žalobkyňa ustanovená za správcu dedičstva poručiteľky Ing. E. U., ktorá zomrela 12. mája 2003, naďalej zastávala právny názor, že na účely sociálneho poistenia sa žalobkyňa považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu tým, že pokračovala v živnosti ako dedička ustanovená za správcu dedičstva a za rok 2003 dosiahla príjem relevantný na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Tvrdila, že z uvedeného dôvodu ju treba od 1. júla 2004 považovať za povinne nemocensky poistenú a povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu. Uviedla, že vo vykonávaní živnosti žalobkyňa pokračovala, pričom živnosť vykonávala na základe živnostenského listu z 23. mája 1995, vydaného na meno Ing. E. U., čo znamená, že živnostenské oprávnenie poručiteľky nezaniklo. Po skončení konania o dedičstve, Obvodný úrad v M., odbor živnostenského podnikania, potvrdil úradným záznamom 24. marca 2004 len zmeny údajov uvedených v predmetnom živnostenskom liste, teda nevydal žalobkyni nové živnostenské oprávnenie. Po smrti samostatne zárobkovo činnnej osoby Ing. E.U. sa považuje za osobu, ktorá má oprávnenie prevádzkovať živnosť a nadobúda postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby závisí od výšky príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 7 ods. 1 až 3, 5 a 6 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení účinnom do 31. decembra 2003 alebo výnosu súvisiaceho s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, ktorý táto osoba dosiahla za predchádzajúci kalendárny rok. Až po dosiahnutí príjmu významného na vznik uvedeného povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia vzniká samostatne zárobkovo činnnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie (§ 21 ods. 1), ktorý sa posudzuje vždy k 1. júlu kalendárneho roka, pričom sa vychádza z príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo z výnosu súvisiaceho s podnikaním, ktorý samostatne zárobkovo činná osoba dosiahla za predchádzajúci kalendárny rok. Za rok 2003 žalobkyňa podala daňové priznanie k dani z príjmov fyzických osôb vo vlastnom mene v sume 4 929 852 Sk, za Ing. E.U. bolo podané daňové priznanie k dani z príjmov fyzických osôb 28. novembra 2003 s príjmom 7 840 538 Sk. Žalovaná tvrdila, že príjem, ktorý žalobkyňa vykázala vo svojom daňovom priznaní k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2003 je príjem, ktorý žalobkyňa dosiahla po smrti poručiteľky.

Žalobkyňa navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolanie žalovanej bolo podané nedôvodne.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 5 písm. b) zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je osoba, ktorá má oprávnenie prevádzkovať živnosť.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len „podnikateľ“).

Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním s inou samostatne zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

Podľa § 175f ods. 1 OSP správca robí po dobu konania o dedičstve úkony nevyhnutné na uchovanie majetkových hodnôt patriacich do dedičstva, a to v rozsahu vymedzenom súdom. Správca je povinný pri výkone funkcie postupovať s odbornou starostlivosťou a zodpovedá za škodu, ktorá vznikla porušením povinností, ktoré mu ukladá zákon alebo mu uloží súd. Ak to súd uloží, predkladá mu správca priebežné správy o svojej činnosti.

Zo spisov vyplýva, že žalobkyňa Ing. K. U., dcéra poručiťky Ing. E. U., zomrelej 12. mája 2003, bola ustanovená za správcu časti dedičstva poručiťky okrem iného aj vo veci ďalšieho majetku a majetkových hodnôt súvisiacich so živnostenskou činnosťou poručiťky, ktorú vykonávala od 19. mája 1995 na základe živnostenského listu Okresného úradu v M. pod obchodným menom Ing. E. U. – A.T.E.M., miesto podnikania T., V. na základe uznesenia Okresného súdu M. zo 4. júna 2003, ktoré aj nadobudlo právoplatnosť 4. júna 2003. Uvedeným uznesením okresný súd žalobkyni ako správkyňi dedičstva vymedzil okruh činností, ktoré mohla v súvislosti so správou majetku vykonávať. Úradným záznamom z 24. marca 2004 odboru živnostenského podnikania Obvodného úradu v M. boli na základe oznámenia z 22. marca 2004 potvrdené zmeny údajov uvedených v živnostenskom liste z 23. mája 1995. Údaje boli pozmenené v časti obchodné meno, meno, priezvisko, rodné číslo, bydlisko, na základe osvedčenia o dedičstve z 26. januára 2004, ktorým nadobudla vlastnícke právo k majetku a majetkovým hodnotám súvisiacim so živnostenskou činnosťou Ing. K. U. Žalobkyňa vykonávala túto funkciu správcu dedičstva do skončenia dedičského konania v dedičskej veci po neb. Ing. E.U., ktoré bolo ukončené vydaním Osvedčenia o dedičstve notárom JUDr. M. D. z 26. januára 2004. Po skončení dedičského konania žalobkyňa nepokračovala v živnosti (§ 13 ods. 5 živnostenského zákona), pokračovanie v živnosti neoznámila živnostenskému úradu do 1 mesiaca od skončenia dedičského konania po matke.

Podľa potvrdenia z 1. apríla 2004 Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v M. (č. I. 32) žalobkyňa bola od 1. júla 2003 v evidencii uchádzačov o zamestnanie. V roku 2003 žalobkyňa nemala oprávnenie na prevádzkovanie živnosti, ale do skončenia dedičského konania po matke od 26. januára 2004 vykonávala funkciu správcu dedičstva podľa § 175e a nasl. OSP. Nemala ani postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. b) zákona o sociálnom poistení, nevykonávala živnosť ako sústavnú činnosť prevádzkovanú samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Daňové priznanie za rok 2003 teda nesúviselo so samostatnou zárobkovou činnosťou žalobkyne. Žalobkyňa podala daňové priznanie v roku 2004 za rok 2003 za svoju matku Ing. E. U., ktorá zomrela 12. mája 2003 ako správkyňa dedičstva. Uvedené daňové priznanie nesúviselo so samostatnou zárobkovou činnosťou žalobkyne, ale súviselo

s nadobudnutím práv a povinností dedením k podniku jej matky, teda poručiťky. Zo svojho podnikania mala príjem až v roku 2004, a preto povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie žalobkyne vzniklo až od 1. júla 2005.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne závery Najvyšší súd Slovenskej republiky nevyhovel odvolaniu žalovanej a dôvody zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu považoval za vecne správne a zákonné. Z uvedeného dôvodu prvostupňový rozsudok podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

74.
ROZHODNUTIE

Započítanie obdobia poistenia spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činnnej osoby, za ktorú nebolo zaplatené poistné možno hodnotiť ako dobu dôchodkového poistenia (zamestnania) na účely § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov len od okamihu zaplataenia poistného za toto obdobie. Ustanovenie § 60 ods. 1 uvedeného zákona poskytuje ochranu len zamestnancovi, za ktorého zamestnávateľ neodvádzal poistné, ale nevzťahuje sa na spolupracujúce osoby samostatne zárobkovo činnných osôb.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012, sp. zn. 9 So/9/2011)

Krajský súd v B. B. rozsudkom zo 7. októbra 2010 potvrdil rozhodnutie zo 17. februára 2010, ktorým vzhľadom na 60%-ný pokles schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou od 1. augusta 2006 odporkyňa podľa § 70 ods. 1 a § 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi od 14. novembra 2007 invalidný dôchodok v sume 4845 Sk mesačne, zvýšený od 1. júla 2008 na 5088 Sk mesačne s tým, že od 1. januára 2009 patrí navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume 168,90 € mesačne, ktorý sa od 1. januára 2009 zvyšuje na sumu 180,70 € mesačne a od 1. januára 2011 na sumu 186,30 Sk mesačne.

Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľ bol invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. od 1. augusta 2006, ale k tomuto dňu nesplnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Nárok na invalidný dôchodok mu preto vznikol až dňom 14. novembra 2007, kedy zaplatil poistné na dôchodkové poistenie za obdobie od 1. januára 2001 do 31. mája 2003, počas ktorého bol spolupracujúcou osobou samostatne zárobkovo činnnej osoby. Navrhovateľ bol v období od 1. januára 2001 do 31. mája 2003 prihlásený do systému dôchodkového zabezpečenia ako spolupracujúca osoba samostatne zárobkovo činnnej osoby (jeho manželky), pracoval a podieľal sa na jej zárobkovej činnosti. Skutočnosť, že jeho manželka ako samostatne zárobkovo činnná osoba nerealizovala za navrhovateľa platby na odvod poistného na dôchodkové zabezpečenie, nemala žiadny vplyv na započítanie sporného obdobia do obdobia dôchodkového poistenia navrhovateľa, lebo zákon v zmysle ustanovenia § 60 ods. 1 pre prípad nezaplataenia poistného poskytuje ochranu len zamestnancom. Vzhľadom na skutočnosť, že za obdobie od 1. januára 2001 do 31. mája 2003 nebolo poistné na dôchodkové poistenie uhradené včas, bolo možné ho započítať do obdobia dôchodkového poistenia až po jeho úplnej úhrade 14. novembra 2007.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom namietal, že podľa § 19 ods. 2 zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Sociálnej poisťovni“) odvody na dôchodkové poistenie mala odvádzať do Sociálnej poisťovne samostatne zárobkovo činnná osoba, u ktorej pracoval ako spolupracujúca osoba a odporkyňa nemala právo žiadať doplatenie dlžnej sumy od neho a nemala od úhrady dlžnej sumy odvodiť dátum priznania invalidného dôchodku, keď za invalidného bol uznaný už od 1. februára 2006. Nezaplataenie odvodov zo strany samostatne zárobkovo činnnej osoby za neho ako spolupracujúcu osobu by nemalo byť vo vzťahu k dátumu priznania invalidného dôchodku na jeho ujmu.

Odporkyňa vo vyjadrení trvala na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nedovŕšil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona o sociálnom poistení (do 31. decembra 2003) počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov.

Podľa § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) účasť na dôchodkovom zabezpečení spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činnnej osoby sa hodnotí ako zamestnanie, ak za tieto obdobia bolo zaplatené poistné na dôchodkové zabezpečenie podľa osobitného predpisu, teda podľa zákona o Sociálnej poisťovni.

Podľa § 14 ods. 2 písm. d/ zákona o Sociálnej poisťovni poistné na dôchodkové zabezpečenie platia spolupracujúce osoby zúčastnené na dôchodkovom zabezpečení.

Podľa § 19 ods. 2 zákona o Sociálnej poisťovni za samostatne zárobkovo činné osoby a spolupracujúce osoby vykazuje a odvádza poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je obdobie povinného dôchodkového poistenia, obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia okrem období uvedených v § 140 bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie podľa tohto zákona a ak tento zákon neustanovuje inak. Ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplatenia poistného na dôchodkové poistenie u zamestnanca sa považuje za splnenú; to neplatí, ak si túto povinnosť nesplnil zamestnávateľ uvedený v § 7 ods. 2.

Z obsahu spisov odvolací súd zistil, že navrhovateľ požiadal o priznanie invalidného dôchodku žiadosťou z 8. februára 2006 a invalidný dôchodok žiadal priznať od 1. februára 2006. Zo záverov posudku posudkového lekára sociálneho poistenia zo 7. marca 2006 vyplýva, že navrhovateľ je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 55% od 1. februára 2006. Od 1. augusta 2006 bola na základe posúdenia posudkového lekára sociálneho poistenia miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zvýšená na 60%. Navrhovateľ bol prihlásený na nemocenské a dôchodkové poistenia ako spolupracujúca osoba samostatne zárobkovo činnnej osoby od 1. januára 2001 a z tohto poistenia sa odhlásil od 31. mája 2003. Dlžné poistné na dôchodkové poistenie za obdobie od 1. januára 2001 do 31. mája 2003 doplatil dňa 14. novembra 2007. Obdobie od 1. januára 2001 do 31. mája 2003 spadá do obdobia účinnosti zákona o sociálnom zabezpečení.

V konaní bolo preukázané, že navrhovateľ spĺňa podmienku invalidity od 1. februára 2006. Pre vznik nároku na invalidný dôchodok však navrhovateľ k dátumu vzniku invalidity nesplnil ďalšiu podmienku – potrebnú dobu dôchodkového poistenia. Všetky zákonom stanovené podmienky pre vznik nároku na invalidný dôchodok, teda aj podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia navrhovateľ splnil až doplatením celej dlžnej sumy poistného za obdobie, za ktoré bol prihlásený na nemocenské a dôchodkové poistenia ako samostatne zárobkovo činná osoba a ako spolupracujúca osoba samostatne zárobkovo činnnej osoby, teda až dňom 14. novembra 2007.

Krajský súd v napadnutom rozsudku dospel k správne mu záveru, že povinnosť platiť poistné na dôchodkové zabezpečenie vznikla navrhovateľovi ako spolupracujúcej osobe samostatne zárobkovo činnnej osoby (§ 14 ods. 2 písm. d/ zákona o Sociálnej poisťovni) i keď realizáciu odvodov mala zabezpečiť samostatne zárobkovo činná osoba (v danom prípade manželka navrhovateľa).

Aj keď v súlade s § 19 ods. 2 zákona o Sociálnej poisťovni odvody na dôchodkové poistenie mala odvádzať do Sociálnej poisťovne manželka navrhovateľa ako samostatne zárobkovo činná osoba, odvolací súd nemohol akceptovať námietku navrhovateľa, že pokiaľ si jeho manželka túto povinnosť nesplnila, nemalo by to mať vplyv na dátum vzniku nároku na jeho invalidný dôchodok. Ustanovenie § 60 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poskytuje ochranu len zamestnancovi, za ktorého neodvádzal zamestnávateľ poistné. Zákon však neumožňuje použitie tohto ustanovenia aj u spolupracujúcich osôb samostatne zárobkovo činných osôb. Vo vzťahu medzi samostatne zárobkovo činnou osobou a spolupracujúcou osobou tejto samostatne zárobkovo činné osoby totiž nejde o pracovnoprávny vzťah (vzťah závislosti) ako je to medzi zamestnávateľom a zamestnancom.

Z uvedeného vyplýva, že započítanie obdobia poistenia spolupracujúcej osoby samostatne zárobkovo činné osoby, za ktoré nebolo zaplatené poistné, je možné hodnotiť ako dobu dôchodkového poistenia (zamestnania) na účely § 72 ods. 1 zákona o sociálnom poistení len od okamihu zaplatenia poistného za toto obdobie.

Vzhľadom na to, že poistné za sporné obdobie bolo zaplatené až 14. novembra 2007, navrhovateľ splnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia podľa § 72 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 tohto zákona až týmto dňom.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne zo 17. februára 2010 je v súlade so zákonom, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

75.

ROZHODNUTIE

- I. Výšku starobného dôchodku, na ktorý vznikne poistencovi nárok len vtedy, ak sa mu započíta aj doba poistenia (zamestnania) v cudzine treba vypočítať podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva.**
- II. Pri určení výšky dôchodku treba určiť teoretickú sumu starobného dôchodku, na ktorú by vznikol poistencovi nárok, ak by všetky doby poistenia získal podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a následne určiť skutočnú sumu starobného dôchodku podľa pomeru trvania dôb poistenia získaných na území Slovenskej republiky k celkovému obdobiu dôchodkového poistenia získaného na území zmluvných štátov.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2012, sp. zn. 9 So/96/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 11. marca 2011 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 8. júna 2009 v spojení s rozhodnutím odporkyne z 28. októbra 2009, ktorými podľa § 65, § 274 a § 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa článku 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (ďalej len „nariadenie“) navrhovateľovi od 23. decembra 2007 priznala starobný dôchodok v sume 6 705 Sk mesačne. Podľa § 82 zákona o sociálnom poistení súčasne zvýšila starobný dôchodok navrhovateľa od 1. júla 2008 na 7 041 Sk mesačne, ktorá podľa § 293a tohto zákona k 1. januáru 2009 predstavuje 233,80 € mesačne a od 1. januára 2009 ho zvýšila na 250,10 € mesačne.

Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia v Bulharskej republike v rozsahu 2 873 dní (7,871 rokov) a na území Slovenskej republiky získal obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu 8 722 dní (23,8959 rokov), spolu 11 595 dní (31,7672 rokov). Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia aj vo zvýhodnenej I. AA pracovnej kategórii, podľa § 274 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) mu vznikol nárok na starobný dôchodok od dovŕšenia veku 55 rokov len z toho dôvodu, že pri získaní iba 23,8959 roka poistenia v Slovenskej republike mu bol pre splnenie podmienky 25 rokov zamestnania v súlade s čl. 45 nariadenia zhodnotený aj zamestnanie v Bulharsku.

Suma starobného dôchodku bola preto určená v súlade s článkom 46 ods. 2 nariadenia a nie podľa článku 46 ods. 1 nariadenia, ktorý je podľa krajského súdu použiteľný len v prípade, ak podmienky na vznik nároku na dôchodok boli splnené bez toho, aby sa musel použiť článok 45 nariadenia. Výška dôchodku bola preto určená pomerom dôb poistenia získaných na území Slovenskej republiky a úhrnu celkovo získaných dôb poistenia v inom zmluvnom štáte Európskej únie, ktorý v danom prípade je 0,7522. Odporkyňa určila výšku starobného dôchodku ako násobok teoretickej výšky dôchodku (8 389 Sk) a koeficientu 0,7522. Z uvedených dôvodov krajský súd rozhodnutie odporkyne potvrdil. Nepriznanie trov konania navrhovateľovi krajský súd odôvodnil jeho neúspechom v konaní.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietal, že suma starobného dôchodku bola určená bez obdobia dôchodkového poistenia získaného na území Bulharskej republiky, ale zároveň sa prihliadalo na dobu poistenia získanú podľa právnych predpisov Bulharskej republiky, ktorý postup považoval za nelogický a odporujúci právnym predpisom Európskej únie. Čiastkovaním došlo k zníženiu dôchodku, ktorý získal výlučne na území Slovenskej republiky a pritom bulharská strana mu nemá možnosť započítať takto čiastkovaním anulovaný banický dôchodok, na ktorý si osobne „odložil“ do odvodov len na území Slovenskej republiky. Keď sa dozvedel, že do splnenia podmienok v Slovenskej republike mu chýba 1,1041 roka (25 rokov), mal záujem za túto dobu doplatiť odvody jednorázovo, ale pracovníčka Sociálnej poisťovne mu oznámila, že tento postup nie je možný. Podľa názoru navrhovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, pretože v Bulharskej republike mu nebude

započítané zníženie získané na území Slovenskej republiky a až o 10 rokov sa mu bude vypočítavať dôchodok prevažne za obdobie bez príjmu, t. j. štúdia a základnej vojenskej služby. Ďalej uviedol, že hoci má pobyt na území členského štátu Európskej únie a mal rovnaké povinnosti pri platení odvodov ako občania Slovenskej republiky, nemá rovnaké práva ako občania tohto členského štátu a je diskriminovaný, čo preukázal výškou dôchodku J. S., ktorého životné podmienky a príspevky do dôchodkových fondov boli porovnateľné s jeho. Z uvedeného dôvodu navrhol rozsudok Krajského súdu v K. zrušiť a vec vrátiť na nové konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázala na skutočnosť, že navrhovateľovi bol priznaný starobný dôchodok vo veku 55 rokov, vzhľadom na zamestnanie vykonávané vo zvýhodnenej pracovnej kategórii v súlade s § 274 zákona o sociálnom poistení. Zamestnanie v rozsahu najmenej 25 rokov navrhovateľ získal len s prihladením na dobu zamestnania získanú podľa právnych predpisov Bulharskej republiky, preto bol starobný dôchodok navrhovateľa priznaný podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia. Pre úplnosť poznamenala, že suma dôchodku vypočítaná podľa čl. 46 ods. 2 nariadenia je rovnaká ako suma, ktorá by bola vypočítaná len z dôb poistenia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 nariadenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d o v o d n e n i a :

Podľa článku 45 (11) (14) ods. 1 nariadenia (započítavanie období poistenia, ktoré uplynuli podľa právnych predpisov, ktorej zamestnaná alebo samostatne zárobkovo činná osoba podliehala, ohľadom nadobudnutia, zachovania alebo znovunadobudnutia práva na dávky): príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie alebo znovunadobudnutie nároku na dávky podľa systému, ktorý nie je osobitným systémom v zmysle odsekov 2 alebo 3 dosiahnutím dôb poistenia, zohľadní tam, kde je to nevyhnutné, doby poistenia dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek iného členského štátu podľa všeobecného systému alebo podľa osobitného systému buď zamestnanca, alebo samostatne zárobkovo činnnej osoby. Na tento účel zohľadní tieto doby akoby boli dosiahnuté podľa jej vlastných právnych predpisov.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/.

Podľa článku 46 ods. 1 nariadenia keď podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu pre vznik nároku na dávky boli splnené bez toho, aby sa musel použiť článok 45 alebo článok 40 ods. 3, uplatnia sa nasledujúce pravidlá:

- a) príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať:
- i) na jednej strane iba podľa ustanovení právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje,
 - ii) na druhej strane podľa odseku 2.

Podľa článku 46 ods. 2 nariadenia v prípade, kde podmienky požadované právnymi predpismi členského štátu, na nadobudnutie nároku na dávky sú splnené iba po použití článku 45 a/ alebo článku 40 ods. 3, uplatnia sa nasledujúce pravidlá:

- a) príslušná inštitúcia vypočíta teoretickú výšku dávky, na ktorú by si mohla dotknutá osoba uplatniť nárok za predpokladu, že všetky doby poistenia a/alebo bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov členských štátov, ktorým zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba podliehali, sa dosiahli v tomto štáte podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje v deň priznania dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška dávky nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku uvedenú v tomto pododseku;

- b) príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku dávky na základe teoretickej výšky uvedenej v predchádzajúcom pododseku a podľa pomeru trvania dôb poistenia alebo bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje táto inštitúcia, k celkovému trvaniu dôb poistenia a dôb bydliska dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov všetkých dotknutých členských štátov.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na starobný dôchodok a jeho výšku.

Dostatočne bolo preukázané, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok vo veku 55 rokov len za podmienky, že získal aspoň 25 rokov doby zamestnania (poistenia). Podmienku 25 rokov zamestnania, uvedenú v § 21 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení navrhovateľ splnil len s prihliadnutím na obdobie dôchodkového poistenia, získaného na území Bulharskej republiky. Nesplnenie jednej z podmienok ohľadne vzniku nároku na starobný dôchodok len podľa predpisov Slovenskej republiky si uvedomoval aj navrhovateľ, keď v odvolaní uviedol, že chýbajúcu dobu poistenia do 25 rokov chcel doplatiť.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že mu odporkyňa neumožnila doplatiť poistné za 1,1041 roka do splnenia podmienky 25 rokov zamestnania v Slovenskej republike, táto jeho námietka nebola dôvodná, lebo taká možnosť nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení a nevyplývala ani zo zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ vzhľadom na dátum narodenia (23. decembra 1952) a vzhľadom na získané obdobie dôchodkového poistenia získané v Bulharskej republike v rozsahu 2 873 dní (7,871 rokov) a obdobie dôchodkového poistenia získané na území Slovenskej republiky v rozsahu 8 722 dní (23,8959 rokov), z toho vo zvýhodnenej I.AA pracovnej kategórii 6 315 dní. Dňom 23. decembra 2007, ku ktorému dňu dovŕšil vek 55 rokov, splnil všetky podmienky potrebné k vzniku (nadobudnutiu) nároku na starobný dôchodok, avšak podmienku získania aspoň 25 rokov doby zamestnania (poistenia) získal len s nevyhnutným zohľadnením doby zamestnania v Bulharskej republike podľa čl. 45 nariadenia. Vzhľadom na nutnosť použitia čl. 45 nariadenia pre nadobudnutie nároku na starobný dôchodok odporkyňa nepochybila, keď postupovala v súlade s čl. 46 ods. 2 nariadenia a najskôr určila teoretickú sumu starobného dôchodku, na ktorú by vznikol navrhovateľovi nárok ak by všetky doby poistenia boli získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a následne určila skutočnú sumu starobného dôchodku podľa pomeru trvania dôb poistenia získaných na území Slovenskej republiky k celkovému obdobiu dôchodkového poistenia získaného na území oboch zmluvných štátov, t.j. pomerom 0,7522.

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľa na diskrimináciu jeho osoby v porovnaní s inými poistencami, lebo v prípadoch akým je prípad navrhovateľa, zákon i nariadenie určujú rovnaký postup.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že za dobu poistenia v Bulharskej republike nadobudne nárok na starobný dôchodok neskôr ako v Slovenskej republike, túto jeho námietku odvolací súd nemohol zohľadniť, lebo z nariadenia vyplýva základná zásada, že každý členský štát má priznať a vyplácať dávky v starobe len za doby zamestnania (poistenia), získané podľa jeho predpisov na jeho území.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd rozhodnutie odporkyne považoval za zodpovedajúce zákonu, a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 vetou druhou OSP ako vecne správny.

76.
ROZHODNUTIE

Právne vzťahy dôchodkového poistenia (zabezpečenia) sa posudzujú podľa právnych predpisov účinných v čase ich vzniku, pokiaľ zákon výslovne neurčí inak. Ak nárok na dôchodkovú dávku nevznikol do 31. decembra 2007, nemožno započítať osobný mzdový bod za obdobie materskej dovolenky v hodnote 0,6.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2012, sp. zn. 9 So/127/2011)

Krajský súd v T. rozsudkom z 28. apríla 2011 potvrdil rozhodnutie zo 14. septembra 2010, ktorým odporkyňa podľa § 67 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o predčasný starobný dôchodok, pretože k 23. júlu 2010 suma jej predčasného starobného dôchodku neprevýšila 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie je zákonné, lebo navrhovateľka nesplnila všetky podmienky pre priznanie nároku na predčasný starobný dôchodok, keďže vypočítaná výška jej predčasného starobného dôchodku 217,50 € mesačne nie je vyššia ako 1,2-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, ktoré k 23. júlu 2010 predstavovalo sumu 222,46 € mesačne.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie navrhovateľka. Namietala, že pri posúdení jej nároku na dávku nemala odporkyňa použiť ustanovenie § 293y ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ale mala postupovať podľa ustanovenia § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého od účinnosti tohto zákona, teda od 1. januára 2003 získala osobný mzdový bod za obdobie materskej dovolenky v hodnote 0,6. Ustanovenie § 293y ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktoré odňalo matkám, ktorým vznikne nárok na dôchodkovú dávku po 31. decembri 2003 hodnotu osobného mzdového bodu 0,6 a priznalo im hodnotu osobného mzdového bodu 0,3, tieto matky diskriminuje oproti matkám, ktorým vznikol nárok na dôchodkovú dávku do 31. decembra 2003. Táto diskriminácia založená na veku je podľa jej názoru v rozpore s čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky.

Odporkyňa odvolanie navrhovateľky nepovažovala za dôvodné a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie,

- a) bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov
- b) chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a
- c) suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.

Podľa § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov za náhradnú dobu, dobu štúdia a dobu výkonu civilnej služby, ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania získané podľa predpisov účinných

pred 1. januárom 2004 a ktoré trvali celý kalendárny rok, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky. Ak sa kryjú tieto doby navzájom, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky len raz. Ak tieto doby trvali len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb. Pomerná časť osobného mzdového bodu je podiel osobného mzdového bodu patriaceho za tieto doby, ktoré trvali celý kalendárny rok, a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom sa tieto doby získali. Pomerná časť osobného mzdového bodu sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 293y ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom od 1. januára 2008) ak nárok na dôchodkovú dávku vznikne po 31. decembri 2007, osobný mzdový bod v hodnote 0,6 za obdobie materskej dovolenky získanej do 31. decembri 2003 nepatrí.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľka, ktorá vychovala dve deti a dôchodkový vek 55 rokov a štyridsaťpäť kalendárnych mesiacov dosiahne 22. júla 2012, žiadala o priznanie predčasného starobného dôchodku od 23. júla 2010. K uvedenému dňu získala 12 395 dní, t.j. 33 rokov a 350 dní dôchodkového poistenia. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľky na predčasný starobný dôchodok.

Rozhodujúcim obdobím pre rozhodnutie o nároku navrhovateľky sú v súlade s ustanovením § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení kalendárne roky 1984 až 2009.

Podľa osobného listu dôchodkového poistenia navrhovateľke bola podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) hodnotená náhradná doba v rozsahu 312 dní v kalendárnom roku 1984, a náhradná doba v rozsahu 329 dní v kalendárnom roku 1985. Za tieto obdobia jej podľa rozhodnutia odporkyne patrí pomerná časť osobného mzdového bodu 0,3 určená podľa § 255 ods. 3 v spojení s § 293y ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľka v návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne i v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietala nesprávne určenie osobného mzdového bodu v hodnote 0,3 v kalendárnych rokoch 1984 a 1985, kedy bola na materskej dovolenke a žiadala, aby jej za túto náhradnú dobu bola započítaná hodnota osobného mzdového bodu 0,6, na ktorú podľa jej názoru získala nárok podľa § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení od 1. januára 2004.

Odvolací súd uvedenú námietku navrhovateľky nemohol zohľadniť. Právne vzťahy dôchodkového poistenia (zabezpečenia) sa zásadne posudzujú podľa právnych predpisov účinných v čase ich vzniku, pokiaľ zákon výslovne neurčí inak. Ak nárok na dôchodkovú dávku nevznikol do 31. decembra 2007, nemožno započítať osobný mzdový bod za obdobie materskej dovolenky v hodnote 0,6. Túto skutočnosť nemožno považovať za diskriminujúcu, keďže s navrhovateľkou sa pri posúdení jej nároku na dávku nezaobchádzalo inak ako s inými žiadateľkami, ktoré požiadali o priznanie predčasného starobného dôchodku po 31. decembri 2007, a ktorým sa hodnotilo obdobie materskej dovolenky, získanej do 31. decembri 2003.

Hoci navrhovateľka získala ku dňu podania žiadosti o predčasný starobný dôchodok potrebnú dobu dôchodkového poistenia, podmienku dosiahnutia požadovanej výšky 1,2 násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu 23. júla 2010 nespĺnila.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval za preukázané, že 23. júla 2010 navrhovateľka nespĺnila všetky podmienky pre priznanie predčasného starobného dôchodku. Dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je zákonné a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

77.

ROZHODNUTIE

Ak zamestnávateľ, ktorý mal ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sídlo na území Českej republiky porušil povinnosť viesť evidenčný list dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a predložiť ho príslušnej pobočke orgánu sociálneho poistenia podľa § 290 ods. 1 a 2 v spojení s § 231 ods. 1 písm. j/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a čl. 23 Správnej dohody medzi Slovenskou republikou a Českou republikou č. 318/1994 Z.z., nemôže za takéto nesplnenie povinnosti zodpovedať poistenec a toto porušenie povinnosti zamestnávateľa nemá za následok vznik povinnosti poistenca vrátiť dávku alebo jej časť, ktoré mu boli vyplatené zo slovenského systému sociálneho poistenia neprávom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2012, sp. zn. 9 So/10/2011)

Krajský súd v T. z 22. septembra 2010 napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne z 15. decembra 2009, ktorým podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) uložila navrhovateľke povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu na predčasný starobný dôchodok vo výške 6 194,64 €. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľka v žiadosti o starobný dôchodok neuviedla všetky rozhodné skutočnosti pre posúdenie nároku na dôchodok, lebo ako dobu zamestnania od 1. augusta 1997 do 31. decembra 2004 uviedla SPP, a.s., B. závod S. v zmysle evidenčného listu predloženého zamestnávateľom, avšak podľa dodatočného oznámenia zamestnávateľa bola navrhovateľka do 31. decembra 1992 zamestnaná v organizácii Tranzitný plynovod P., ktorý patrila do Českej republiky a táto organizácia bola delimitovaná do SPP, a.s. B. ako Divízia Transgaz S. 1. januára 1993. Podľa názoru krajského súdu delimitácia zamestnávateľa sa týkala nielen navrhovateľky, ale všetkých zamestnancov organizácie. Táto skutočnosť bola aj vzhľadom na rozdelenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky navrhovateľke známa a vzhľadom na Zmluvu medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálnom zabezpečení č. 318/1997 Z. z. krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľka musela predpokladať, že v jej prípade došlo k nesprávnemu zhodnoteniu doby zamestnania a že dôchodok sa jej vyplácal neprávom vo vyššej sume ako patrila. Vedomosť navrhovateľky podľa súdu vyplýva z listu jej spolupracovníčky zo 17. januára 2006 o rozpore v poskytovaní dôchodkových nárokov navrhovateľky z dôvodu trvania zamestnania v Tranzitnom plynovode, k. p. P. do 31. decembra 1992 a o vedomosti zamestnancov o zaradení ich pracoviska do 31. decembra 1992. Pokiaľ navrhovateľka vzniesla námietku premlčania, túto krajský súd nepovažoval za dôvodnú vzhľadom na to, že od zistenia, že sa predčasný starobný dôchodok vypláca neprávom, teda od 5. decembra 2005 do 15. decembra 2009 neuplynula lehota podľa § 236 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, keďže do jej plynutia sa nezapočítava doba súdneho konania, vedeného od 26. februára 2006 do 5. septembra 2007 na krajskom súde o preskúmanie predchádzajúceho rozhodnutia odporkyne.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním z dôvodov, z ktorých podala návrh na preskúmanie rozhodnutia odporkyne. Uviedla, že mohla vedieť a vedela o rozdelení bývalej Českej a Slovenskej federatívnej republiky, nevedela však o postupe jej zamestnávateľa pri delimitácii jej zamestnávateľskej organizácie a už vôbec nemohla predpokladať, že vzhľadom na obsah dohôd medzi Slovenskou republikou a Českou republikou ide o nesprávne zhodnotenú dobu. Aj keď neznalosť Zmluvy neospravedlňuje, zastáva názor, že za túto neznalosť ju nemožno trestať ani postihovať. Nepredpokladala preto, ani nemohla predpokladať, že jej dôchodková dávka bola priznaná neprávom a v nesprávnej výške a ničím nezavinila, že jej dôchodok bol vyplácaný. Trvala na tom, že pracovníčke pobočky Sociálnej poisťovne uviedla podľa jej pokynov všetky okolnosti rozhodujúce pre vznik nároku na dôchodok a jeho výplatu. Namietala, že presný postup pri delimitácii jej zamestnávateľa a dôsledky s tým spojené by mala poznať predovšetkým odporkyňa a jej pracovníci. Pokiaľ k žiadosti o dôchodok priložila evidenčný list dôchodkového zabezpečenia, nebolo jej povinnosťou skúmať, aké dôsledky pre ňu má jeho (neskoršia) oprava. Navrhovateľka preto žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne zrušil, alternatívne aby rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K odvolaniu navrhovateľky sa odporkyňa vyjadrila podaním z 30. decembra 2010. Poukázala na to, že rozsudok krajského súdu obsahuje správne poučenie o podaní odvolania a jeho obsahu, pričom navrhovateľka

podala 19. novembra 2010 len „blanketové“ odvolanie bez uvedenia dôvodov odvolania a dôvody odvolania doplnila až podaním zo 7. decembra 2010. Blanketové odvolanie podľa názoru odporkyne nemožno považovať za odvolanie, pričom odvolanie zo 7. decembra 2010 bolo podané jednoznačne po uplynutí pätnásťdňovej lehoty na odvolanie. Namietala, že podľa § 205 ods. 3 OSP môže odvolateľ dôvody odvolania rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie, teda do 15 dní odo dňa doručenia rozsudku, odporkyňa navrhla, aby odvolací súd odvolanie navrhovateľky odmietol ako oneskorene podané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania a dospel k záveru, že ho je potrebné zmeniť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa čl. 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení č. 318/1994 Z. z. (ďalej len „Zmluva“), doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

Podľa čl. 23 Správnej dohody o vykonávaní Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení č. 175/1995 Z. z. (ďalej len „Správna dohoda“) zamestnávateľia v oboch zmluvných štátoch označia evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia všetkých zamestnancov, ktorých zamestnávali ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, skráteným názvom toho štátu, na ktorého území mali títo zamestnávateľia pred rozdelením Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sídlo (článok 15 Správnej dohody). Tento údaj sa vyznačí na prvej strane evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia v pravom hornom rohu (červenou farbou).

Podľa čl. 15 ods. 1 Správnej dohody sídlom zamestnávateľa sa rozumie adresa, ktorá je ako sídlo zapísaná v obchodnom registri. Ak je zamestnávateľom fyzická osoba, sídlom je adresa, ktorá je v obchodnom registri uvedená ako miesto podnikania; ak je zamestnávateľom odštepný závod alebo iná organizačná zložka zapísaná v obchodnom registri, sídlom zamestnávateľa sa rozumie adresa tohto odštepného závodu alebo organizačnej zložky.

Podľa čl. 20 Správnej dohody ak nositeľ zabezpečenia jedného zo zmluvných štátov spätne priznal dôchodok za dobu, za ktorú už bol poskytnutý dôchodok rovnakého druhu nositeľom zabezpečenia druhého zmluvného štátu, hoci by podľa zmluvy alebo tejto správnej dohody nepatrilo, zúčtuje doplatok tohto dôchodku s dôchodkom vyplateným nositeľom zabezpečenia druhého zmluvného štátu a zúčtovanú sumu vráti nositeľovi zabezpečenia tohto štátu. Obdobne sa postupuje aj v prípade, ak je spätne priznaný dôchodok, pre ktorého výšku započítava nositeľ zabezpečenia pripočítanú dobu alebo náhradnú dobu, hoci táto doba bola už skôr započítaná pre výšku dôchodku rovnakého druhu priznaného nositeľom zabezpečenia druhého zmluvného štátu.

V zmysle § 67 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nárok na predčasný starobný dôchodok vzniká najskôr odo dňa podania žiadosti o predčasný starobný dôchodok a nárok na jeho výplatu vzniká podľa § 109 ods. 2 zákona splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku a splnením podmienok nároku na jej výplatu.

Podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že na účely rozhodnutia o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku sociálneho poistenia je odporkyňa povinná skúmať, či boli splnené všetky tam uvedené podmienky, teda či navrhovateľka vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej dávka vyplatila neprávom.

Odporkyňa v preskúmanom rozhodnutí povinnosť navrhovateľky vrátiť neprávom vyplatený predčasný starobný dôchodok za obdobie od 1. januára 2005 do 17. apríla 2006 vyvodila z toho, že navrhovateľka v žiadosti o dôchodok vedome neuviedla, že sídlo zamestnávateľa k 31. decembru 1992 bolo na

území Českej republiky a túto skutočnosť zatajila, hoci jej to bolo všeobecne známe ako zamestnankyni SPP i vzhľadom na oznámenia spolupracovníkov o hodnotení ich nárokov na dôchodky Českou správou sociálneho zabezpečenia v P. a teda musela predpokladať, že predčasný starobný dôchodok jej bol vyplácaný neprávom.

Žiadosť o priznanie dávky sa podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Žiadateľ o dávku je povinný preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou (§ 184 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Žiadosť o predčasný starobný dôchodok s navrhovateľkou spísala pobočka odporkyne v S. 20. januára 2005 na tlačive, ktoré určila odporkyňa. Podľa prílohy č.1 k žiadosti je potrebné v žiadosti uviesť dobu zamestnania, poistenia a iných činností a ak ide o zamestnanie v cudzine, uviesť aj názov štátu, ďalej je potrebné uviesť odkedy–dokedy zamestnanie trvalo, názov a adresu zamestnávateľa a uviesť údaj o predložených dokladoch.

Z obsahu požadovaných údajov, ktoré je v žiadosti potrebné uviesť nevyplýva, že by navrhovateľka mala uviesť, že sídlo zamestnávateľa k 31. decembru 1992 bolo na území Českej republiky.

Navrhovateľka v žiadosti uviedla, že od 1. augusta 1977 do 31. decembra 2004 pracovala u zamestnávateľa SPP B. závod S., a.s. Správne a v súlade s požiadavkou odporkyne teda uviedla názov a adresu zamestnávateľa, platné v čase skončenia pracovného pomeru, pričom v poznámke o predložených údajoch je uvedené, že evidenčný list o dobách poistenia bol zaslaný. Vzhľadom na túto skutočnosť je nedôvodný a ničím nepodložený záver odporkyne, že navrhovateľka vedome neuviedla, že sídlo zamestnávateľa k 31. decembru 1992 bolo na území Českej republiky alebo že by túto skutočnosť zatajila.

Taktiež záver odporkyne, že navrhovateľke ako zamestnankyni SPP muselo byť známe, že sídlo zamestnávateľa k 31. decembru 1992 bolo na území Českej republiky a že táto okolnosť bola zamestnancom SPP všeobecne známa, nie je podložený. Ani v prípade vedomosti o tejto skutočnosti nie je ničím podložený záver odporkyne, že navrhovateľka vzhľadom na túto okolnosť vedela alebo musela z okolností predpokladať, že predčasný starobný dôchodok jej bol priznaný a vyplácaný neprávom.

Pokiaľ krajský súd v rozsudku uviedol, že vedomosť navrhovateľky o tom, že predčasný starobný dôchodok jej nemal byť priznaný vyplýva z listu jej spolupracovníčky zo 17. januára 2006, taký záver súdu je nesprávny. Uvedeným listom sa totiž na odporkyňu obrátila p. Ľ. K. len so žiadosťou o vysvetlenie, prečo jej nebol priznaný starobný dôchodok, hoci navrhovateľke, s ktorou do 31. decembra 2003 pracovala u toho istého zamestnávateľa, bol predčasný starobný dôchodok priznaný.

Z ustanovení Správnej dohody vyplýva, že údaj o tom, že zamestnávateľ navrhovateľky ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky mal sídlo na území Českej republiky bol povinný uviesť na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a taký evidenčný list bol povinný predložiť príslušnej pobočke.

Z dávkového spisu odporkyne jednoznačne vyplýva, že Slovenský plynárenský priemysel, a.s., B., Divízia Slovtransgaz – závod 07, S. ako zamestnávateľ navrhovateľky v dobe od 1. augusta 1977 ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia, predloženom pobočke Sociálnej poisťovne S. 30. júna 2004, skrátený názov štátu podľa Čl. 23 Správnej dohody nevyznačil. Urobil tak až v potvrdení zo 14. februára 2006, doručenom odporkyni dňa 21. februára 2006.

Pokiaľ zamestnávateľ navrhovateľky porušil svoju povinnosť podľa § 290 ods. 1 a 2 v spojení s § 231 ods. 1 písm. j/ zákona a Čl. 23 Správnej dohody, taká skutočnosť nemôže byť na ťarchu navrhovateľky.

Zo žiadneho dokladu nevyplýva, že by navrhovateľka vedela alebo z okolností mohla predpokladať, že jej predčasný starobný dôchodok bol priznaný neprávom. Práve naopak z podaní navrhovateľky, založených v dávkovom spise vyplýva, že navrhovateľka nerozumela, prečo by mala mať nárok na dôchodok z Českej republiky a nie na Slovensku. V dávkovom spise sa nenachádza žiadny doklad, z ktorého by bolo možné vyvodzovať, že navrhovateľke niektorý zo spoluzamestnancov oznámil informáciu, podľa ktorej ich nároky na dôchodky hodnotí Česká správa sociálneho zabezpečenia v P. Ani takáto informácia by však zavinenie

navrhovateľky na vzniku preplatku alebo vedomosť o neprávom vyplácanej dávke nezakladala, lebo informáciu od súkromnej osoby nemusela navrhovateľka považovať za správnu a hodnovernú. Nedôvodný je preto záver odporkyne, že navrhovateľka by vzhľadom na také oznámenie vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej predčasný starobný dôchodok od 1. januára 2005 do 17. apríla 2006 vyplácal neprávom.

Odporkyňa v mene navrhovateľky uplatnila nárok na predčasný starobný dôchodok u Českej správy sociálneho zabezpečenia v Prahe, o čom upovedomila navrhovateľku listom z 8. júna 2006. Česká správa sociálneho zabezpečenia rozhodnutím z 27. novembra 2006, doručeným odporkyni 8. decembra 2006, navrhovateľke priznala starobný dôchodok od 11. mája 2005 podľa právnych predpisov Českej republiky (zákon č. 155/1995 Sb. o sociálnom zabezpečení a čl. 46 ods. 1 Nariadenia (EHS) 1408/71). Vzhľadom na vyššie uvedený list z 8. júna 2006 odporkyni nič nebránilo v tom, aby si u Českej správy sociálneho zabezpečenia v súlade s čl. 20 Správnej dohody bez meškania uplatnila nárok na zúčtovanie doplatku starobného dôchodku s predčasným starobným dôchodkom aspoň za čas od 11. mája 2005 do 17. apríla 2006, keďže v prípade starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku ide o dávky rovnakého druhu, určených na zabezpečenie ich poberateľov v starobe. Z dávkového spisu pritom vyplýva, že žiadosť o také zúčtovanie odporkyňa Českej správe sociálneho zabezpečenia doručila až 7. mája 2007.

Z uvedených dôvodov odvolací súd na rozdiel od krajského súdu dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je v rozpore so zákonom z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a/ a b/ OSP, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

78.
R O Z H O D N U T I E

Z neexistujúceho pracovnoprávneho vzťahu nemôžu prejsť na nadobúdateľa podniku ako kupujúceho žiadne práva ani povinnosti, preto na neho nemohla prejsť povinnosť vrátiť poskytnutú dávku garančného poistenia po vyhlásení konkurzu. Skutočnosť, že podľa § 476 a nasledujúcich Obchodného zákonníka došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy o predaji podniku, ak v čase jej uzavretia už nebol poistenec v pracovnoprávnom vzťahu s predávajúcim (ako zamestnávateľom), nemá na vznik tejto povinnosti kupujúceho vplyv.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2012, sp. zn. 7 Sžo/38/2011)

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 12. januára 2011, podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil rozhodnutie žalovanej z 9. septembra 2010, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Z. z 27. júla 2010 a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná preskúmaným rozhodnutím z 9. septembra 2010 potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Z. z 27. júla 2010, ktorým podľa § 234 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) bola uložená žalobcovi ako zamestnávateľovi povinnosť vrátiť sumu vyplatené dávky garančného poistenia 408,40 € a odvolanie žalobcu zamietla.

Krajský súd v B. B. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi na účet právnej zástupkyne náhradu trov konania vo výške 132,65 € z dôvodu úspešnosti v konaní a s poukazom na § 250k OSP.

Súd prvého stupňa zaujal právne stanovisko k žalobcom namietanej skutočnosti, že všetky záväzky a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov prevzala za žalobcu obchodná spoločnosť WAY K. a.s. K. na základe zmluvy o predaji podniku z 29. apríla 2009, z ktorého dôvodu odmietol zaplatiť sumu vyplatenú z garančného fondu jeho bývalému zamestnancovi. Podľa právneho názoru súdu zmluva o predaji podniku z 29. apríla 2009 uzavretá podľa § 476 a nasl. Obchodného zákonníka medzi predávajúcim WAY INDUSTRY, a.s. K. a kupujúcim WAY K., a.s. K. sa stala právnym dôvodom zákonnej zmeny zamestnávateľa všetkých zamestnancov a to aj tých, s ktorými bol pracovný pomer skôr skončený. Na kupujúceho takto prešli aj nároky súvisiace s vrátením vyplatené dávky garančného poistenia. Prechod práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov je upravený kogentne v ustanovení § 480 Obchodného zákonníka, ktoré nemožno obísť dohodou, ani ich odchylným spôsobom upraviť. Z dôvodu nezákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovanej žalobe vyhovel.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala žalovaná včas odvolanie, lebo nesúhlasila s právnym názorom súdu prvého stupňa. Uviedla, že dávka garančného poistenia po splnení zákonných podmienok bola vyplatená Mgr. E. S., bývalému zamestnancovi žalobcu, ktorého pracovný pomer skončil pred uzavretím zmluvy o predaji podniku, a preto nie je taxatívne uvedený v zozname zamestnancov tvoriacu prílohu zmluvy. Namietal, že kogentné ustanovenia Obchodného zákonníka i Zákonníka práce, upravujúce prechod zamestnancov sa týkajú výlučne aktuálnych zamestnancov, t.j. tých, ktorých pracovnoprávny vzťah ku dňu prechodu trvá. Práva a povinnosti predávajúceho z individuálnych pracovnoprávnych vzťahov, ktoré do dňa prevodu zamestnávateľa zanikli, na kupujúceho neprechádzajú. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k názoru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 12 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zamestnávateľ je na účely tohto zákona platobne neschopný, ak bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu. Deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu príslušnému súdu (ods. 2).

Podľa § 102 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení zamestnanec zamestnávateľa podľa § 18 má nárok na dávku garančného poistenia, ak jeho zamestnávateľ sa stal platobne neschopný a nemôže uspokojiť nároky tohto zamestnanca, ktorými sú nárok na mzdu a náhradu za čas pracovnej pohotovosti.

Podľa § 103 ods. 2,3 zákona o sociálnom poistení dávka garančného poistenia sa poskytne najviac v rozsahu troch mesiacov z posledných 18 mesiacov trvania pracovnoprávneho vzťahu predchádzajúcich začiatku platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo dňa skončenia pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

Dávka garančného poistenia je najviac v sume trojnásobku jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu určeného ku dňu vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Ak platobná neschopnosť vznikla v období od 1. januára do 30. júna kalendárneho roka, použije sa všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v kalendárnom roku dva roky predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikla platobná neschopnosť. Ak platobná neschopnosť vznikla v období od 1. júla do 31. decembra kalendárneho roka, použije sa všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v kalendárnom roku predchádzajúcom kalendárnemu roku, v ktorom vznikla platobná neschopnosť.

Podľa § 234 ods. 3 a ods. 6 zákona o sociálnom poistení zamestnávateľ, predbežný správca konkurznej podstaty alebo správca konkurznej podstaty sú povinní potvrdiť zamestnancovi nároky z pracovnoprávneho vzťahu podľa § 102 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za posledné tri mesiace pracovného pomeru pred vznikom platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo za posledné tri mesiace pred skončením pracovnoprávneho vzťahu. Potvrdenie o nárokoch zamestnanca z pracovnoprávneho vzťahu súčasne predloží príslušnej pobočke.

Ak súd rozhodol o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo zastavil konkurzné konanie z iného dôvodu ako pre nedostatok majetku, zamestnávateľ je povinný vrátiť Sociálnej poisťovni sumu vyplatenej dávky garančného poistenia zvýšenú o úrok vo výške diskontnej úrokovej sadzby platnej v deň jej vrátenia, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu o odmietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo o zastavení konkurzného konania.

V predjednávanej veci bolo zistené, že Okresnému súdu v B. B. bol 18. septembra 2009 doručený návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok žalobcu. Podmienky pre vznik nároku zamestnanca Mgr. E. S. na dávku garančného poistenia podľa § 102 ods. 1 zákona o sociálnom poistení boli splnené, pretože jeho zamestnávateľ WAY INDUSTRY a.s. (ako predávajúci) sa stal platobne neschopným a nemôže uspokojiť taxatívne vymenované nároky zamestnanca z pracovnoprávneho vzťahu.

Bývalý zamestnanec WAY INDUSTRY a.s. (ako predávajúceho) Mgr. E. S. podal 17. mája 2010 žalovanú žiadosť o dávku garančného poistenia. Žalobca v zmysle § 234 ods. 3 zákona o sociálnom poistení vydal 1. októbra 2009 potvrdenie s doložkou o správnosti všetkých údajov, podľa ktorého jeho zamestnanec Mgr. E. S., narodený 30. augusta 1969 bol v pracovnom pomere od 4. júna 2007 do 15. januára 2009. Za jeden mesiac platobnej neschopnosti od 1. januára 2009 do 15. januára 2009 vyčíslil žalobca neuspokojené nároky z pracovnoprávneho vzťahu tohto už bývalého zamestnanca, spolu v sume 408,34 €. Uvedené potvrdenie bolo podkladom pre vyplatenie dávky garančného poistenia žiadateľovi, ku ktorému došlo 4. júna 2010.

Po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka (§ 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Nepochybne bolo preukázané, že návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok žalobcu súd odmietol 29. septembra 2009 z iného dôvodu, ako pre nedostatok majetku.

Z uvedeného skutkového stavu vyplýva povinnosť žalobcu ako zamestnávateľa zamestnanca Mgr. L. S., ktorému žalovaná poskytla dávku garančného poistenia, vrátiť žalovanej sumu vyplatenej dávky garančného poistenia zvýšenú o úrok.

Na zákonnej povinnosti vrátiť poskytnutú dávku garančného poistenia nič nemení skutočnosť, že podľa § 476 a nasledujúcich Obchodného zákonníka došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy o predaji podniku, ak v čase jej uzavretia Mgr. L. S. už nebol v pracovnoprávnom vzťahu s predávajúcim (žalobcom ako zamestnávateľom).

Z neexistujúceho pracovnoprávneho vzťahu medzi predávajúcim a Mgr. L.S. na kupujúceho nemohli prejsť žiadne práva ani povinnosti. Táto skutočnosť vyplýva aj z prejavu vôle oboch zmluvných strán, obsiahnutých v zmluve o predaji podniku, pretože Mgr. L. S. nie je uvedený v zozname zamestnancov predávajúceho, ktorý zoznam ako príloha č. 3 je súčasťou zmluvy o predaji podniku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pokladal za vecne správny názor žalovanej vyslovenom v preskúvanom rozhodnutí, že práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávnych vzťahov k zamestnanom spoločnosti žalobcu, ktorí neboli zahrnutí do prílohy č. 3 zmluvy, na spoločnosť WAY K. a.s. neprešli.

Ak žalovaná preskúvaným rozhodnutím v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu uložila žalobcovi ako zamestnávateľovi Mgr. L. S. povinnosť vrátiť vyplatenú dávku garančného poistenia v sume 408,40 € poskytnutú za čas od 1. januára 2009 do 15. januára 2009, tak uvedené rozhodnutie zodpovedá § 234 ods. 6 zákona o sociálnom poistení a nie je právny dôvod ho zrušiť.

Vzhľadom na nesprávny právny názor súdu prvého stupňa vyslovený v napadnutom rozsudku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovanej vyhovel a rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 OSP zmenil tak, že žalobu zamietol.

79.
ROZHODNUTIE

Ak bol poistencovi priznaný a vyplácaný predčasný starobný dôchodok, potom mu nevzniká právo na určenie sumy starobného dôchodku podľa § 66 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení platnom v čase vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok ani po dovŕšení dôchodkového veku. Právny podklad pre prepočet predčasného starobného dôchodku po dovŕšení veku, potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok nie je daný.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012, sp. zn. 7So/32/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 8. decembra 2010 podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z 1. júla 2010 v spojení s rozhodnutím z 20. októbra 2010, ktorými odporkyňa podľa § 274 a § 69 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla, že navrhovateľovi patrí naďalej starobný dôchodok v sume 8 243 Sk mesačne s účinnosťou od 2. júna 2008. Navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že odporkyňa pri rozhodovaní o starobnom dôchodku navrhovateľa po dosiahnutí dôchodkového veku od 2. júna 2008 postupovala v súlade so zákonom o sociálnom poistení. Odporkyňa vyplácala navrhovateľovi predčasný starobný dôchodok od 2. júna 2004, ktorý sa po dovŕšení dôchodkového veku navrhovateľa podľa § 69 ods. 2 zákona o sociálnom poistení od 2. júna 2008 stáva starobným dôchodkom. Tým došlo k vylúčeniu vzniku nároku na iný starobný dôchodok. Odporkyňa na požiadanie navrhovateľa podľa právneho predpisu účinného do 31. decembra 2003 t.j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) určila výšku jeho starobného dôchodku od 2. júna 2008 po zohľadnení zamestnania vo zvýhodnených pracovných kategóriách sumou 7 411 Sk mesačne. Zistila, že predčasný starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení vo výške 8 243 Sk mesačne je vyšší, ako starobný dôchodok vypočítaný podľa zákona o sociálnom zabezpečení, účinného do 31. decembra 2003. Súd ďalej poznamenal, že zákon o sociálnom zabezpečení predčasný starobný dôchodok ako dávku sociálneho zabezpečenia nepoznal, lebo táto dávka bola upravená až zákonom o sociálnom poistení, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004. Pri priznaní predčasného starobného dôchodku navrhovateľa nemohla odporkyňa zohľadniť skutočnosť, že navrhovateľ získal obdobia dôchodkového poistenia vo zvýhodnených kategóriách. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP a na neúspešnosť navrhovateľa v konaní.

Proti rozsudku Krajského súdu v K. podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že podľa § 68 ods. 2 zákona o sociálnom poistení výpočet predčasného starobného dôchodku vychádzal zo sumy starobného dôchodku zníženého následne o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku. Pri jeho výpočte však neboli do rozhodujúceho obdobia započítané obdobia, kedy bol v zamestnaní zaradený do I. a II. pracovnej kategórie, a teda nepochybne nebol použitý výhodnejší výpočet podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ktorý mal byť použitý. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a rozhodnutie odporkyne z 1. júla 2010 v spojení s rozhodnutím z 20. októbra 2010 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal náhradu trov konania za právne zastúpenie v sume 301,14 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Dôvody uvádzané v odvolaní nepokladala za opodstatnené. Uviedla, že nároky získané vo zvýhodnených pracovných kategóriách boli navrhovateľovi zachované tak, že výška predčasného starobného dôchodku, ktorý je od 2. júna 2008 starobným dôchodkom, bola porovnaná s výškou starobného dôchodku určeného k 2. júnu 2008 podľa zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý bol účinný do 31. decembra 2003.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania

(§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 69 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nemá nárok na starobný dôchodok. Predčasný starobný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku je starobný dôchodok (ods. 2).

Ustanovenie § 69 zákona o sociálnom poistení upravuje vylúčenie nového nároku na starobný dôchodok a zmenu predčasného starobného dôchodku na starobný dôchodok.

Podľa § 274 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

V zmysle § 274 ods. 2 prvej vety zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Podľa § 12 ods. 1 a 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení priemerný mesačný zárobok je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokoch v období desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodok.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi na základe rozhodnutia odporkyne z 12. júna 2004 vznikol nárok na predčasný starobný dôchodok a jeho výplatu podľa § 67 zákona o sociálnom poistení a s účinnosťou od 2. júna 2004 bola výška dôchodku vypočítaná podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v znení platnom v čase rozhodovania o tejto dávke. V rozhodujúcom období kalendárnych rokov 1997 až 2003, určenom podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení navrhovateľ nezískal aspoň desať rokov vymeriavacieho základu, preto rozhodujúce obdobie podľa prvej vety § 63 ods. 8 cit. zákona bolo rozšírené postupne pred 1. január 1994 tak, aby v ňom bolo desať kalendárnych rokov s vymeriavacím základom. Pre určenie priemerného osobného mzdového bodu tak bolo stanovené rozhodujúce obdobie dôchodkového poistenia od 1983 do 1992 vrátane. Podľa osobného mzdového listu dôchodkového poistenia v tomto rozhodnom období bol navrhovateľ zaradený do I. pracovnej kategórie.

Navrhovateľ podľa § 69 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dovŕšil dôchodkový vek 62 rokov 2. júna 2008. Ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku bol navrhovateľovi vyplácaný predčasný starobný dôchodok v sume 8 243 Sk mesačne.

Právny podklad pre prepočet predčasného starobného dôchodku na starobný dôchodok nie je daný. Ak bol poistencovi priznaný a vyplácaný predčasný starobný dôchodok, potom mu nevzniká právo na určenie sumy starobného dôchodku podľa § 66 zákona o sociálnom poistení v znení platnom v čase vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok ani pri dovŕšení dôchodkového veku.

Navrhovateľ podal 16. decembra 2008 a 18. marca 2009 žiadosť o opätovné rozhodnutie o výške starobného dôchodku z dôvodu, že pri výpočte výšky predčasného starobného dôchodku neboli do rozhodujúceho obdobia započítané obdobia jeho zamestnania zaradené do I. a II. pracovnej kategórie. Predmet týchto žiadostí bol totožný s námietkami, uvedenými v opravnom prostriedku ako aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa a navrhovateľ poukázal na § 274 zákona o sociálnom poistení.

Do 31. decembra 2003 bol účinný zákon o sociálnom zabezpečení, ktorý výšku dôchodku okrem rokov zamestnania odvodzoval od priemerného mesačného zárobku.

Navrhovateľovi podľa zákona o sociálnom zabezpečení nevznikol nárok na starobný dôchodok ku dňu 6. júna 2004, ale k tomuto dňu mu vznikol nárok na predčasný starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení.

Z uvedeného je zrejmé, že predpokladom pre aplikovanie § 274 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení je vznik nároku na starobný dôchodok. V danej veci navrhovateľovi ako poberateľovi predčasného starobného dôchodku nárok na starobný dôchodok v zmysle § 69 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nevznikol. Na požadovaný nový výpočet sumy starobného dôchodku, ktorý vznikol zmenou z predčasného starobného dôchodku dovŕšením dôchodkového veku jeho poberateľa, právny dôvod nie je daný.

Odporkyňa napriek tomu rozhodnutím z 20. októbra 2010 vykonala výpočet sumy starobného dôchodku podľa § 21 zákona o sociálnom zabezpečení k 2. júnu 2008, t.j. k dovŕšeniu dôchodkového veku navrhovateľa. Po zistení, že vypočítaná suma 7 411 Sk mesačne je nižšia ako suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona o sociálnom poistení vo výške 8 243 Sk mesačne (podľa právneho predpisu účinného od 1. januára 2004) vo výroku tohto rozhodnutia vyslovila, že navrhovateľovi naďalej patrí starobný dôchodok v sume 8 243 Sk mesačne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že podľa osobného listu dôchodkového poistenia priloženého k rozhodnutiu odporkyne o priznaní predčasného starobného dôchodku z 12. júla 2004 navrhovateľ bol v zamestnaní v pracovnej kategórii II. v období dôchodkového poistenia, ktoré vzhľadom na ustanovenie § 21 a § 12 ods. 1 a ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení nespádalo do rozhodného obdobia, ale pri výpočte starobného dôchodku bolo zohľadnené pri určení percentuálnej výmery dôchodku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne zodpovedajú zákonu, a preto podľa § 219 OSP rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

80. R O Z H O D N U T I E

Ustanovenie § 14 ods. 2 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov presne upravuje spôsob zvýhodneného hodnotenia doby zamestnania. Iný ako zákonom upravený spôsob zvýhodnenia doby zamestnania neprichádza do úvahy, preto nemožno dobu zamestnania profesionálneho pilota, vykonávanú na území bývalej Federatívnej ľudovej republiky Juhoslávia pre účely nároku na starobný dôchodok hodnotiť na Slovensku inak, ako ostatným poistencom slovenských systémov sociálneho poistenia (zabezpečenia). Zvýhodnenie hodnotenia doby zamestnania (poistenia) na Slovensku spočíva vo zvýhodnenom výpočte výšky dôchodkovej dávky, ale viacnásobné započítanie získanej doby poistenia (zamestnania) slovenský systém sociálneho poistenia (zabezpečenia) nepozná.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2011, sp. zn. 7 So/37/2011)

Krajský súd v T. rozsudkom zo 16. decembra 2010 zrušil rozhodnutie z 29. septembra 2005, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a Dohovoru medzi Československou republikou (ďalej len „ČSR“) a Federatívnou ľudovou republikou Juhoslávia (ďalej len „FLRJ“) o sociálnom poistení s odôvodnením, že nespĺnil podmienky pre jeho priznanie, rozhodnutie z 9. júna 2008, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 1. apríla 2005, pretože nespĺňal podmienky uvedené v § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a v § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a podľa Dohovoru medzi ČSR a FLRJ o sociálnom poistení, ďalej rozhodnutie z 13. októbra 2008, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 1. apríla 2005, pretože nespĺňal podmienky uvedené v § 21 zákona o sociálnom poistení a v § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. a podľa čl. 4 Dohovoru medzi ČSR a FLRJ o sociálnom poistení a rozhodnutie z 9. septembra 2009, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 1. apríla 2005 podľa § 21 a § 174 zákona o sociálnom zabezpečení a § 65 a § 274 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. a podľa čl. 4 a 13 Dohovoru medzi ČSR a FLRJ o sociálnom poistení.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ pracoval v období od 1. júna 1976 až do 4. decembra 1992 v zamestnaní, zaradenom podľa predpisov sociálneho poistenia Slovenskej republiky do I. A pracovnej kategórie, a teda aj doba zvýšenia na 12/18 podľa predpisov sociálneho poistenia v bývalej FLRJ sa mu mala v súlade s článkom 4 Dohovoru o sociálnom poistení č. 3/1958 Zb. započítavať ako doba poistenia v I. A pracovnej kategórii. Inak by totiž vznikli dve odlišné doby poistenia za jedno obdobie poistenia a to, že by 16 rokov 9 mesiacov a 4 dni boli hodnotené ako roky poistenia v I. A pracovnej kategórii a doba 8 rokov 3 mesiace a 2 dni uvedená v potvrdení republikového fondu penzijného a invalidného poistenia v bode 5, by sa hodnotila ako doba v inej pracovnej kategórii. Toto vylučuje vo svojom ustanovení čl. 4 Dohovoru medzi ČSR a FLRJ publikovaný pod č. 3/1958 Zb., podľa ktorého je potrebné zhodnotiť takto aj dotyčnú dobu v trvaní 8 rokov 3 mesiace a 2 dni, na ktorú sa prihlíada podľa predpisov druhej zmluvnej strany. Uvedené rozhodnutia odporkyne preto zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250q ods. 2 OSP s tým, že opätovne vo veci rozhodne podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pričom úlohou odporkyne pri ďalšom rozhodnutí bude riadiť sa právnym názorom vysloveným v dôvodoch tohto rozsudku a bude podľa čl. 4 Dohovoru č. 3/1958 Zb. o sociálnom poistení za dobu I. A kategórie považovať u navrhovateľa dobu v trvaní 24 rokov 9 mesiacov a 6 dní.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa. Žiadala rozsudok Krajského súdu v T. zmeniť a všetky štyri rozhodnutia z 29. septembra 2005, z 9. júna 2008, z 13. októbra 2008 a z 9. septembra 2009 ako vecne správne potvrdiť. Uviedla, že spôsob hodnotenia doby zamestnania profesionálneho pilota v poľnohospodárstve tak, ako to uložil hodnotiť krajský súd, by bol v rozpore s článkom 3 Dohovoru. Súhlasila s názorom, že podľa Dohovoru medzi ČSR a FLRJ o sociálnom poistení, uverejnenom v zákone č. 3/1958 Zb. na účely nároku na dôchodkovú dávku Zmluvné strany zhodnotia aj doby trvania poistenia, zamestnania alebo inej činnosti, t. j. fakticky (skutočne) získané doby, podľa svojich právnych predpisov. Uviedla, že hodnotenie doby zamestnania profesionálneho pilota v poľnohospodárstve násobením tejto doby umožňujú len právne predpisy

druhej Zmluvnej strany. Navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 21 v spojení s § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení, lebo v uvedenom zamestnaní preukázal len 16 rokov 6 mesiacov a 45 dní. Nevznikol mu nárok na starobný dôchodok ani podľa § 174 ods. 1 písm. c) a 2 zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, lebo zamestnanie I. A pracovnej kategórie netrvalo k 31. decembru 1999, ale bolo skončené 4. decembra 1992.

V písomnom vyjadrení na odvolanie odporkyne navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť v plnom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne treba vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Z článku 3 Dohovoru vyplýva, že občania Slovenskej republiky a občania Srbskej republiky sú si postavení na roveň v právach i povinnostiach, ktoré vyplývajú z právnych predpisov uvedených v článku 2 Dohovoru.

Z článku 4 Dohovoru vyplýva, že pri rozhodovaní o nárokoch zo sociálneho systému treba prihliadať k dobe trvania poistenia, zamestnania alebo inej činnosti, a že orgán sociálneho poistenia každej Zmluvnej strany započíta i dotyčné doby, ku ktorým sa prihliada podľa právnych predpisov druhej strany.

Z článku 13 Dohovoru vyplýva, že pri určení dávok z dôchodkového poistenia podľa ustanovení tohto Dohovoru budú orgány sociálneho poistenia oboch Zmluvných strán postupovať nasledovným spôsobom:

- a) orgán sociálneho poistenia každej zo Zmluvných strán rozhodne podľa svojich právnych predpisov a s použitím článku 4 tohto Dohovoru, či oprávnená osoba splňuje podmienky pre získanie nároku na dávku;
- b) ak sú splnené podmienky pre získanie nároku na dávku, určí orgán sociálneho poistenia každej zo Zmluvných strán najskôr dávku tak, ako by celková doba poistenia (zamestnania) započítaná podľa článku 4 tohto Dohovoru bola získaná výlučne podľa jeho právnych predpisov;
- c) nato orgán sociálneho poistenia každej zo Zmluvných strán určí sumu dávky, ktorú je povinný poskytnúť, podľa pomeru doby poistenia (zamestnania), získanej podľa jeho právnych predpisov, a celkovej doby poistenia (zamestnania), získanej podľa právnych predpisov oboch Zmluvných strán.

Podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. d), t. j. ide o zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadle za letu.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou z 5. mája 2005 uplatnil nárok na priznanie starobného dôchodku od 1. apríla 2005, (vek 55 rokov dosiahol 10. mája 2004) z dôvodu, že podľa jeho vyjadrenia na pojednávaní pred Krajským súdom v T. 16. decembra 2010 v období od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 bol zamestnaný v Srbskej republike „ako vedúci pracovník – vedúci profesionálny pilot“ v Aeroklube „Novi Sad“ (viď potvrdenie z 15. augusta 2009 na č. 1. 91 súdneho spisu).

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že uvedenú dobu od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992, t. j. 16 rokov 6 mesiacov a 4 dni, je možné hodnotiť podľa právnych predpisov aj Slovenskej republiky v súlade s § 60 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 274 zákona o sociálnom poistení za použitia § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení a v spojení s citovanými článkami Dohovoru medzi ČSR a FJRJ o sociálnom poistení, uverejnenom v Zbierke zákonov pod č. 3/1958, ako zamestnanie I.A pracovnej kategórie. Pre vznik nároku navrhovateľa na starobný dôchodok zo slovenského systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) pri dosiahnutí

veku 55 rokov, však navrhovateľ musel získať najmenej 20 rokov v zamestnaní, uvedenom v § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ však túto dobu poistenia nepreukázal. Odporkyňa navrhovateľovi nemohla hodnotiť dobu poistenia získanú v Juhoslávii od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 ako dobu poistenia v dĺžke trvania 24 rokov 9 mesiacov a 6 dní, ako sa domáhal navrhovateľ aj s poukazom na potvrdenie z 15. októbra 2007 (viď č. 1. 18 súdneho spisu a iné), kde podľa bodu 5 odpracovaná doba poistenia predstavuje dobu poistenia, ktorá sa zarátava so zvýšeným trvaním (koeficient 12/18) za ktorú boli uhradené odvody povinného dôchodkového a invalidného poistenia. Aj z tohto potvrdenia vyplýva, že zvýhodnenie, poskytované srbským dôchodkovým systémom za čas od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992, zodpovedá zvýhodneniu zaradenia odpracovanej doby prvej pracovnej kategórie zamestnaní podľa predpisov Slovenskej republiky.

Ustanovenie § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení neumožňuje dobu zamestnania profesionálneho pilota hodnotiť pre účely nároku na starobný dôchodok iným spôsobom, teda ani prípadným násobením, či zvyšovaním v dôsledku navýšeného trvania, ale prejavuje sa vo zvýhodnenom výpočte výšky dôchodkovej dávky a viacnásobné započítanie získanej doby poistenia (zamestnania) slovenský systém sociálneho poistenia (zabezpečenia) nepozná. Vzhľadom na uvedené skutkové a právne dôvody odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd vychádzal pri rozhodovaní z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP), keď bol toho názoru, že je potrebné „dotyčnú dobu“ v trvaní 8 rokov 3 mesiace a 2 dni hodnotiť v inej pracovnej kategórii, pretože podľa Dohovoru sa na ňu prihliada podľa predpisov druhej zmluvnej strany. Naopak, citovaný článok 3 a 4 v spojení s článkom 13 Dohovoru, uverejnený v Zb. zákonov č. 3/1958 ukladá zmluvným stranám zhodnotiť získané doby poistenia, zamestnania alebo inej činnosti podľa právnych predpisov druhej strany, pričom orgán sociálneho poistenia každej zo zmluvných strán rozhodne podľa svojich právnych predpisov a s použitím čl. 4 Dohovoru, či oprávnená osoba splňuje podmienky nároku na dôchodkovú dávku.

Za týchto zistených skutočností, napriek tomu, že navrhovateľovi bola doba zamestnania od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 hodnotená v I. A pracovnej kategórii, nevznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 21 a § 174 zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne dôvody odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd vychádzal pri rozhodovaní z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP), keď bol toho názoru, že je potrebné „dotyčnú dobu“ v trvaní 8 rokov 3 mesiace a 2 dni hodnotiť v inej pracovnej kategórii, pretože podľa Dohovoru sa na ňu prihliada podľa predpisov druhej zmluvnej strany. Naopak, citovaný článok 3 a 4 v spojení s článkom 13 Dohovoru, uverejnený v Zb. zákonov č. 3/1958 ukladá Zmluvným stranám zhodnotiť získané doby poistenia, zamestnania alebo inej činnosti podľa právnych predpisov druhej strany, pričom orgán sociálneho poistenia každej zo zmluvných strán rozhodne podľa svojich právnych predpisov a s použitím čl. 4 Dohovoru, či oprávnená osoba splňuje podmienky nároku na dôchodkovú dávku. Ustanovenie § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení neumožňuje dobu zamestnania profesionálneho pilota hodnotiť pre účely nároku na starobný dôchodok iným spôsobom, teda ani prípadným násobením, či zvyšovaním v dôsledku navýšeného trvania, ale prejavuje sa vo zvýhodnenom výpočte výšky dôchodkovej dávky a viacnásobné započítanie získanej doby poistenia (zamestnania) slovenský systém sociálneho poistenia (zabezpečenia) nepozná.

Za týchto zistených skutočností, napriek tomu, že navrhovateľovi bola doba zamestnania od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 hodnotená v I. A pracovnej kategórii, nevznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 21 a § 174 zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preto rozsudok Krajského súdu v T. zo 16. decembra 2010, podľa § 220 OSP zmenil a preskúmané rozhodnutia odporkyne z 29. septembra 2005, z 9. júna 2008, z 13. októbra 2008 a z 9. septembra 2009, všetky ako vecne správne potvrdil.

81. R O Z H O D N U T I E

Predpokladom vzniku nároku na prepočet starobného dôchodku podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a podľa článku 23 ods. 3 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení nie je evidencia trvalého pobytu žiadateľa o dávku, ale zistenie, či na Slovensku býval s úmyslom trvale sa tu zdržovať. Samotné hlásenie o jeho trvalom pobyte má evidenčný charakter a môže byť len jedným z dôkazov o trvalom pobyte.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012, sp. zn. 7 So/83/2011)

Krajský súd v Ž. rozsudkom zo 16. februára 2011 podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP s použitím § 250l ods. 2 OSP a § 250q ods. 2 OSP zrušil rozhodnutie zo 7. septembra 2010, ktorým odporkyňa podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a článku 23 ods. 3 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o sociálnom zabezpečení v znení Dohody (ďalej len „Zmluva“), zamietla žiadosť navrhovateľky o prepočet starobného dôchodku s účinnosťou od 1. júla 2009.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa so svojou rodinou presťahovala v septembri 1999 z Ukrajiny na Slovensko. V období od 30. septembra 1999 do 30. júna 2004 mala navrhovateľka na Slovensku povolený dlhodobý pobyt ako zahraničný Slovák. Žiadosti navrhovateľky z 1. augusta 2001 o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky vyhovel Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím z 26. januára 2004.

Krajský súd zistil, že od konca mesiaca september 1999 až doposiaľ navrhovateľka so svojou rodinou žije a pracuje na území Slovenskej republiky s úmyslom sa tu zdržiavať trvale. Právne významná preto nie je skutočnosť, či navrhovateľka mala podľa predpisov o evidencii obyvateľstva prihlásený trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, ale samotná skutočnosť, že na adrese v Slovenskej republike sa zdržiavala s úmyslom trvale tam žiť. Súčasťou žiadosti z 8. februára 2010, spisanej na pobočke Sociálnej poisťovne v Č., je čestné vyhlásenie navrhovateľky, že 31. decembra 2001 mala trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, čo preukázala priloženým potvrdením Policajného zboru, oddelenia cudzineckej polície, ktoré jej udelilo povolenie na dlhodobý pobyt cudzinca pred 1. januárom 2002. S ohľadom na uvedené skutočnosti krajský súd považoval pobyt navrhovateľky, trvale sa zdržiavajúcej na území Slovenskej republiky v období od konca mesiaca september 1999 pre účely prepočtu jej starobného dôchodku za trvalý pobyt v zmysle článku 23 ods. 3 Zmluvy. Navrhovateľka podľa jeho názoru 31. decembra 2001 túto podmienku spĺňala. Napadnuté rozhodnutie odporkyne preto podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP s použitím § 250l ods. 2 a § 250q ods. 2 OSP zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa. Navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a jej rozhodnutie zo 7. septembra 2010 ako vecne správne potvrdiť. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého navrhovateľka spĺňa kritériá trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, a teda na prepočet jej dôchodku v zmysle čl. 23 ods. 3 Zmluvy a tvrdila, že navrhovateľka nemala na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, ale len dlhodobý pobyt, ktorý za trvalý pobyt považovať nemožno.

Navrhovateľka vo vyjadrení na odvolanie odporkyne trvala na vecnej správnosti napadnutého rozsudku a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 OSP preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nie je možné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa článku 23 ods. 3 Zmluvy sa doby zabezpečenia (poistenia) získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a Ukrajiny do 31. decembra 2001 s účinnosťou od 1. júla 2009 považujú za doby

zabezpečenia (poistenia) toho zmluvného štátu, na území ktorého mal štátny občan Slovenskej republiky alebo Ukrajiny trvalý pobyt 31. decembra 2001.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č.135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení neskorších predpisov trvalým pobytom je pobyt v mieste stáleho bydliska občana, to je spravidla v mieste kde má rodinu, rodičov, byt alebo zamestnanie.

Podľa § 135 ods. 2 OSP otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Zo spisov vyplýva, že rozhodnutím zo 16. apríla 2010 odporkyňa podľa § 65, § 293az a § 82 zákona o sociálnom poistení, článku 12 Zmluvy priznala navrhovateľke starobný dôchodok v sume 53,60 € mesačne s účinnosťou od 1. júla 2009, ktorý bol podľa § 82 zákona o sociálnom poistení s účinnosťou od 1. januára 2010 zvýšený na 55,30 € mesačne.

Navrhovateľka 8. februára 2010 požiadala o prepočet starobného dôchodku podľa čl. 23 ods. 3 Zmluvy. Súčasťou žiadosti je „Čestné vyhlásenie“ navrhovateľky, že 31. decembra 2001 bola štátnou občiankou Ukrajiny a že mala 31. decembra 2001 trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. K žiadosti je pripojené potvrdenie Policajného zboru v Ž., oddelenia cudzineckej polície z 22. januára 2010, ktorým je potvrdená skutočnosť, že navrhovateľka ako štátna príslušníčka Ukrajiny, mala na území Slovenskej republiky udelený dlhodobý pobyt ako zahraničný Slovák od 30. septembra 1999 do 30. júna 2004 na adrese v X.Y. ul. D. P. č. 601/1.

Na pojednávaní pred Krajským súdom v Ž. 16. februára 2011 navrhovateľka uviedla, že dlhodobo žila na území Slovenskej republiky a mala povolený dlhodobý neobmedzený pobyt, ktorý treba považovať za trvalý pobyt.

Skutočnosť, že navrhovateľka sa trvale zdržiavala na území Slovenskej republiky od konca septembra 1999 až doposiaľ, kde žije so svojou rodinou a pracuje, treba považovať za trvalý pobyt z dôvodu, že navrhovateľka ako držiteľka preukazu zahraničného Slováka mala na území Slovenskej republiky rovnaké právne postavenie, ako občan Slovenskej republiky. Znamená to teda, že posudzovanie jej pobytu na území Slovenskej republiky z hľadiska existencie jej trvalého pobytu nemožno spájať so skutočnosťou, či bola formálne prihlásená na trvalý pobyt v mieste svojho bydliska, ale so skutočnosťou, či v mieste svojho bydliska na Slovensku zotrvala s úmyslom trvale tam bývať. Hlásenie o trvalom pobyte má len evidenčný charakter a predpokladom vzniku nárokov navrhovateľky na dávky sociálneho poistenia v Slovenskej republike nebola evidencia jej trvalého pobytu ale zistenie, či na Slovensku bývala s úmyslom trvale sa tu zdržovať. Tento jej úmysel bol preukázaný jej samotným čestným vyhlásením, ale aj obsahom potvrdenia oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru v Ž. z 22. januára 2010. Z uvedeného potvrdenia vyplýva, že navrhovateľka mala v X.Y., na adrese ul. D. P. č. 601 bydlisko, v ktorom sa trvale zdržiavala. Za takýchto okolností preto nie je rozhodujúce, či mala podľa predpisov o evidencii obyvateľstva prihlásený trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, ale právne významný je jej samotný úmysel na uvedenej adrese v Slovenskej republike trvalo sa zdržiavať. Z potvrdenia oddelenia cudzineckej polície Policajného zboru z 22. januára 2010 vyplýva, že navrhovateľka mala na území Slovenskej republiky 31. decembra 2001 povolený dlhodobý pobyt, stále na tej istej adrese. Táto skutočnosť nevylučuje, aby bolo jej bývanie súčasne trvalým pobytom.

Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa zastáva právny názor, že pobyt navrhovateľky, trvale sa zdržiavajúcej na území Slovenskej republiky v období od konca mesiaca september 1999 až doposiaľ treba pre účely prepočtu jej starobného dôchodku považovať za trvalý pobyt v zmysle článku 23 ods. 3 Zmluvy aj s poukazom na obsah rozhodnutia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 26. januára 2004 o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky. Možno ešte podotknúť, že v konaní o udelenie štátneho občianstva sa zisťujú rôzne potrebné a podstatné skutočnosti, vrátane posudzovania dĺžky trvalého pobytu (aj existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa u osôb, ktorým bolo priznané postavenie zahraničného Slováka a iné). Rozhodnutiu príslušného orgánu, a to Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 26. januára 2004 (Listina o udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky) predchádzalo tiež zisťovanie dĺžky trvalého pobytu navrhovateľky na území Slovenskej republiky. Takáto skutočnosť vyplýva aj z listu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie verejnej správy, odbor všeobecnej vnútornej správy zo 6. septembra 2001, podľa ktorého bola navrhovateľka poučená, že štátne občianstvo možno udeliť osobe, ktorá má nepretržitý trvalý

pobyt na území Slovenskej republiky aspoň 5 rokov. Ak jej občianstvo bolo udelené od 26. januára 2004, potom pri dlhodobom pobyte muselo byť dostatočne preukázané, že v čase od 1. januára 2001 mala navrhovateľka na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, lebo na jeho území žila s úmyslom trvale sa tu zdržiavať.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nemožno vytýkať súdu prvého stupňa, že vec nesprávne právne posúdil, keď podmienku existencie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky považoval za splnenú a rozhodnutie odporkyne ako nezákonné zrušil s odôvodnením, že navrhovateľka spĺňa podmienky na prepočet jej starobného dôchodku v zmysle čl. 23 ods. 3 Zmluvy.

Žiadosť o prepočet starobného dôchodku bola preto rozhodnutím odporkyne zo 7. septembra 2010 zamietnutá v rozpore so zákonom a rozsudkom prvostupňového súdu bolo dôvodne uvedené rozhodnutie odporkyne zrušené a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie.

Odvolací súd preto rozsudok Krajského súdu v Ž. podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

82. R O Z H O D N U T I E

I. Ustanovenie § 24 ods. 4 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov o nepremlčaní poistného sa vzťahuje len na tých platiteľov poistného, ktorí vôbec nesplnili oznamovaciu povinnosť podľa § 18 uvedeného zákona.

II. Nesplnením ohlasovacej povinnosti nie je jej oneskorené splnenie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011, sp. zn. 7 Sžso/16/2011)

Krajský súd v T. rozsudkom zo 16. novembra 2010 č.k. 13S/15/2010-42 podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 23. marca 2010 vo veci predpísania poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie podľa § 218 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Týmto rozhodnutím žalovaná zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky v T. zo 16. decembra 2009 v časti poistného na nemocenské poistenie za máj 1998 tak, že uložila žalobcovi povinnosť zaplatiť poistné od 29. mája 1998 do 31. mája 1998. V ostatnej časti o povinnosti žalobcu zaplatiť poistné na nemocenské poistenie od 29. mája 1998 do 31. decembra 2000 v sume 167,76 € a poistné na dôchodkové zabezpečenie od 1. januára 2000 do 31. júla 2000 v sume 255,59 € rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

Súd prvého stupňa po preskúmaní zákonnosti a postupu rozhodnutia žalovanej a jej pobočky v T. dospel k záveru, že žalovaná rozhodla v súlade so zákonom. Žalobca bol od 17. februára 1990 samostatne zárobkovo činnou osobou s povinnosťou odvádzať poistné na nemocenské poistenie a poistné na dôchodkové zabezpečenie v zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Sociálnej poisťovni“) s výnimkou obdobia od 1. januára 1995 do 31. decembra 1999 a od 1. augusta 2000 do 31. decembra 2000, kedy povinnosť odvádzať poistné na dôchodkové poistenie nevyplyvalo z predmetného zákona. Žalobca ukončil podnikateľskú činnosť 31. decembra 2000, kedy mu podľa § 18 ods. 4 cit. zákona vznikla povinnosť najneskôr do ôsmich dní odhlásiť svoju účasť na poistení. Odhlášku o zániku účasti na poistení doručil žalovanej až 8. novembra 2006, teda oneskorene. Táto skutočnosť potom mala za následok, že právo žalovanej predpísať poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie podľa § 24 ods. 4 citovaného zákona sa nepremlčalo.

Neúspešnému žalobcovi s poukazom na ustanovenie § 250k ods. 1 OSP náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku Krajského súdu v T. podal žalobca odvolanie. Namietal, že nesprávne právne posúdil vec, lebo neakceptoval jeho námietku premlčania. Súd sa obmedzil len na jazykový výklad príslušných ustanovení zákona o Sociálnej poisťovni. Podľa jeho názoru bezdôvodné neplnenie povinnosti žalovanej predpísať poistné v zákonnej lehote môže viesť k zásahu do práva žalobcu na ochranu majetku podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Poukázal na nálezy a stanoviská Ústavných súdov Slovenskej a Českej republiky. Žiadal, aby odvolací súd z dôvodu premlčania práva predpísať poistné za obdobie máj 1998 až november 1999 rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Súčasne žiadal o priznanie náhrady trov celého konania v celkovej sume 509,76 €.

Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že v predpísaní poistného postupovala v súlade a v medziach zákona s tým, že zákon o Sociálnej poisťovni neupravuje lehotu na predpísanie dlžného poistného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Podľa § 24 ods. 1 a ods. 4 zákona o Sociálnej poisťovni právo predpísať poistné na nemocenské poistenie a na dôchodkové zabezpečenie sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti.

Právo predpísať poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie sa nepremlčuje, ak nebola splnená oznamovacia povinnosť podľa § 18.

Zo spisov vyplýva, že žalobca od 17. februára 1990 bol samostatne zárobkovo činnou osobou podľa § 5 zákona o sociálnom poistení a svoju činnosť vykonával na základe živnostenského oprávnenia. Ako samostatne zárobkovo činná osoba mal povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie a na dôchodkové zabezpečenie (§ 14 ods. 1 a 2 zákona o Sociálnej poisťovni). Po ukončení podnikania 31. decembra 2000 jeho účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení zanikla.

Vznik a zánik účasti na nemocenskom poistení a na dôchodkovom zabezpečení zakladá samostatne zárobkovo činnnej osobe oznamovaciu povinnosť podľa § 18 ods. 1 písm. b/ zákona o Sociálnej poisťovni, a to povinnosť prihlásiť sa a odhlásiť sa z nemocenského poistenia a z dôchodkového zabezpečenia.

V ustanovení § 18 ods. 4 zákona o Sociálnej poisťovni je konkrétne uvedené miesto prihlásenia sa a odhlásenia sa z nemocenského poistenia a z dôchodkového zabezpečenia, ktorým je pobočka žalovanej, príslušná podľa miesta trvalého pobytu poistenca. Obsahuje tiež úpravu lehoty na splnenie ohlasovacej povinnosti tak, že ukladá poistencovi uvedené skutočnosti ohlásiť príslušnej zložke žalovanej v lehote najneskôr do ôsmich dní od vzniku aj od zániku tejto účasti.

Bolo preukázané, že žalobca 8. novembra 2006, teda takmer po šiestich rokoch od zániku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení splnil zákonnú povinnosť odhlásiť sa z poistenia podľa § 18 ods. 4 zákona o Sociálnej poisťovni. Nedodržiaval teda lehotu 8 dní od zániku tejto účasti.

Oznámením o vzniku a o zániku účasti na nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení má Sociálna poisťovňa vedomosť o vzniku a o zániku povinnosti platiť poistné a v prípade, ak povinná osoba neoznámila skutočnosti rozhodné pre povinnosť platiť poistné vôbec, Sociálna poisťovňa má právo predpísať poistné podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Zodpovedá skutočnosti, že zákon neurčuje lehotu na predpísanie poistného osobe, ktorá poistné nezaplatila, ale toto právo je obmedzené plynutím premlčacej lehoty a po jej uplynutí povinnosť zaplatiť dlžné poistné nemožno uložiť, ak povinná osoba námietku premlčania vzniesla.

Podľa názoru odvolacieho súdu § 24 ods. 4 zákona o Sociálnej poisťovni, ktorý obsahuje ustanovenia o lehotách na uloženie povinnosti zaplatiť poistné a aj upravuje podmienky, kedy sa toto právo nepremlčuje, má za cieľ prinútiť povinnú osobu platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie. Ak oznamovacia povinnosť nebola splnená vôbec, právo predpísať poistné sa nepremlčuje, a táto úprava sa vzťahuje na prípady, kedy sa žalovaná o neplnení ohlasovacej povinnosti dozvie inak ako od platiteľa poistného. Uvedené ustanovenie o nepremlčaní poistného sa vzťahuje len na tých platiteľov poistného, ktorí vôbec nespĺnia oznamovaciu povinnosť podľa § 18 cit. zákona. Žalobca takýmto platiteľom poistného nebol, preto poistné sa premlčovalo a žalovaná bola povinná na vznesenú námietku premlčania vo svojom rozhodnutí prihliadnuť.

Žalobcu vzhľadom na oneskorené splnenie oznamovacej povinnosti nemožno považovať za takú samostatne zárobkovo činnú osobu, ktorá nespĺnila oznamovaciu povinnosť podľa § 18 zákona o Sociálnej poisťovni vôbec, a preto sa na neho nevzťahuje zákonné ustanovenie, podľa ktorého sa právo predpísať dlžné poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie nepremlčuje, ani po uplynutí desiatich rokov odo dňa splatnosti tohto dlžného poistného.

Naopak, žalobca splnil oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni bez ohľadu na lehotu 8 dní od vzniku alebo zániku účasti na poistení, preto právo predpísať dlžné poistné sa viaže na desaťročnú premlčaciu lehotu od splatnosti poistného podľa § 24 ods. 1 cit. zákona.

Krajský súd v T. tým, že rozsudkom zo 16. novembra 2010 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 23. marca 2010 o uložení povinnosti doplatiť dlžné poistné vychádzal z nesprávneho právneho názoru a jeho rozhodnutie nezodpovedá obsahu spisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uvedený rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 OSP). V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa opätovne posúdiť zákonnosť rozhodnutia žalovanej a vo veci znova rozhodnúť so zohľadnením plynutia desaťročnej premlčacej lehoty a vznesenej námietky premlčania.

83. R O Z H O D N U T I E

Priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nevyklučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) bolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 So/138/2011)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 9. júna 2011, podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie odporkyne z 31. decembra 2010 v spojení so zmenovými rozhodnutiami z 8. apríla 2011 a z 12. apríla 2011, ktorými zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok s odôvodnením, že do 22. septembra 2007 nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ bol od 1. novembra 2002 poberateľom výsluhového dôchodku podľa § 123 ods. 2 a § 38 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Zb.“). Zastával názor, že doba výkonu základnej vojenskej služby od 28. augusta 1974 do 27. augusta 1976 a doba služobného pomeru od 28. augusta 1976 do 31. októbra 2002 nie je obdobím dôchodkového poistenia, lebo navrhovateľ vykonával službu vojaka z povolania v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, a preto mu nemožno zohľadniť ani I. kategóriu funkcií v súvislosti so znížením dôchodkového veku. Navrhovateľ nedovŕšil dôchodkový vek (62 rokov veku) už pred 1. júlom 2003, preto nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Krajský súd následne dospel k záveru, že ak odporkyňa preskúmanými rozhodnutiami žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku zamietla, rozhodla v súlade so zákonom.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP s tým, že neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že ako bývalý profesionálny vojak ozbrojených síl Slovenskej republiky ukončil služobný pomer 31. októbra 2002 a ku dňu skončenia služobného pomeru vykonal viac ako 28 rokov služby zaradenej do I. kategórie funkcií. Po skončení služobného pomeru od 1. novembra 2002 mal priznaný výsluhový dôchodok. Pre nárok na výsluhový dôchodok sa však nezhodnocuje zaradenie do I. kategórie funkcií v službe v ozbrojených silách. Týmto výkonom služby po dobu viac ako 20 rokov v I. kategórii funkcií súčasne podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) splnil podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok dosiahnutím veku 55 rokov. Podotkol, že do 22. septembra 2007 získal aj 15 rokov poistnej doby vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia, čím splnil aj podmienku trvania doby poistenia pre nárok na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového poistenia s účinnosťou od 22. septembra 2007, preto od dovŕšenia 55 rokov veku požiadal o priznanie starobného dôchodku. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a jeho návrhu na zrušenie rozhodnutí odporkyne vyhovel.

Odporkyňa vo vyjadrení na odvolanie žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť, lebo dôvody navrhovateľa nepovažovala za opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 1 ods. 1 a ods. 3 zákona o sociálnom poistení tento zákon vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia.

Tento zákon sa nevzťahuje na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, colníkov ^{1a)} (ďalej len "policajti"), profesionálnych vojakov ozbrojených síl, ^{1b)} vojakov mimoriadnej služby ^{1c)} (ďalej len "profesionálny vojak"), ktorých sociálne zabezpečenie je upravené osobitným predpisom, ²⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 písm. b) zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je dôchodkové poistenie, a to

1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
2. invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia.

Podľa § 6 ods. 1 až 3 zákona o sociálnom poistení poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená, dôchodkovo poistená alebo poistená v nezamestnanosti podľa tohto zákona.

Poistenec podľa tohto zákona je na účely dôchodkového poistenia aj fyzická osoba, ktorá získala obdobie dôchodkového poistenia podľa § 60 ods. 2, 4 a 5.

Poistencom patria práva pri výkone sociálneho poistenia rovnako v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení ustanovenou osobitným zákonom. ^{23a)}

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 31. decembra 2007) poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 a ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Zo spisov vyplýva, že odporkyňa preskúmanými rozhodnutiami zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od dovŕšenia 55 rokov veku teda od 22. septembra 2007. Uviedla, že I. kategóriu funkcií v súvislosti so znížením dôchodkového veku nezohľadnila navrhovateľovi z dôvodu, že doba základnej vojenskej služby (od 28. augusta 1974 do 27. augusta 1976) a doba služobného pomeru (od 28. augusta 1976 do 31. októbra 2002) nie je obdobím dôchodkového poistenia s poukazom na § 255 ods. 5 a § 60 ods. 2 zákona o

sociálnom poistení, lebo ide o obdobie výkonu služby vojaka z povolania v rozsahu, zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok.

Základom pre posúdenie zákonnosti týchto rozhodnutí odporkyne o nároku navrhovateľa na priznanie starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení z dôvodu splnenia vekovej podmienky 55 rokov pri zohľadnení zamestnania v I. kategórii funkcií v súvislosti s výkonom služobného pomeru profesionálneho vojaka bolo potrebné vyriešiť otázku, či zákon o sociálnom poistení vylučuje použitie právnej úpravy, ktorá umožňovala navrhovateľovi skorší odchod do dôchodku.

Navyše bolo potrebné riešiť výklad niektorých pojmov, upravených v zákone o sociálnom poistení v spojitosti so zabránením diskriminácie.

Z právnych úprav, týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia rôznych skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia (zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov) sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia (zamestnania) pre dávky dôchodkového poistenia.

Kým zákon o sociálnom poistení upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu boli riadne zohľadnené, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok dôchodkového poistenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém poistenia príslušníkov ozbrojených zborov neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca a vôbec nehodnotí dobu poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. V dôsledku tejto skutočnosti potom vychádza záver, že poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktorým sa pre nárok na tieto dávky hodnotí aj so započítaním doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotsky, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

V dôsledku súbežného uplatňovania týchto systémov tak nesprávnym a výlučne gramatickým výkladom zákona dochádza k diskriminácii poistencov osobitného systému, lebo odporkyňa im niektoré doby poistenia nehodnotí vôbec, alebo im ich hodnotenie odsúva a aj mení podmienky alebo odníma výhody, poskytované poistencom v osobitnom systéme sociálneho poistenia.

Takýto postup, pri ktorom sa nehodnotia príslušníkom ozbrojených zborov v čase vzniku nároku na výsluhovú dávku všetky doby poistenia však právna úprava, pri ktorej došlo k odčleneniu dôchodkového zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov do osobitného systému nemala za cieľ. Svedčí o tom aj znenie § 274 zákona o sociálnom poistení, upravujúce zachovanie nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do zvýhodnených pracovných kategórií.

Nová právna úprava, obsiahnutá v zákone o sociálnom poistení tiež nemala za cieľ vylúčiť tieto zvýhodnenia a vyžadovať, aby zvýhodnené zamestnanie znemožnilo pri posudzovaní vzniku nároku na dávku podľa zákona o sociálnom poistení zohľadniť celú dobu poistenia (bez ohľadu na skutočnosť, v ktorom systéme ju poistenec získal) a vyžadovať od zamestnanca nadobudnutie doby poistenia výlučne podľa ustanovení zákona o sociálnom poistení vo všeobecnom systéme tak, akoby poistenec bol poistený výlučne len za podmienok, uvedených v zákone o sociálnom poistení, pričom tieto podmienky sú stanovené pre iné kategórie zamestnaní a akoby v ostatnom období nebol poistený vôbec.

V záujme vysvetlenia správnej aplikácie zákona o sociálnom poistení aj v danej veci bolo preto potrebné skúmať pôsobnosť zákona o sociálnom poistení na tých poistencov, ktorí boli v určitom období poistení v inom dôchodkovom systéme na Slovensku. Pri posudzovaní tejto skutočnosti treba vziať zreteľ aj na skutočnosť, že

nesprávnou aplikáciou zákona o sociálnom poistení dochádza k zhoršovaniu dôchodkového postavenia práve tých poistencov, ktorým v čase vzniku poistného vzťahu a aj počas jeho trvania právna úprava mala zabezpečovať komplexne výhodnejšie postavenie s prihliadnutím na náročné špecifiká ich služby.

Absolútne vylúčenie hodnotenia doby poistenia zo všeobecného systému u tých poistencov, ktorí získali dávky dôchodkového poistenia (zabezpečenia) v inom systéme sociálneho poistenia a nie v systéme všeobecnom, má za následok horšie zaobchádzanie s nimi, ako s poistencami, ktorí sú poistení v zahraničných systémoch sociálneho poistenia a u ktorých samotná poisťovňa vôbec nepochybuje o spôsobe výpočtu ich dôchodkových dávok spôsobom krátenia, ktorý zabezpečuje primerané poistné plnenie za obdobia, v ktorých boli poistení na Slovensku po zohľadnení dôb poistenia v iných systémoch. Postupom odporkyňa sa napríklad pri dosiahnutí dôchodkového veku a započítaní dôb poistenia, získaných len vo všeobecnom systéme vymeriava poistencom dôchodok vo výške, akoby celkovo boli poistení len po krátky čas, a tým sa znižuje ich osobný mzdový bod a následne aj výška dôchodku. Nad akúkoľvek pochybnosť je takýto postup pre poistencov, ktorí získali časť poistenia v obidvoch systémoch nevýhodnejší, ako keby sa im pre vznik nároku hodnotila celá doba poistenia a poskytla sa im len zvyšná časť dôchodku, zodpovedajúca dobe poistenia vo všeobecnom systéme. Správne preto odporkyňa musí pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme (samozrejme pri zachovaní výhod z preferovaných zamestnaní, teda napr. pri skoršom odchode do dôchodku), následne vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila po zhodnotení doby poistenia v osobitnom systéme a odpočítať ju od teoretickej výšky dôchodku, vypočítanej pri zohľadnení celej doby poistenia a až takto vypočítaná dávka môže zachovať všetky oprávnené nároky uvedených poistencov osobitného systému a nebude poškodzovať odporkyňu.

Možno len pripomenúť, že zákon o sociálnom poistení nestotožňuje definíciu poistenca podľa § 6 zákona o sociálnom poistení s úpravou poistenia a obdobia dôchodkového poistenia podľa § 60 ods. 2 a § 255 zákona o sociálnom poistení.

Z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sú vylúčení príslušníci ozbrojených zborov a ozbrojených síl len za obdobia dôchodkového poistenia, v ktorých vykonávali službu v ozbrojených zboroch a ozbrojených silách, nie však za ostatné obdobia ich dôchodkového poistenia resp. zabezpečenia (ak osobitné ustanovenia zákona neuvádzajú inak). Toto vylúčenie však nemôže mať za následok ich nižšie dôchodkové nároky, ako by vznikli poistencom všeobecného dôchodkového systému po zhodnotení rovnakej doby poistenia len vo všeobecnom systéme.

Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov preto nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia aj príslušníkovi ozbrojeného zboru alebo ozbrojených síl, ktorý už dosiahol dôchodkový vek podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, splnil podmienky nároku na niektorú z výsluhových dávok a získal k tomuto dňu akúkoľvek hodnotiteľnú dobu poistenia vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia (nie dobu poistenia, vyžadovanú u poistenca, ktorý bol poistený výlučne vo všeobecnom systéme).

Za takýchto okolností potom priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z.z. nevylučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení, ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku. Vylúčenie tohto obdobia sa vzťahuje len na určenie výšky invalidného výsluhového dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočne invalidného dôchodku podľa § 40 až 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z.z. tak, že za túto dobu poistenia nepatrí zodpovedajúca časť dôchodku poistenca, ktorý bol pred priznaním týchto dávok poistený v osobitných systémoch dôchodkového poistenia. Pri takomto postupe odporkyňa poskytne dávku dôchodkového poistenia len za obdobie, počas ktorého jej bolo za poistenca zaplatené poistné a poistenca na jeho dôchodkových nárokoch neukráti.

Treba uviesť, že odporkyňa pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľa na starobný dôchodok zohľadnila len prvú časť z citovaných ustanovení § 255 ods. 5 a § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení a nevysporiadala sa s dôsledkami skutočnosti, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok podľa § 123 ods. 2 zákona č.

328/2002 Z.z. a nie invalidný dôchodok ani čiastočne invalidný dôchodok podľa § 40 až 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z.z.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok podľa § 123 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z. s účinnosťou od 1. novembra 2002. Podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 22. novembra 2010, pre nárok a výšku tohto dôchodku bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 28. augusta 1974 do 27. augusta 1976 a doba služobného pomeru profesionálneho vojaka od 28. augusta 1976 do 31. októbra 2002. Za toto obdobie nepatrí navrhovateľovi zodpovedajúca časť starobného dôchodku, na ktorú by mal nárok, ak by celú dobu jeho poistenia bolo potrebné hodnotiť vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Uvedenú skutočnosť však odporkyňa ponechala bez povšimnutia a zodpovedajúcu časť jeho dôchodku z celkovej sumy jeho dôchodkovej dávky nevylúčila po vykonaní výpočtu, označeného v odôvodnení tohto rozsudku.

Navyše tejto dobe prináležalo hodnotenie v I. kategórii funkcií, odôvodňujúce skorší odchod poistenca do dôchodku, a to bez ohľadu na skutočnosť, že vek, rozhodujúci pre vznik nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme poistenec dosiahol až neskôr. Iným výkladom by sa ustanovenie § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení stalo nadbytočným a poistencom by znížený vek odchodu do dôchodku nebolo možné zohľadňovať, hoci svoj vstup do osobitného systému nemohli ovplyvniť.

Táto skutočnosť preto následne znamená, že odporkyňa musí skúmať nárok navrhovateľa nielen s prihliadnutím na § 273 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 60 ods. 2 a s § 255 ods. 2 cit. zákona, ale aj podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Uvedené ustanovenie umožňuje vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62 rokov veku. Rešpektuje predchádzajúcu právnu úpravu zákona o sociálnom zabezpečení. Pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok z dôvodu výkonu zamestnania zaradených do zvýhodnenej pracovnej kategórie ani podľa zákona o sociálnom poistení nie je možné pre navrhovateľa stanoviť iné, menej výhodné podmienky, ako boli stanovené predchádzajúcou právnou úpravou.

V konaní bolo dostatočne preukázané, že navrhovateľ odpracoval viac ako 20 rokov v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie resp. do I. kategórie funkcií, a preto sa na neho vzťahuje § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, čo znamená, že ak vo zvýhodnenom zaradení v zamestnaní zo zvýhodnenej pracovnej kategórie splnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku, potom v súlade s § 21 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení má nárok na skorší odchod do dôchodku bez ohľadu na skutočnosť, že splnil podmienky nároku na výsluhový dôchodok a vek 55 rokov dosiahol až za účinnosti zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľ pritom súčasne splnil aj podmienku viac ako 10 rokov dôchodkového poistenia v civilnom zamestnaní, splnil všetky podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 a 2 v spojení s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení. Odvolací súd dokonca zastáva názor, že vtedy, ak by navrhovateľ aj nesplnil podmienku získania viac ako 10 rokov poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získal by potrebnú dobu po zhodnotení poistenia v osobitnom systéme, má odporkyňa povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia vo svojom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľovi po zohľadnení aj nižšej doby poistenia vo výške, zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme. Odlišným postupom odporkyne by sa doby poistenia poistenca stratili a neboli by v žiadnom zo systémov zohľadnené, čo nezodpovedá ani zámeru zákona. Inak odporkyňa núti poistencov, poistených aj v osobitnom poistnom systéme, aby vykonávali zamestnanie po splnení podmienok pre vznik nároku na starobný dôchodok po dosiahnutí ich zvýhodneného dôchodkového veku, čo nie je prípustné a nedokonalú právnu úpravu nárokov na výsluhové dôchodky, ktorá dostatočne nerozlišuje nárok na dôchodok za všetky doby poistenia s výsluhovým dôchodkom, ktorý má súčasne aj znaky výsluhového príplatku a ktorá v osobitnom systéme neposkytuje poistencom osobitného systému starobné, predčasné starobné, invalidné, sirotské, vdovské a vdovecké dôchodky, ktoré by zohľadnili celú dobu poistenia poistenca.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne sú v rozpore so zákonom o sociálnom poistení. Súd prvého stupňa rozhodnutia odporkyne potvrdil na základe nesprávneho právneho názoru, preto odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP v spojení s § 250l ods. 2

OSP a § 250j ods. 2 písm. e) OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne posúdiť nárok navrhovateľa na starobný dôchodok od 22. septembra 2007 po zohľadnení civilného zamestnania a určiť jeho výšku po vykonaní výpočtu dôchodku, zodpovedajúcemu dobe zabezpečenia (poistenia) vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Treba zdôrazniť, že navrhovateľovi bol od 1. novembra 2002 priznaný a vyplácaný výsluhový dôchodok, ktorý po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) má charakter dávky v starobe, preto odporkyňa musí postupovať v súlade s článkom 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. Starobný dôchodok navrhovateľa môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby profesionálneho vojaka rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z.z. Iným postupom by určitá kategória poistencov v systéme vnútroštátnych poisťovacích a zabezpečovacích systémov bola znevýhodnená v porovnaní s poistencami vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia na Slovensku, a dokonca by s ňou odporkyňa zaobchádzala horšie, ako s poistencami poistenými v zahraničí, u ktorých o takomto krátení dôchodkov ani ona nemá pochybnosti.

Odporkyňa je v ďalšom konaní viazaná právnym názorom súdu (§ 250j ods. 7 OSP).

84. R O Z H O D N U T I E

Pri skúmaní, či úraz, ktorý utrpel vojak v priebehu trvania jeho vyslania do vojenskej misie, je služobným úrazom, treba tiež skúmať, či k nemu nedošlo počas prestávok v službe a posudzovať, či vzhľadom na podmienky výkonu služby k úrazu nedošlo pri vykonávaní činností, obvyklých v čase takýchto prestávok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžso/80/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom z 8. júla 2011 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovaného z 12. októbra 2009, ktorý podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia B. zo 7. augusta 2009, ktorým tento prvostupňový správny orgán preskúmal rozhodnutie podľa § 103 ods. 2 v spojitosti s § 53 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov“) a nepriznal žalobcovi sirotsky výsluhový dôchodok.

Krajský súd považoval rozhodnutie žalovaného za zodpovedajúce zákonu. Podľa jeho názoru žalobca nesplnil podmienky na priznanie sirotského výsluhového dôchodku, lebo nebolo preukázané, že úmrtie otca žalobcu nastalo v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania, pretože v čase smrti neplnil ani funkčné povinnosti ani rozkazy veliteľa. Podľa názoru krajského súdu je triptiket (služobný príkaz) len dokladom o pokyne vykonať jazdu a v žiadnom prípade ním nie je možné preukázať príkaz na šnorchlovanie, resp. že vodič motorového vozidla neb. slobodník A. Š. mohol opustiť toto motorové vozidlo v čase osobného voľna. Poukázal tiež na Denný poriadok, vydaný ako príloha č. 1 k RVS č. 53/2008, ktorý jasne stanovoval pracovnú dobu vymedzenú jasným časovým ohraničením pracovných hodín v pracovné dni od pondelku až do piatku, v sobotu, nedeľu a OSN sviatky, určoval podmienky vykonávania služobnej telesnej prípravy a povoľoval ďalší čas na športovanie v súlade so Stálymi operačnými pravidlami UNFICYP tak, že ďalší čas na športovanie bol povolený do 22.00 hod. po splnení všetkých povinností a operačných úloh, teda počas osobného voľna príslušníka misie.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie a žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, alternatívne aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania. Namietal neúplné zistenie skutkového stavu krajským súdom, taktiež nesprávne skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov, ako aj nesprávne právne posúdenie vecí. Poukázal na triptiket ako na relevantný a rozhodujúci dôkaz, v ktorom je jasne uvedené, že 5. októbra 2008 je uvedená jazda označená ako DUTY – (služobná). Medzi ďalšie dôkazy, ktoré mali preukázať skutočnosť, že sa jednalo o služobný úraz, uviedol Záznam o úraze profesionálneho vojaka alebo vojaka prípravnej služby, v ktorom priamo náčelník štábu sektorového veliteľstva kpt. Ing. E. N. potvrdzuje, že sa jednalo o služobný úraz a odporúča uznať úraz ako služobný a Správu o vyšetrení služobného úrazu z 10. októbra 2008, z ktorej jednoznačne vyplýva záver, že išlo o služobný úraz.

Podľa názoru žalobcu, je vodič veliteľa kontingentu počas čakania na nadriadeného stále v službe, aj keď neplní žiadne príkazy. Jeho úloha je splnená dovezením nadriadeného späť do miesta určenia a odovzdaním vozidla. Ak mal teda jeho otec v daný deň jedinú zásadnú úlohu, a to doviesť veliteľa na pobrežie, potom mal podľa všetkého po splnení tohto rozkazu ihneď vrátiť služobné vozidlo späť na základňu. Osobný vodič veliteľa plní aj úlohu jeho osobného strážcu v prípade, že s veliteľom nie je prítomná jeho stráž a je v službe 7 dní v týždni po 24 hodín.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny. Tvrdil, že kvalifikovanie predmetného úrazu ako úrazu služobného, je podmienené skutočnosťou, že k nemu došlo pri plnení služobných činností alebo v súvislosti s ich plnením. Čo je plnenie služobných činností v spojení so služobným úrazom upravuje § 29 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. V konaní je preukázané, že k úrazu došlo pri šnorchlovaní. Vzhľadom na znenie § 29 zákona o sociálnom zabezpečení

policajtov a vojakov a na funkčné zaradenie nebohého slob. A. Š., šnorchlovanie nemožno považovať za plnenie služobných činností a teda ani úraz, ktorý sa stal pri tejto činnosti, nie je možné kvalifikovať ako služobný úraz.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu treba vyhovieť.

Z o d o v o d n e n i a :

Podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov za služobný úraz sa na účely tohto zákona považuje poškodenie zdravia alebo smrť policajta alebo profesionálneho vojaka spôsobené nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov pri výkone služobných činností vyplývajúcich zo služobného zaradenia policajta alebo profesionálneho vojaka, pri činnosti vykonávanej na príkaz, pokyn alebo rozkaz nadriadeného alebo pri činnosti, ktorá je obvyklá pri plnení služobných úloh vrátane činnosti v čase prestávok v službe.

Podľa § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov ako služobný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby utrpel pre výkon služby.

Podľa § 87 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov posudková komisia sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia posudzuje, či úmrtie bolo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 53 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov na sirotsky výsluhový dôchodok má nárok nezaopatrené dieťa podľa § 119 po policajtovi alebo profesionálnom vojakovi, ktorý bol jeho rodičom alebo osvojiteľom a ktorý

- a) splnil ku dňu úmrtia podmienku doby trvania služobného pomeru ustanovenú v § 38 ods. 1 pre nárok na výsluhový dôchodok alebo
- b) zomrel v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania vzniknutých pri výkone služby alebo v súvislosti s ním, alebo
- c) bol pred dňom úmrtia poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku.

Predmetom súdneho preskúmania bolo rozhodnutie žalovaného z 12. októbra 2009, ktorým v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia B. zo 7. augusta 2009, nebol žalobcovi priznaný sirotsky výsluhový dôchodok z dôvodu, že otec žalobcu nesplnil ku dňu smrti podmienku doby trvania služobného pomeru ustanovenú v § 38 ods. 1 pre nárok na výsluhový dôchodok, ani nebol pred dňom smrti poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku a ani úmrtie otca žalobcu nebolo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Pred rozhodnutím vo veci samej musel súd posúdiť ako základnú otázku, či úmrtie otca žalobcu bolo dôsledkom služobného úrazu.

Zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov upravuje, v ktorých prípadoch sa poškodenie zdravia alebo smrť profesionálneho vojaka považuje za služobný úraz. Okrem iného pôjde o služobný úraz vtedy, ak bol spôsobený pri výkone služobných činností vyplývajúcich zo služobného zaradenia profesionálneho vojaka, ako aj spôsobeného pri činnosti vykonávanej na príkaz, pokyn alebo rozkaz nadriadeného alebo pri činnosti, ktorá je obvyklá pri plnení služobných úloh vrátane činnosti v čase prestávok v službe (§ 29 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov). Zákon okrem toho predpokladá, že za služobný úraz sa bude posudzovať aj úraz, ktorý profesionálny vojak utrpel pre výkon služby (§ 29 ods. 2 zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov).

Zo spisu krajského súdu (ktorého súčasťou bol aj administratívny spis) vyplýva, že otec žalobcu bol vyslaný od 23. mája 2008 na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky vo vojenskej operácii OSN UNFICYP a 5. októbra 2008 počas vykonávania športového potápania (resp. šnorchlovania) utrpel smrteľný úraz. V Zázname o úraze profesionálneho vojaka alebo vojaka prípravnej služby z 10. októbra 2008, priamy

nadriadený kpt. Ing. E. N. odporučil uznať úraz za služobný podľa § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, lebo úraz bol spôsobený pre výkon štátnej služby, keď A.Š. sa dostal do miesta úrazu ako vodič veliteľa kontingentu pri plnení služobnej úlohy. Rovnaké závery obsahuje aj Správa o vyšetrení služobného úrazu z 10. októbra 2008, v ktorej úrazová komisia úraz kvalifikovala ako služobný, spôsobený pre výkon štátnej služby.

Posudková komisia sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia so sídlom v B. v zápisnici o rokovaní zo 6. augusta 2009 konštatovala, že úmrtie otca žalobcu nenastalo v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania, lebo otec žalobcu v čase smrti neplnil ani funkčné povinnosti ani rozkazy veliteľa. Úloha stanovená veliteľom bola doviezť služobný automobil na miesto a dosiahnutím cieľa bola táto úloha čiastkovo splnená. Iné aktivity posudzovanému neboli dané ani funkčnými podmienkami, ani rozkazom veliteľa. Posudková komisia neakceptovala záver úrazovej komisie z toho dôvodu, že výkon služby vojaka je ohraničený funkčnými povinnosťami vojaka a rozkazmi vydanými jeho veliteľom. V čase vzniku smrteľného úrazu otec žalobcu nevykonával činnosť, ktorá by bola spresnená buď funkčnými povinnosťami alebo rozkazom veliteľa a výkon služby skončil dosiahnutím cieľa. Uvedená zápisnica slúžila ako podklad pre rozhodnutie žalovaného.

Odvolací súd však tento skutkový stav nepovažoval za dostatočne zistený, lebo neboli dostatočne ozrejmené a posúdené individuálne okolnosti daného prípadu tak, aby bolo možné bez akýchkoľvek pochybností naň aplikovať príslušné právne predpisy. Predovšetkým neboli zohľadnené špecifiká charakteru a miesta výkonu služby, v ktorej platí pravidlo 24/7, ako to vyplýva aj z denného poriadku vydaného ako príloha č. 1 k Rozkazu veliteľa SLOVCONU. Podľa vyjadrenia pplk. Ing. J. V., otec žalobcu ako vodič veliteľa kontingentu dostal v ten deň odpoľudnia jedinú úlohu, a to doviezť veliteľa na pobrežie. Zo spisu však nie je zrejmé, a správne orgány túto skutočnosť nepreverovali a neskúmali, či mal otec žalobcu ako vodič povinnosť na veliteľa čakať, lebo dá sa predpokladať, že veliteľa bolo potrebné aj zaviesť naspäť do tábora. Nemožno preto bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že sa služobná úloha otca žalobcu dovezením veliteľa na pobrežie v ten deň úplne skončila, a to nielen čiastkovo. Pokiaľ bol otec žalobcu povinný čakať na veliteľa a doviezť ho späť do tábora, činnosť, ktorú vykonával otec žalobcu v čase úrazu, je potrebné považovať za činnosť, ktorá bola vykonávaná počas prestávky v službe.

Vzhľadom na podmienky v priestore výkonu služby je možné, že šnorchlovanie, príp. plávanie alebo potápanie, sú činnosti, ktoré sú obvyklé v čase prestávok v službe u vodičov, napr. počas čakania na veliteľa. Ak by došlo k úrazu za takýchto okolností, už by bolo potrebné kvalifikovať úraz ako služobný. Uvedené skutočnosti však vôbec správne orgány neskúmali, a preto nie je možné bez ďalšieho uzavrieť, že otec žalobcu neutrpel služobný úraz.

Úlohou súdov pri preskúmvaní rozhodnutí správnych orgánov nie je nahrádzanie ich činnosti, a to ani pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 prvej vety OSP zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude potrebné doplniť dokazovanie naznačeným smerom a opätovne rozhodnúť o žiadosti žalobcu o sirotsky výsluhový dôchodok.

85. R O Z H O D N U T I E

Výsluhový príspevok (predtým príspevok za službu) nie je rovnocenný s výsluhovým dôchodkom podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov (resp. predtým podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov), lebo podmienky pre vznik nároku na túto dávku a spôsob jeho výpočtu sú odlišné, preto sa za výsluhový dôchodok podľa predchádzajúcich zákonných úprav iba považuje.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. augusta 2012, sp. zn. 7 So/155/2011)

Krajský súd v N. rozsudkom z 13. júna 2011 potvrdil rozhodnutie z 28. februára 2011, ktorým podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 28. januára 2008 z dôvodu, že dovŕši dôchodkový vek až 25. januára 2013.

Podľa názoru krajského súdu navrhovateľ vykonával službu profesionálneho vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, a preto doba výkonu služby profesionálneho vojaka od 1. septembra 1970 do 31. decembra 1991 nie je obdobím dôchodkového poistenia a nie je možné zohľadniť mu prvú kategóriu funkcií v súvislosti so znížením dôchodkového veku. Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľovi bol od 1. januára 1992 priznaný príspevok za službu podľa § 33 ods. 1 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 76/1959 Zb.“), ktorý sa niekoľkokrát pretransformovaný v súčasnosti považuje a vypláca ako výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov“). Navrhovateľ mal preto pre nárok na výsluhový dôchodok zhodnotenú dobu výkonu vojenskej služby od 1. septembra 1970 do 31. decembra 1991, celkovo 21 rokov a 4 mesiace.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ včas odvolanie a žiadal ho zrušiť, lebo mu podľa jeho názoru od 28. januára 2008 patrí starobný dôchodok. Namietal, že sa na neho vzťahuje zníženie vekovej hranice pre nárok na starobný dôchodok, lebo vykonával viac ako 20 rokov služby zaradenej do I. kategórie funkcií. Namietal, že pre nárok na výsluhový príspevok, resp. výsluhový dôchodok mu nebola zhodnotená skutočnosť, že služba v ozbrojených silách bola zaradená do I. a II. kategórie funkcií. Výsluhový dôchodok zo sociálneho zabezpečenia vojakov mu bol priznaný ako príspevok za službu, pričom nárok na starobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia vojakov mu nikdy nevznikol a ani nevznikne, lebo systém sociálneho zabezpečenia vojakov starobný dôchodok ako dávku neupravuje.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Ustanovenie § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa však na navrhovateľa nevzťahuje, lebo v dobe nadobudnutia účinnosti zákona o sociálnom poistení už nebol vojakom.

Podľa prechodného ustanovenia § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Zo spisov vyplýva, že pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení bolo treba vyriešiť otázku, či navrhovateľovi zostali zachované nároky vyplývajúce z výkonu zamestnania zaradeného do I. kategórie funkcií, a teda či navrhovateľovi vznikol nárok na dôchodok znížením dôchodkového veku.

Vylúčenie doby trvania služobného pomeru vojaka pre nárok na starobný dôchodok odporkyňa odôvodnila poukazom na § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, jej postup však v celom rozsahu zákona nezodpovedá.

Navrhovateľ vykonával vojenskú službu (vrátane základnej vojenskej služby) v I. kategórii funkcií od 1. septembra 1970 do 31. decembra 1991, spolu v rozsahu 21 rokov a 4 mesiacov a príspevok za službu podľa § 33 ods. 1 zákona č. 76/1959 Zb. mu bol priznaný od 1. januára 1992.

Treba poznamenať, že pre určenie výšky príspevku za službu podľa § 33 ods. 1 zákona č. 76/1959 Zb. nebola rozhodujúca skutočnosť, že navrhovateľ vykonával službu v I. kategórii funkcií.

Od 13. mája 1992 (teda od účinnosti zákona č. 226/1992 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 76/1959 Zb.) sa uvedený príspevok za službu pretransformoval na výsluhový príspevok. Následne bol podľa § 89 ods. 2 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 114/1998 Z.z.“) s účinnosťou od 1. mája 1998 pretransformovaný na výsluhový dôchodok.

Podľa prechodného ustanovenia § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov výsluhové dôchodky priznané a vyplácané podľa § 89 ods. 2 a 3, § 91, § 92 ods. 2 a podľa § 94 zákona č. 114/1998 Z. z. sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a od tohto dňa sa zvyšujú o 10%.

Výsluhový príspevok (predtým príspevok za službu) vzhľadom na iný spôsob výpočtu nie je rovnocenný výsluhovému dôchodku, priznanému podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov (resp. predtým podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z.). Výsluhový príspevok je naďalej výsluhovým príspevkom podľa predchádzajúcich zákonných úprav a za výsluhový dôchodok sa podľa zákona č. 114/1998 Z.z. iba považoval a tiež sa následne podľa prechodných ustanovení zákona č. 328/2002 Z. z. považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

V dôsledku skutočnosti, že výsluhový príspevok sa za výsluhový dôchodok iba považuje, nie je správny názor odporkyne, že obdobie výkonu služby navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Z tohto dôvodu je nesprávny i jej záver, že obdobie výkonu služby nemožno považovať za obdobie dôchodkového poistenia (§ 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Navrhovateľ nevykonával službu vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a obdobie výkonu služby v I. kategórii funkcií mu nebolo zohľadnené pre dávku dôchodkového zabezpečenia.

Vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia ustanovenie § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení upravuje zásadu zachovania získaných nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej

kategórie (za ktoré sa hodnotila aj služba vojakov z povolania zaradená do I. resp. II. kategórie funkcií) a to do 31.decembra 2023.

Navrhovateľovi nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov nevznikol, preto nemožno pre vznik jeho nároku na starobný dôchodok aplikovať iné (menej výhodné) podmienky ako tie, ktoré boli stanovené v období výkonu a skončenia jeho služby.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne o zamietnutí žiadosti o starobný dôchodok zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250I ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne posúdiť nárok navrhovateľa na starobný dôchodok z I. pracovnej kategórie ku dňu 28. januára 2008, pričom ako dobu dôchodkového poistenia (zabezpečenia) zohľadní aj dobu trvania služobného pomeru vojaka v I. kategórii funkcií a znovu rozhodne o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok v súlade s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona o sociálnom zabezpečení.

86. R O Z H O D N U T I E

Príspevok za službu podľa § 110 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov nie je výsluhovým dôchodkom podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2012, sp. zn. 9 So/59/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 20. januára 2011 potvrdil rozhodnutie 22. februára 2010 a zmenové rozhodnutie z 26. októbra 2010, ktorými odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pretože suma jeho predčasného starobného dôchodku k 31. decembru 2009 neprevýšila 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ nespĺnil jednu zo základných podmienok pre priznanie nároku na predčasný starobný dôchodok, lebo výška jeho predčasného starobného dôchodku 185,19 € nie je k 31. decembru 2009 vyššia, ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo predstavuje sumu 222,23 € mesačne.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Uviedol, že nenamieta výpočet sumy predčasného starobného dôchodku, ale podmienky pre jeho priznanie považuje za diskriminačné, keďže celý život pracuje a odvádza príspevky na dôchodkové poistenie. Poukázal na skutočnosť, že je poberateľom výsluhového dôchodku (za ktorý je považovaný príspevok za službu, ktorý mu bol priznaný od 1. januára 1990) ktorý však nedosahuje sumu porovnateľných výsluhových dôchodkov bývalých policajtov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie,

- a) bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov,
- b) chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a
- c) suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.
- d)

Podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty zníženej o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ požiadal o priznanie predčasného starobného dôchodku od 31. decembra 2009. K uvedenému dňu podľa preskúmaných rozhodnutí suma jeho predčasného starobného dôchodku je 175,70 € mesačne, teda menej ako suma 222,23 €, ktorá predstavuje 1,2-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu k 31. decembru 2009 podľa § 2 písm. a/ zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v spojení s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 252/2009 Z.z.

Navrhovateľ bol do 31. augusta 1990 v služobnom pomere v Zbore národnej bezpečnosti a po ukončení služobného pomeru mu bol od 1. septembra 1990 priznaný príspevok za službu, pre priznanie ktorého mu bola (podľa oznámenia Ministerstva vnútra SR, odboru sociálneho zabezpečenia a zdravotníctva z 31. augusta 2004) zhodnotená doba v rozsahu 21 rokov, 10 mesiacov a 21 dní. Od 1. apríla 1998 sa uvedený príspevok za službu podľa § 211 ods. 3, § 284 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z.z.“) považoval za výsluhový príspevok a od 1. júla 2002 sa podľa § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona.

Odporkyňa v odôvodnení zmenového rozhodnutia z 26. októbra 2010 poukázala na § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého obdobie výkonu služby policajta sa nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, keďže navrhovateľovi bola doba výkonu služby započítaná na účely výsluhového dôchodku, na ktorý mu bol prekvalifikovaný príspevok za službu.

Podľa § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 110 až 114 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1970 Zb.“) od 1. januára 1971 do 9. marca 1992 a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti a zvyšujú sa od tohto dňa o 2 % tejto výšky za každý skončený rok trvania služobného pomeru.

Príspevok za službu vzhľadom na iný spôsob jeho výpočtu (§ 111 zákona č. 100/1970 Zb.) nie je rovnocenný výsluhovému dôchodku priznanému podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. Príspevok za službu je naďalej príspevkom za službu podľa zákona č. 100/1970 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľovi nebol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. a nezískal obdobie služby policajta ani v rozsahu zakladajúcom nárok na taký dôchodok. Jeho príspevok za službu sa za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. iba považuje. Podľa názoru odvolacieho súdu preto nie je dôvod, aby odporkyňa pri posudzovaní nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok mala použiť ustanovenie § 255 ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

Príspevok za službu ako dávka sociálneho zabezpečenia považovaný za výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu dávky v starobe z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že na účely stanovenia výšky predčasného starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250i ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok ku dňu 31. decembra 2009 znovu rozhodnúť, pričom na účely stanovenia sumy jeho predčasného starobného

dôchodku do doby dôchodkového poistenia započíta aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. V novom konaní je pritom viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 OSP).

87. R O Z H O D N U T I E

Do výpočtového základu pre určenie jednorazového odškodného podľa § 25 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nepatrí zahraničný príplatok a náhrada za pomernú (nevýčerpanú) časť dovolenky. Do služobného príjmu profesionálneho vojaka podľa § 4 písm. a/ zákona č. 380/1997 Z.z. o peňažných náležitostiach vojakov v znení neskorších predpisov sa započítavajú len osobitné príplatky a nie aj zahraničný príspevok a odmeny za pohotovosť podľa § 4 písm. b/ a c/ uvedeného zákona.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2012, sp. zn. 7 Sžo/18/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom z 26. októbra 2010 v znení opravného uznesenia z 13. januára 2011 podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu, ktorou žalobkyňa žiadala o preskúmanie rozhodnutia žalovaného zo 6. júla 2009, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v B. zo 4. augusta 2006, o priznaní zvýšeného jednorazového odškodnenia po nebohom otcovi žalobkyne Ing. J. B. Žalobkyni nepriznal náhradu trov konania.

Po preskúmaní rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho orgánu, z administratívneho spisu žalovaného krajský súd zistil, že preskúmané rozhodnutie s poukazom na ustanovenie § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) a článku 24 ods. 1 písm. i/ a ods. 2 písm. b/ bod 4 Organizačného poriadku Ministerstva obrany Slovenskej republiky, bolo vydané miestne príslušným orgánom. Ďalej krajský súd dospel k právnomu záveru, že žalovaný vecne správne do vymeriavacieho základu pre výpočet výsluhového dôchodku, z ktorého sa odvodzuje zvýšené jednorazové odškodnenie, nezapočítal tzv. zahraničný príspevok a odmenu, ako aj náhradu mzdy za ďalšiu dodatkovú dovolenku s poukazom na § 3 ods. 2 zákona č. 380/1997 Z.z. o peňažných náležitostiach vojakov (ďalej len „zákon č. 380/1997 Z.z.“), § 60 ods. 1 a ods. 5 písm. a/, § 96 ods. 6 písm. b/ a § 98 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z., § 138 ods. 1 a ods. 2, § 214 ods. 2 zákona č. 346/2005 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 346/2005 Z.z.“). Preskúmané rozhodnutie žalovaného bolo podľa jeho názoru v súlade so zákonom.

Krajský súd nepriznal žalobkyni náhradu trov konania s odôvodnením, že v konaní nemala úspech (§ 250k ods. 1 OSP).

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa odvolanie. Namietala, že súd prvého stupňa vec rozhodol napriek tomu, že v dostatočnom rozsahu nepreskúmal oprávnenie riaditeľa Kancelárie vedúceho Služobného úradu Ministerstva obrany Slovenskej republiky rozhodnúť o odvolaní proti prvostupňovému správnomu orgánu. Ďalej namietala neprávne uvedenie právnych predpisov v dôvodovej časti rozhodnutia, diskriminujúce ustanovenia v zákone č. 328/2002 Z.z. týkajúce sa dávok sociálneho poistenia a dávok úrazového zabezpečenia profesionálnych vojakov oproti všeobecnej právnej úprave v zákone č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“). Zotrvala na žalobnej námietke, že zahraničný príspevok aj náhrada za pomernú časť dovolenky majú byť zahrnuté do vymeriavacieho základu na účely výpočtu vymeriavacieho základu jednorazového odškodnenia. Tvrdila, že zahraničný príspevok predstavuje plat profesionálneho vojaka a nemožno ho považovať za ďalší služobný príjem alebo plat alebo za ďalší služobný plat.

Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby ho zmenil, žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalobkyni priznal náhradu trov súdneho konania.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa vyslovenom v napadnutom rozsudku a žiadal ho potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že žalobkyňa nepreukázala žiadne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia v zmysle § 250i ods. 3 OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 vety prvej v spojení s § 10 ods. 2 OSP preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach žaloby a v rozsahu odvolania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 25 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/2002 Z.z., ak policajt, profesionálny vojak alebo vojak prípravnej služby následkom služobného úrazu alebo choroby z povolania zomrel, je príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva a Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia povinný v rozsahu, v akom služobný úrad alebo služobný orgán za škodu zodpovedá, poskytnúť zvýšené jednorazové odškodnenie pozostalých.

Ak policajt, profesionálny vojak alebo vojak prípravnej služby následkom služobného úrazu alebo choroby z povolania, ku ktorým došlo za podmienok uvedených v § 24, zomrel, patrí pozostalým zvýšené jednorazové odškodnenie, a to manželovi vo výške päťdesiatnásobku základu podľa § 60 a každému dieťaťu, ktoré má nárok na sirotský výsluhový dôchodok, vo výške päťdesiatnásobku základu podľa § 60, pričom úhrn takto vyplatených súm pozostalým nesmie presiahnuť šesťdesiatnásobok základu podľa § 60.

Podľa § 60 ods. 5 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. v znení platnom do 31. decembra 2007, priemerný služobný príjem profesionálneho vojaka, ktorý je odmeňovaný podľa osobitného predpisu, je priemer súhrnu mesačných služobných príjmov a osobitných príplatkov, ktoré patrili profesionálnemu vojakovi za príslušný kalendárny rok, a je rovnaký ako vymeriavací základ na určenie poistného na nemocenské zabezpečenie a výsluhové zabezpečenie (§ 98).

Podľa § 214 ods. 2 zákona č. 346/2005 Z.z. ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem „služobný príjem profesionálneho vojaka“, rozumie sa tým „služobný plat profesionálneho vojaka“.

Podľa § 138 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z.z. v znení do 30. júna 2007 plat profesionálneho vojaka je: a) hodnotný plat, b) príplatok za výkon štátnej služby v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí, c) príplatok výkonným letcom, d) príplatok výsadkárom, e) príplatok za výkon štátnej služby v organizačnej zložke Vojenského spravodajstva, f) príplatok zdravotníckym pracovníkom, g) príplatok za zastupovanie, h) zahraničný príspevok, i) odmena.

Podľa ods. 2 cit. zákona služobný plat na účely tohto zákona tvorí súčet zložiek platu určených mesačnou sumou podľa odseku 1 písm. a) až g). Služobný plat je aj doplatok k služobnému platu podľa § 206.

V prejednávanej veci predmetom preskúmania je rozhodnutie žalovaného o priznaní zvýšeného jednorazového odškodnenia podľa § 25 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/2002 Z.z. po nebohom otcovi žalobkyne, profesionálnom vojakovi npor. J. B., narodenom 13. februára 1975, ktorý zomrel 19. januára 2006 pri nehode vojenského lietadla AN-24.

Pokiaľ žalobkyňa namietla, že o odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu o priznaní jednorazového odškodnenia rozhodol riaditeľ vedúceho Služobného úradu Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ktorý nie je vecne príslušný na rozhodnutie, pretože o odvolaní mal rozhodovať Úrad pre štátnu službu Slovenskej republiky, resp. minister, nemohol odvolací súd jej námietku zohľadniť.

V prejednávanej veci nie je predmetom konania rozhodnutie vo veci služobného vzťahu neb. J. B., ale rozhodnutie o dávke úrazového zabezpečenia, o nároku na zvýšené jednorazové odškodnenie podľa § 25 ods. 1 písm. e/ a ods. 9 zákona č. 328/2002 Z. z., preto podľa § 84 ods. 4 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. odvolacím orgánom v konaní o dávkach a službách sociálneho zabezpečenia a dávkach podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení je ministerstvo obrany, ak ide o odvolanie proti rozhodnutiu Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, a v ostatných prípadoch minister obrany.

V prejednávanej veci v správnom konaní o dávke úrazového zabezpečenia v prvom stupni rozhodol Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia B., odvolacím orgánom v zmysle § 84 ods. 4 písm. b/ je ministerstvo obrany, ktoré aj o veci rozhodlo. Podľa organizačného poriadku ministerstva obrany (hlava III., čl. 24 ods. 1 písm. i/ a ods. 2 písm. b/) platného od 1. marca 2006, o odvolaniach proti rozhodnutiam Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia rozhoduje riaditeľ Kancelárie vedúceho Služobného úradu.

Námietku žalovanej o vecnej nepríslušnosti ministerstva obrany rozhodnúť o odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia preto aj odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, pokladal za nedôvodnú.

Bolo preukázané, že npor. Ing. J. B. bol profesionálnym vojakom od 31. augusta 1993 a žalobkyni, ako pozostalej po ňom vznikol nárok na zvýšené jednorazové odškodnenia podľa § 25 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/2002 Z.z.

V preskúmvanej veci základ pre výpočet nároku na zvýšené jednorazové odškodnenie bol zistený podľa § 60 ods. 1 a ods. 5 písm. a/ citovaného zákona ako súhrn mesačných služobných príjmov v sume 332 103 Sk, ktoré patrili, a ktoré boli vyplatené zosnulému npor. Ing. B. za rok 2005 (ako v príjmovom najlepšom ukončenom kalendárnom roku v období posledných desiatich ukončených kalendárnych rokoch pred dňom skončenia služobného pomeru).

Výpočet výšky základu príjmu za rok 2005 v sume 332 103 Sk bol podkladom na výpočet dávky výsluhového zabezpečenia v sume 27 675,55 Sk ($(332\,103:365 \text{ dní roku trvania služobného pomeru}) \times 30,417 \text{ koeficient}$) pre priznanie zvýšeného jednorazového odškodnenia.

Odvolací súd nemohol zohľadniť ani námietku žalovanej, že do výpočtového základu pre určenie jednorazového odškodnenia podľa § 25 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/2002 Z.z. mal byť započítaný zahraničný príplatok a náhrada pomernej (nevyčerpanej) časti dovolenky.

Osobitným príplatkom na účely § 60 ods. 5 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z. z. (v znení platnom do 31. decembra 2007) boli osobitnými príplatkami podľa § 4 zákona č. 380/1997 Z. z., napr. osobitný príplatok za službu v sťažených a zdraví škodlivých podmienkach (§ 26) až do 31. augusta 2005.

Do služobného príjmu nebolého npor. Ing. J. B. preto nebolo možné započítať zahraničný príspevok ani odmeny za pohotovosť, uvedené v § 4 písm. b/ a c/ zákona č. 380/1997 Z. z..

Zodpovedá vykonanému dokazovaniu, že npor. Ing. J. B., ktorý plnil od 22. júla 2005 úlohy s miestom výkonu v zahraničí, v misii KFOR, patrila a bol mu vyplatený od 22. júla 2005 funkčný plat, hodnostný príplatok, prídavok za výsluhu rokov, príplatok za riadenie a osobný príplatok v súlade s § 70 ods. 1 zákona č. 380/1997 Z. z., ktoré boli na účely § 60 ods. 5 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z. z. v plnom rozsahu zhodnotené. Do služobného príjmu profesionálneho vojaka sa podľa § 4 písm. a/ zákona č. 380/1997 Z. z. započítavajú len osobitné príplatky, preto za obdobie od 22. júla 2005 do 31. augusta 2005 do priemerného služobného príjmu zahraničný príplatok nepatrí.

V ustanovení § 138 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 346/2005 Z.z. sa rozlišuje medzi platom a služobným platom, ktoré nie sú obsahovo totožné. V súlade s § 214 ods. 2 citovaného zákona, na účely § 60 ods. 5 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. sa od 1. septembra 2005 rozumie služobný plat profesionálneho vojaka podľa § 138 ods. 2 a nie plat profesionálneho vojaka podľa § 138 ods. 1 cit. zákona.

Z uvedeného vyplýva, že žalovaný nepochybil, keď do základu pre výpočet zvýšeného jednorazového odškodnenia nezapočítal zahraničný príspevok ani odmenu, resp. náhradu za nevyčerpanú dovolenku v období od 1. septembra 2005 do 31. decembra 2005. Námietka žalobkyne je preto aj v tejto časti nedôvodná.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, ktorý nepokladal za dôvodnú námietku o diskriminácii dávok priznávaných podľa zákona č. 328/2002 Z. z. vo vzťahu k dávkam, priznávaným podľa zákona č. 461/2003 Z.z., pretože profesionálni vojaci patria do osobitného systému

sociálneho zabezpečenia podľa zákona č. 328/2002 Z.z. a na profesionálnych vojakov a pozostalých po nich v prípade vzniku nároku na dávky výsluhového zabezpečenia sa nevzťahuje zákon č. 461/2003 Z.z..

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvého stupňa, že rozhodnutie žalovaného zo 6. júla 2009 zodpovedá zákonu, preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

88. R O Z H O D N U T I E

Ak je na používanie pomôcky podľa § 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov potrebný výcvik, príspevok na jej kúpu možno poskytnúť len vtedy, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik, potrebný na používanie pomôcky.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 7 Sžo/63/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 11. mája 2011 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 2. novembra 2010, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov nevyhovel odvolaniu žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K., pracovisko K. IV z 12. júla 2010. Uvedeným rozhodnutím nebolo vyhovieť žiadosti žalobcu z 2. júna 2010 o priznanie peňažného príspevku na kúpu pomôcky – špeciálny softwar MAGIC k osobnému počítaču s hlasovým výstupom podľa § 24 ods. 1 zákona NR SR č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“). Rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 12. júla 2010 bolo doložené komplexným posudkom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. z 2. júla 2010. Podľa záverov uvedeného posudku bola žalobcovi zistená miera funkčnej poruchy 80 % podľa prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., časti VI.2. pre praktickú slepotu, čo má za následok, že je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na sprievodcu. O odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa rozhodol žalovaný po preskúmaní zdravotnej dokumentácie posudkovým lekárom a na základe vyjadrenia v lekárskom posudku z 10. septembra 2010, ako aj vypracovaného komplexného posudku z 13. októbra 2010, podľa ktorých miera funkčnej poruchy žalobcu bola stanovená na 80 % (časť VI.2 – praktická slepota, pigmentová degenerácia retíny a atrofia optického nervu obojstranne, príloha č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z.).

V odôvodnení rozsudku poukázal na § 14 ods. 5 a 10, § 24 ods. 1, § 55 ods. 6 a § 43 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., podľa ktorých ustanovení fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomôcku, ak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia, možno prekonať alebo zmierniť pomôckou. Konštatoval, že nárok na peňažný príspevok a nárok na jeho výplatu vzniká právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu o jeho priznaní, ak uvedený zákon neustanovuje inak. Na poskytnutie peňažného príspevku na kúpu pomôcky, peňažného príspevku na výcvik používania pomôcky a peňažného príspevku na úpravu pomôcky, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nemá právny nárok. Takáto osoba sa nemôže žalobou na preskúmanie rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie správneho orgánu o nepriznaní peňažného príspevku na kúpu pomôcky domáhať preskúmania zákonnosti takého rozhodnutia z dôvodu, že došlo k porušeniu jej práva na poskytnutie peňažného príspevku na kúpu pomôcky. V takých prípadoch je úloha súdu obmedzená iba na skúmanie toho, či postupom správneho orgánu nebol účastník ukrátený na jeho právach, čo by mohlo mať za následok nezákonné rozhodnutie. Poukázal na skutočnosť, že žalobcovi už bol poskytnutý peňažný príspevok na elektronickú prenosnú čítaciu lupu, na osobnú asistenciu v záujme pomoci pri písomnom styku, celkovo v rozsahu 365 hodín v roku, že nie je zamestnaný, neštuduje, nevlastní osobný počítač, neovláda prácu s ním a nenavštevuje ani Úniu nevidiacich a slabozrakých v K. za účelom špeciálneho výcviku a taký výcvik v čase vydania rozhodnutia žalovaného neabsolvoval. Súd preto nemohol dospieť k záveru, že žalovaný svojím postupom ukrátil žalobcu na jeho procesných právach takým spôsobom, aby to mohlo mať za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podal odvolanie žalobca. Žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasil s uvedeným rozsudkom preto, že súd prvého stupňa nezobral do úvahy ním predložené lekárske nálezy konajúcemu súdu. Namietal, že v konaní došlo k vadám, uvedeným v § 205 ods. 2 písm. b) OSP, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako aj, s poukazom na § 221 ods. 1 písm. h) OSP súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Poukázal na to, že rozhodnutím správneho orgánu mu nebol priznaný peňažný príspevok na kúpu pomôcky špeciálneho softwaru MAGIC k osobnému počítaču s hlasovým vstupom z dôvodu,

že mu bol v roku 2005 poskytnutý peňažný príspevok na kúpu rádio magnetofónu s CD prehrávačom, náramkových hodínok s hlasovým výstupom a mobilný telefón so špeciálnym programom a že oblasť komunikácie mu bola kompenzovaná aj poskytnutím finančných prostriedkov na kúpu pomôcky elektronická lupa čítacia – prenosná a kúpu budíka s hlasovým výstupom. Uviedol, že vymenované pomôcky nemá, lebo všetky peniaze na kúpu pomôcok, ako aj doklady, aj jeho vlastné peniaze mu boli odcudzené. Poukázal na skutočnosť, že býva v K. na III. poschodí bez funkčného výťahu, kde chodenie po schodoch s dvoma francúzskymi barlami bez pomoci mu robí veľký problém a ak nie je s ním asistent, radšej z bytu nevychádza.

Žalovaný vo vyjadrení na odvolanie navrhol rozsudok prvostupňového súdu ako správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozhodnutie žalovaného a rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania a v medziach žaloby, odvolanie prejednal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyselne dospel k záveru, že odvolaniu žalobu nemožno vyhovieť.

Z o d o v o d n e n i a :

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 447/2008 Z. z. lekárska posudková činnosť na účely tohto zákona je hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu, jeho zmien a porúch, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby, posudzovanie sociálnych dôsledkov v oblastiach kompenzácií, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia.

Podľa § 14 ods. 5 citovaného zákona fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomôcku, na úpravu pomôcky, ak sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia možno prekonať alebo zmierniť pomôckou, úpravou pomôcky.

Podľa § 24 ods. 1 a 5 tohto zákona fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na pomôcku, možno poskytnúť peňažný príspevok na kúpu pomôcky, peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na úpravu pomôcky. Výcvik používania pomôcky je činnosť potrebná na získanie vedomostí, zručností a schopností na používanie pomôcky alebo overenie schopnosti používať pomôcku.

Podľa ods. 6 citovaného zákona, ak je na používanie pomôcky potrebný výcvik fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, peňažný príspevok na kúpu pomôcky možno poskytnúť, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik používania tejto pomôcky. Ak absolvovanie výcviku používania pomôcky nie je úspešné, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je povinná vrátiť peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na kúpu pomôcky sa neposkytne. Peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky rovnakého druhu možno poskytnúť len raz.

Žalovaný, rovnako ako správny orgán prvého stupňa postupovali v konaní a pri rozhodovaní vo veci v zmysle citovaných ustanovení zákona č. 447/2008 Z. z., účinného od 1. januára 2009. Najvyšší súd ustálil, že skutkový stav bol v konaní dostatočne zistený.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žiadosťou z 2. júna 2010 žalobca na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, odbore sociálnych vecí a rodiny v K., pracovisko K. IV požiadal okrem iného aj o peňažný príspevok na kúpu pomôcky – špeciálneho softwaru MAGIC k osobnému počítaču s hlasovým výstupom. Na základe komplexného posudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. z 2. júla 2010, ako aj Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny B., pracovisko K. z 13. októbra 2010, vydaných podľa § 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. miera funkčnej poruchy navrhovateľa podľa prílohy č. 3, časti VI.2 k zákonu č. 447/2008 Z. z. je 80 % a je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím pre praktickú slepotu oboch očí, ochorenie chrbtice a stav po DMO – chabá forma. Pohybuje sa s pomocou dvoch francúzskych bariel. Ohorenie chrbtice v zmysle platnej legislatívy však nedosahuje mieru funkčnej poruchy 50 %. Z dôvodu základného postihnutia si vyžaduje pri zabezpečení mobility a orientácie sprievodcu. Má priznaný preukaz osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom na poskytovanie sprievodu na zabezpečenie pohybu, orientácie a dorozumievania so spoločenským prostredím.

Z lekárskeho posudku odvolacieho orgánu vyplýva, že oblasť komunikácie žalobcu je dostatočne kompenzovaná pomôckami a peňažným príspevkom na osobnú asistenciu. V zmysle záverov tohto posudku žalovaný rozhodnutím z 2. novembra 2010 žiadosti navrhovateľa nevyhovel z dôvodu, že žalobca má v oblasti komunikácie z dôvodu základného postihnutia – praktickej slepoty obmedzenú schopnosť prijímať informácie, je ale schopný verbálnej komunikácie. Túto oblasť verbálnej komunikácie má kompenzovanú peňažným príspevkom na kúpu pomôcky – elektronickej čítacej lupy prenosnej so širokouhlým TFT displejom, so 16-násobným zväčšením a s možnosťou pripojenia na televízor, pomocou ktorej pomôcky žalobca môže prezeráť a čítať texty, fotografie, obrázky, získať písomné informácie. Žalobcovi bol poskytnutý peňažný príspevok na kúpu mobilného telefónu so špeciálnym programom na hlasovú komunikáciu s príbuznými, známymi, na kúpu budíka s hlasovým výstupom, na kúpu náramkových hodín pre nevidiacich a rádiomagnetofón s CD prehrávačom. Oblasť komunikácie má tiež kompenzovanú peňažným príspevkom na osobnú asistenciu. Pokiaľ žalobca doložil prvostupňovému správneho orgánu dôkaz zo 17. augusta 2010 o hlásení krádeže neznámym páchatelom, šlo o odcudzenie dokladov a finančnej hotovosti. Peňažné príspevky na vyššie uvedené pomôcky dostal postupne v priebehu rokov 2005 až 2010, preto tvrdenie, že bol o uvedené príspevky okradnutý, nepovažoval súd za presvedčivé a hodnoverné.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, obsiahnutým v preskúmanom rozsudku, a rozhodnutia správnych orgánov považoval za zákonné. Zistil, že na základe zdravotného stavu a sociálneho šetrenia žalobcovi príslušné posudkové orgány peňažný príspevok na kúpu pomôcky – špeciálny softwar MAGIC k osobnému počítaču s hlasovým výstupom priznať neodporučili, lebo žalobca nie je vlastníkom osobného alebo prenosného počítača, nevie pracovať s počítačom a so špeciálnym softwarom, nemá špeciálny nácvik, ktorý vykonáva Únia nevidiacich a slabozrakých v K. na výcvikových zariadeniach a pod dohľadom odborného lektora. Žalobca je nezamestnaný, nenavštevuje žiadne vzdelávacie zariadenie, za účelom výcviku, resp. získania vedomostí, zručností a schopností používania pomôcky. Na kurz maséra, ktorý začal v priebehu súdneho konania navštevovať, nemožno prihliadnuť, lebo v zmysle citovaného znenia § 24 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. poskytnúť príspevok na kúpu pomôcky, na používanie ktorej je potrebný výcvik možno poskytnúť vtedy, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím úspešne absolvuje výcvik na jej používanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že na priznanie finančného príspevku na kúpu požadovanej pomôcky nie je právny nárok, záviselo rozhodnutie žalovaného na jeho voľnej úvahe. Takúto voľnú úvahu správneho orgánu súd môže preskúmať len z hľadiska, či zodpovedá obsahu spisov alebo zásadám logického myslenia. Inak do voľnej úvahy správneho orgánu zasahovať nemôže. Rozpor s obsahom spisov alebo so zásadami logického myslenia odvolací súd nezistil, preto nemohol vytýkať súdu prvého stupňa, ak žalobu v danej veci zamietol.

Po preskúmaní dôvodnosti odvolania odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu aj rozhodnutie žalovaného zodpovedajú zákonu, preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

89.
R O Z H O D N U T I E

Podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov posúdenie miery funkčnej poruchy patrí do právomoci príslušných posudkových lekárov, ktorí posudzujú aj odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2012, sp. zn. 7 Sžso/51/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom zo 14. apríla 2011 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 18. júna 2010, ktorým žalovaný nevyhovel odvolaniu žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v B. odboru sociálnych vecí a rodiny z 23. apríla 2010, ktorým podľa § 17 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) nevyhovel žiadosti žalobkyne z 29. marca 2010 o vyhotovenie parkovacieho preukazu. Rozhodnutie bolo vydané na základe posudku, ktorým bola určená miera funkčnej poruchy 50 % podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z. z., pretože nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a nemá praktickú ani úplnú slepotu oboch očí.

V odôvodnení tohto rozsudku krajský súd uviedol, že parkovací preukaz možno podľa zákona č. 447/2008 Z. z. vyhotoviť občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím, ak je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, alebo má praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí. Žalobkyňa podľa posudku posudkového lekára z 23. apríla 2010, zadováženého podľa § 15 ods. 3 uvedeného zákona nespĺňa túto zákonom stanovenú podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a nemá ani praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí. Podľa tohto posudku sa žalobkyňa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50 %, nemá zníženú pohybovú a ani orientačnú schopnosť premiestňovať sa, nemá praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí, nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Uvedené potvrdil aj doplnený posudok žalovaného zo dňa 18. júna 2010. Krajský súd konštatoval, že záleží na posudku, ktorý je záväzným podkladom na rozhodovanie. Vzhľadom na to, že žalobkyňa nespĺňa zákonom stanovenú podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a ani nemá praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí, správne orgány rozhodli v súlade so zákonom.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom namietala, že súd nerešpektoval jej najzávažnejšie zdravotné ťažkosti (dôsledky), a preto doterajšie rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho a etického posúdenia veci. Uviedla, že na všetkých stupňoch rozhodovania o jej žiadosti na vydanie parkovacieho preukazu došlo k zásadným chybám, lebo nebol vzatý zreteľ na skutočnosť v akom stave sa nachádza jej zdravotný stav, ani problémy jej zdravia, bolesti, ktoré ako pacientka musí znášať a vyhnutiu sa dôsledkom v tejto oblasti. Jej trvalý zdravotný stav potvrdil jej ošetrojúci lekár v správe z 23. marca 2010, v ktorej uvádza, že je odkázaná na individuálnu prepravu a vyžaduje sa trvalé telesné šetrenie, pričom sa predpokladá zhoršovanie deg. zmien hlavne v oblasti bedrových kĺbov. Pokiaľ sa v zákone uvádza aj zdravotný stav týkajúci sa úplnej slepoty, tak jej sa taká diagnóza nedotýka. Žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie žalovaného zrušiť.

Žalovaný navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozhodnutie žalovaného a rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania a v medziach žaloby, odvolanie prejednal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 10 ods. 1, 2 zákona č. 447/2008 Z. z. posudková činnosť na účely kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť.

Posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu, sociálny pracovník príslušného orgánu a iní prizvaní odborníci najmä z oblasti stavebníctva, architektúry, ergoterapie a pomôcok.

Podľa § 11 ods. 13 tohto zákona na účely parkovacieho preukazu lekársky posudok obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo či fyzická osoba má praktickú alebo úplnú slepotu oboch očí a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Podľa § 12 ods. 1 tohto zákona na účely kompenzácie, preukazu a parkovacieho preukazu posudkový lekár určuje mieru funkčnej poruchy v desiatkach percent podľa druhu zdravotného postihnutia uvedeného v prílohe č. 3.

Žalovaný, rovnako ako správny orgán prvého stupňa postupovali v konaní a pri rozhodovaní vo veci v zmysle citovaných ustanovení zákona č. 447/2008 Z. z., účinného od 1. januára 2009. Najvyšší súd Slovenskej republiky ustálil, že skutkový stav bol v konaní dostatočne zisťovaný a preukázaný. Žalobkyňa opakovane podala 28. marca 2010 žiadosť o vydanie parkovacieho preukazu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, odbore sociálnych vecí a rodiny B. 1. Už predtým podala rovnakú žiadosť 6. júla 2009, ktorej prvostupňový správny orgán žalovaného nevyhovel a rozhodnutím žalovaného z 11. septembra 2009, ktoré sa stalo právoplatné 24. septembra 2009, bolo odvolanie žalobkyne zamietnuté a prvostupňové správne rozhodnutie potvrdené z dôvodu, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. K novej žiadosti žalobkyňa doložila lekársku správu ortopéda, MUDr. Š. M. z Fakultnej nemocnice s poliklinikou, Nemocnica Ružinov B. z 23. marca 2010 v ktorej je okrem iného uvedené, že je dispenzarizovaná na ortopedickej klinike pre stav po vrodenej luxácii (vyklbení) oboch bedrových kĺbov a je zaradená do poradia na operáciu, predpokladá sa riešenie pre stav po l.c.c. bilat. a pokračujúcu coxarthrosu na oboch bedrových kĺboch. Pacientka je odkázaná na individuálnu prepravu, vyžaduje trvalé telesné šetrenie a ďalšiu starostlivosť. Stav je trvalý s predpokladom zhoršovania degeneratívnych zmien hlavne v oblasti oboch bedrových kĺbov.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v B. v oddelení posudkových činností zadovážil 23. apríla 2010 posudok na účely parkovacieho preukazu podľa § 15 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., ktorý bol podkladom pre rozhodnutie, ktorým prvostupňový správny orgán nevyhovel žiadosti žalobkyne o vyhotovenie parkovaciemu preukazu s odôvodnením, že podľa posudku oddelenia posudkových činností je síce fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ale nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a nemá ani praktickú ani úplnú slepotu oboch očí v zmysle § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.

Na odvolanie žalobkyne Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v B., ako druhostupňový správny orgán pred rozhodnutím zadovážil 18. júna 2010 posudok na účely parkovacieho preukazu. V posudku posudkový lekár na základe lekárskeho nálezov nachádzajúcich sa v spisovej dokumentácii uviedol, že miera funkčnej poruchy žalobkyne podľa prílohy č. 3, časti XII. B.-B.2, bod 16., k zákonu č. 447/2008 Z. z. je 50 %, a preto sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Z lekárskeho posudku vyplýva, že má obojstranné vrodené vyklbenie bedrových kĺbov, obojstrannú koxatrózu III. stupňa s obmedzením pohyblivosti oboch bedrových kĺbov stredného stupňa. Pravú dolnú končatinu má skrátenú o 1,5 cm (uvedený hendikep je možné korigovať podpätenkou). Vzhľadom na funkčný stav je schopná samostatnej chôdze s napadaním na pravú dolnú končatinu. V súčasnosti je schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy a späť, nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy a zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy. Podľa záveru posudku žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a nemá praktickú ani úplnú slepotu oboch očí.

Odvolací súd nesúhlasí s tvrdením žalobkyne, že žalovaný nerešpektoval dôsledky jej zdravotného postihnutia. Posúdenie miery funkčnej poruchy, ako aj funkčnej diagnostiky je podľa zákona č. 447/2008 Z. z. v kompetencii príslušných posudkových lekárov, ktorým prináleží posudzovať odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

Aj na základe záverov príslušných posudkových lekárov súdy nezistili v postupe žalovaného pochybenie. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že jej sa dg. „praktická slepota alebo úplná slepota oboch očí“ netýka, správne aj súdne orgány túto skutočnosť zohľadnili. Zodpovedá však skutočnosti, že správne orgány iba citovali § 17 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z., ktorú museli uvádzať pri svojom rozhodovaní, hoci sa žalobkyne týkalo len posudzovanie odkázanosti podľa posudku na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom z hľadiska zdravotného.

Pokiaľ žalobkyňa namietala, že podľa posudku MUDr. Š. M. je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, je treba uviesť, že podľa § 11 ods. 2 lekársku posudkovú činnosť na účely zákona č. 477/2008 Z.z. vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu a podľa § 11 ods. 11 citovaného zákona je výsledkom lekárskej posudkovej činnosti lekársky posudok. Lekárska správa – nález jej ošetrojúceho lekára, ortopéda z 23. marca 2010, nebol podkladom pre rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ale podkladom pre posudkového lekára pri určovaní miery funkčnej poruchy a posudzovaní odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa nedoložila ani v odvolacom konaní nenamietala nové skutočnosti a nenavrhol nové dôkazy, po preskúmaní zákonnosti a postupu rozhodnutí žalovaného aj jeho prvostupňového správneho orgánu odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že zodpovedajú zákonu.

Z uvedených dôvodov preto rozsudok Krajského súdu v B. zo 14. apríla 2011, ako vecne správny potvrdil.

90. R O Z H O D N U T I E

Ak poberateľ peňažného príspevku na úpravu bytu poskytnutého a vyplateného neprávom nemal vedomosť o neoprávnenom prijatí dávky a ak neoprávnenú výplatu dávky nezavinil, nezodpovedá za neoprávnenú výplatu peňažného príspevku ani vtedy, ak sú dané dôvody na jeho odňatie podľa § 37, § 41 ods. 5 alebo § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2012, sp. zn. 7 Sžso/77/2011)

Krajský súd v T. rozsudkom z 11. mája 2011 podľa § 250j ods. 2 písm. c) OSP zrušil rozhodnutie žalovaného z 13. januára 2011 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa namietala nezákonnosť rozhodnutia žalovaného pre nedostatočné zistenie skutkového stavu, nedodržanie lehoty na rozhodnutie a nedostatok poučenia o tom, kedy možno úpravy vykonať. Žalovaný rozhodol podľa § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) o odňatí príspevku po zistení, že úpravy boli vykonané pred právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní tohto príspevku. Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore so zákonom, lebo žalovaný nepostupoval podľa § 53 ods. 1 uvedeného zákona. Zaujal stanovisko, že na konanie vo veciach kompenzácie sa vzťahuje Správny poriadok s odchýlkami uvedenými v § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. Uviedol, že žalobkyňa nad akúkoľvek pochybnosť ujmu na svojich právach utrpela. Z administratívneho spisu nevyplýva, že by žalobkyňa alebo jej zástupkyňa boli riadne poučené o povinnosti začať úpravy až po právoplatnosti rozhodnutia o príspevku, hoci takúto povinnosť správne orgány majú. Správny orgán mal konať urýchlene, lebo situácia žalobkyne nezniesla odklad, zdravotný stav žalobkyne bol skutočne vážny a používanie vhodnej kúpeľne bolo nevyhnutné pre jej existenciu. Správny orgán však rozhodol až takmer o 3 mesiace od podania žiadosti a nepostupoval podľa § 49 ods. 2 Správneho poriadku. Podklady, ktoré sa v administratívnom spise nachádzajú, nedávajú jednoznačný záver o tom, kedy bola vykonaná úprava kúpeľne až na doklady od jedného vykonávateľa úprav, aj to sú nepresné a nekonkrétne, a preto krajský súd považoval za potrebné skutkový stav doplniť. Uviedol, že je potrebné zohľadniť skutočnosť, že takáto úprava vyžaduje aj určitú prípravu materiálu a zabezpečenie odborníkov na vykonanie prác, čo musela dcéra žalobkyne ako vlastníčka bytu, zabezpečiť. Úspešnej žalobkyni nepriznal náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 OSP, lebo si ich náhradu neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť, žalobu zamietnuť a žalobkyni nepriznať právo na náhradu trov konania. Uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v P. B. rozhodol v zákonom stanovenej lehote. Následne po presťahovaní žalobkyne 28. augusta 2010 do nového bytu, vykonal v rodine 31. augusta 2010 sociálne šetrenie spolu s odborníkom z oblasti stavebníctva a žalobkyňu v zastúpení J. V. upozornil na možnosť vykonávať úpravy v byte až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o priznaní peňažného príspevku, ako to vyplýva z posudkového záveru z 31. augusta 2010. Dňa 16. septembra 2010 bol vypracovaný komplexný posudok a následne bola 29. septembra 2010 zaslaná žalobkyni v zastúpení písomná výzva na predloženie dokladu o cene úpravy. Predfaktúra o cene úpravy bytu – kúpeľne, bola správnemu orgánu doručená 6. októbra 2010 /nesprávne uvedené 2011/, avšak stavebný technik úradu žiadal odstránenie nedostatkov v predfaktúre. Opravený doklad o cene úpravy bytu bol správnemu orgánu doručený dňa 18. októbra 2010 /nesprávne uvedené 2011/, ktorý deň bolo vydané rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku na úpravu bytu vo výške 2095 €. Žalovaný zotrval na stanovisku, že správny orgán so splnomocnenkyňou J. V. spolupracoval počas celého konania od podania žiadosti, podával ústne informácie o podmienkach poskytnutia peňažného príspevku na úpravu bytu a zasielal jej tiež písomné výzvy s upozornením na následky nepredloženia dokladov, o čom priložil vyjadrenie a doklady Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny P. B., pracoviska odboru sociálnych vecí a rodiny P. z 20. júna 2011. Závery, uvedené v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v T. preto nepovažoval za správne.

Žalobkyňa sa na odvolanie žalovaného písomne nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 10 ods. 2 OSP preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach žaloby a v rozsahu odvolania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného treba vyhovieť.

Z o d o v o d n e n i a :

Podľa § 41 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z. peňažný príspevok na úpravu bytu, peňažný príspevok na úpravu rodinného domu alebo peňažný príspevok na úpravu garáže nemožno poskytnúť na úpravy vykonané pred dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o týchto peňažných príspevkoch.

Podľa § 45 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z., ak príslušný orgán dodatočne zistí, že peňažný príspevok na kompenzáciu nepriznal, aj keď priznať mal, priznal neprávom alebo v nižšej sume alebo priznal vo vyššej sume ako patril alebo priznal od neskoršieho dňa ako patril alebo peňažný príspevok na kompenzáciu odňal, aj keď odňať nemal alebo rozhodol o povinnosti vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho časti aj keď túto povinnosť uložiť nemal, peňažný príspevok na kompenzáciu dodatočne prizná, odníme, zvýši, zníži alebo doplatí alebo rozhodne o zrušení povinnosti vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho časť. Nárok na dodatočné poskytnutie a vyplatenie peňažného príspevku na kompenzáciu alebo jeho časti zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, od ktorého peňažný príspevok alebo jeho časť patril. Povinnosť fyzickej osoby vrátiť peňažný príspevok na kompenzáciu alebo jeho pomernú časť zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, od ktorého peňažný príspevok nepatril alebo patril v nižšej sume.

Podľa § 46 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. ak príslušný orgán zistí, že opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa neprávom poskytuje alebo jednorazový peňažný príspevok sa neprávom poskytol na základe preukázateľne nepravdivých údajov, ktoré uviedla fyzická osoba, ktorej bol tento peňažný príspevok na kompenzáciu priznaný, alebo ak fyzická osoba použila peňažný príspevok na kompenzáciu na iný účel, než na ktorý bol poskytnutý, príslušný orgán rozhodne o odňatí a zastavení výplaty opakovaného peňažného príspevku a o povinnosti vrátiť jednorazový alebo opakovaný peňažný príspevok.

Z administratívnych spisov vyplýva, že žalobkyňa požiadala 26. júla 2010 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v P. B., pracovisko P. o poskytnutie peňažného príspevku na úpravu bytu, a to konkrétne na úpravu kúpeľne. Z komplexného posudku uvedeného úradu zo 16. septembra 2010, vypracovaného podľa § 15 na účely § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., miera funkčnej poruchy žalobkyne podľa prílohy č. 3, časť IV bod 2 písm. d) k zákonu č. 447/2008 Z. z. je 90 %, a preto v zmysle § 2 ods. 3) uvedeného zákona je žalobkyňa osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a okrem iného je odkázaná na úpravu bytu, úpravu kúpeľne a sociálneho zariadenia s cieľom dosiahnuť ich bezbariérovosť (odstránenie vane, jej nahradenie sprchovou kabínou a vykonanie iných stavebných prác, súvisiacich s úpravou bytu v zmysle opatrenia č. 6/2009, ktorým sa ustanovuje zoznam stavebných prác, stavebných materiálov a zariadení a maximálne zohľadňované sumy z ich ceny).

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v P. B. rozhodnutím z 18. októbra 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2010, priznal žalobkyni peňažný príspevok na úpravu bytu, úpravu kúpeľne vo výške 2 095,95 €, a táto suma jej bola uhradená 25. októbra 2010. Šetrenie v domácnosti bolo vykonané 2. novembra 2010. Šetrením správny orgán zistil, že úprava bytu (kúpeľne) bola ukončená v septembri 2010.

Na základe tohto zistenia Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v P. B. rozhodnutím z 26. novembra 2010, odňal navrhovateľke peňažný príspevok na úpravu bytu (úprava kúpeľne na bezbariérovú) ako priznaný neprávom s poukazom na § 41 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z. z., pretože uvedená úprava bytu (kúpeľne) bola vykonaná pred dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o priznaní peňažného príspevku na jej vykonanie.

Žalovaný rozhodnutím z 13. januára 2011, rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v P. B. z 26. novembra 2010 o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu (kúpeľne) v sume 2 095,95 € potvrdil.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobkyňa požiadala o príspevok na úpravu bytu 26. júla 2010, teda pred začatím stavebných úprav.

Z komplexného posudku Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v P. B. zo 16. októbra 2010 vyplýva, že žalobkyňa je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná nielen na sprievodcu, ale má aj obmedzenú pohybovú a orientačnú schopnosť v dôsledku narušenia telesných a duševných funkcií (ťažký organický psychosyndróm, cukrovka II. typu kompenzovaná diétou a inzulínom, hypertonická choroba III. št.). Pohybuje sa iba na mechanickom vozíku a za pomoci inej fyzickej osoby. V dôsledku uvedeného zdravotného postihnutia nie je schopná na rovnakom základe a s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy. Pomoc inej fyzickej osoby pri zabezpečovaní mobility a orientácie je kompenzovaná peňažným príspevkom za opatrovanie. Sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia (trpí inkontinenciou a treba ju niekoľkokrát denne umývať) sú kompenzované poskytovaním peňažného príspevku v oblasti zvýšených výdavkov.

Ako je uvedené v tomto komplexnom posudku, žalobkyňa nie je ani s pomocou inej fyzickej osoby schopná vojsť a vychádzať z vane. Situácia s úpravou bytu a potrebou jeho bezbariérovosti a prístupu žalobkyne ku sprche bola naliehavá, a preto bol rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z 18. októbra 2010 poskytnutý peňažný príspevok na úpravu bytu (úpravu kúpeľne) s cieľom dosiahnuť bezbariérovosť (odstrániť vaňu a namontovať sprchovú kabínu). Byt, v ktorom sa vykonávala stavebná úprava, nadobudla dcéra žalobkyne v júli 2010 a žalobkyňa s dcérou sa do neho nasťahovali o mesiac, a to 28. augusta 2010. Byt nebol vhodný na bývanie s postihnutou osobou, preto bolo nevyhnutné čo najskôr vykonať stavebné úpravy, hlavne upraviť kúpeľňu. Sociálne šetrenie v rodine vykonal správny orgán 31. augusta 2010 spolu s odborníkom z oblasti stavebníctva.

Odvolací súd považuje za preukázané, že žalobkyňa bola poučená o nevyhnutnosti začatia stavebných úprav až po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní príspevku, o čom svedčí obsah záznamu žalovanej o sociálnom šetrení. Tvrdenie žalobkyne, že nebola poučená o právnych následkoch vykonania stavebných úprav pred právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní príspevku nezodpovedá vykonanému dokazovaniu.

Žalobkyňa začala s vykonávaním stavebných prác ešte pre právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia. O tejto skutočnosti odvolací súd nemal dôvod pochybovať, lebo dôkazy preukazujúce opak neboli v konaní predložené, ani navrhnuté.

Správny orgán vypracoval 16. októbra 2010 komplexný posudok a už v čase jeho vypracovania zrejme vedel o priebehu vykonávania stavebných prác, keď boli začaté už v priebehu septembra 2010. Z dokladu P. J., ml., a to z kópie o fakturovaní stavebných prác z 19. októbra 2010, ktorý neznie presne na sumu peňažného príspevku, priznanú rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z 18. októbra 2010 možno vyvodíť, že práce už boli vykonané pred poskytnutím príspevku.

Zistenia žalovaného boli dostatočné pre rozhodnutie o povinnosti odňať peňažný príspevok na úpravu bytu, lebo bol priznaný neprávom na úpravy, ktoré už boli pred rozhodnutím o príspevku vykonané.

Žalovaný preto nepochybil, keď rozhodnutie jeho prvostupňového správneho orgánu o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu žalobkyni potvrdil a jej odvolanie zamietol.

Odvolací súd tiež nesúhlasí s názorom krajského súdu, podľa ktorého dôvodom na zrušenie rozhodnutia žalovaného je skutočnosť, že správny orgán nekonal bez zbytočných prietahov a nepostupoval podľa § 49 ods. 2 Správneho poriadku hneď na začiatku konania o priznaní predmetného peňažného príspevku v dôsledku nasťahovania sa do bytu, v ktorom bolo potrebné urobiť úpravy. V uvedenom ustanovení sú uvedené lehoty poriadkové, ktoré nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práva, o ktorom žalovaný rozhodoval.

Nedodržanie týchto lehôt preto nemá bezprostredný vplyv na práva účastníkov konania aj keď by nemalo byť na ťarchu účastníka, ktorému z rozhodnutia o veci vyplývajú práva a povinnosti.

Odvolací súd však pripomína, že žalovaný sa musí riadne vysporiadať za každých okolností s otázkami právnymi.

Znamená to teda, že jeho povinnosťou je rozlíšiť medzi dôsledkami rozhodnutia o odňatí peňažného príspevku na úpravu bytu, ktoré bolo predmetom preskúmania a medzi povinnosťou žalobkyne uvedený príspevok vrátiť. Takýto výrok preskúmané rozhodnutie neobsahuje a ani obsahovať nemôže, lebo bolo už v doterajšom konaní preukázané, že výplatu príspevku, ktorý bol žalobkyni priznaný neprávom, žalobkyňa nezavinila.

Nemožno prehliadnuť skutočnosť, že žalovaný musel vedieť o vykonaní úprav bytu pred právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní príspevku (č.l. 28 administratívneho spisu). Navyše po zistení uvedenej skutočnosti v čase, kedy finančný príspevok nebol ešte žalobkyni poskytnutý, finančný príspevok žalobkyni vyplatil napriek tomu že vedel, že ho treba odňať a až následne rozhodol o jeho odňatí.

Žalobkyňa preto zrejme nezavinila, že jej príspevok bol vyplatený neprávom. Odvolací súd preto opätovne poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie o povinnosti vrátiť príspevok vyplatený neprávom s poukazom na § 45 ods. 9 písm. j/ zákona č. 447/2008 Z.z. neznamená súčasne povinnosť žalobkyne vrátiť príspevok, ktorý jej bol vyplatený neprávom. Takáto povinnosť by jej vznikla až v prípade, keby zavinila výplatu peňažného príspevku, poskytnutého neprávom.

O tejto povinnosti by musela žalovaná rozhodnúť osobitne, ak by boli pre takýto postup splnené podmienky, čo v danej veci treba zrejme vylúčiť.

Odvolací súd pripomína, že žalovaný nemôže rozhodnúť o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku na svojom protiprávnom postupe. Za takýto postup možno považovať vyplatenie príspevku v čase, kedy už žalovaný o jeho neodôvodnenom priznaní vedel.

Túto skutočnosť odvolací súd pripomína s prihliadnutím na výrok preskúmaného rozhodnutia, z ktorého povinnosť vrátiť príspevok vyvodit' nemožno, lebo túto povinnosť rozhodnutie neobsahuje.

Za takýchto okolností možno len uzavrieť, že hoci bol peňažný príspevok na úpravu bytu poskytnutý a vyplatený neprávom a v rozpore s § 41 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. a aj dôvody na jeho odňatie podľa § 37, § 41 ods. 5 alebo § 45 ods. 9 uvedeného zákona sú dané, nepostačuje táto skutočnosť pre záver, že poberateľ príspevku neoprávnenú výplatu peňažného príspevku zavinil a že zodpovedá za vznik preplatku, ktorý má administratívny charakter. Citované ustanovenia upravujú len dôvody na odňatie príspevku, nie aj na jeho vrátenie. Povinnosť vrátiť príspevok len v prípadoch, ak nebol použitý na účel, na ktorý bol poskytnutý v lehote ustanovenej týmto zákonom, alebo postup a následky vykonania úprav v inom čase a inak ako spôsobom, upraveným v rozhodnutí je v zákone presne a osobitne vymedzená.

V dôsledku skutočnosti, že rozhodnutie žalovaného sa netýkalo povinnosti žalobkyne vrátiť peňažný príspevok, ale riešilo len otázku odňatia príspevku, pochybil súd prvého stupňa, keď napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného vyhovel a rozsudok Krajského súdu v T. podľa § 220 OSP ako vecne nesprávny a priečiaci sa zákonu zmenil a preskúmané rozhodnutie žalovaného potvrdil.

91.
R O Z H O D N U T I E

Peňažný príspevok na úpravu bytu podľa zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa priznáva ako čiastočná sociálna kompenzácia ťažkého zdravotného postihnutia fyzickej osoby a je nerozlučne spojený s osobou žiadateľa. Neprechádza na jeho prípadných dedičov, preto ďalšie súdne konanie v dôsledku smrti žiadateľa o tento príspevok musí byť zastavené.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. mája 2012, sp. zn. 7 Sžso/42/2011)

Krajský súd v K. rozsudkom z 23. februára 2011 zamietol žalobu proti rozhodnutiu zo 16. septembra 2010, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny S. N. V. zo 16. júna 2010, ktorým nebol žalobcovi priznaný peňažný príspevok na úpravu bytu podľa § 2 ods. 3, § 14 ods. 5, 10, § 15 ods. 1, § 37 ods. 1, § 55 ods. 6, 13 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“).

Súd prvého stupňa rozhodol tak s odôvodnením, že v komplexnom posudku žalovaného z 13. septembra 2010 bolo zohľadnené aj poškodenie zdravotného stavu žalobcu, ktorý uviedol v žalobe. Podkladom pre rozhodnutie žalovaného boli komplexné lekárske posudky z 20. mája 2012 a z 13. septembra 2010, v ktorých sa konštatuje, že žalobca nemá sociálne dôsledky pri prekonávaní bariér v domácom prostredí.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie, ktorým žiadal zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa a priznať žalobcovi peňažný príspevok na úpravu bytu. Uviedol, že zo zdravotnej dokumentácie sa jednoznačne potvrdzuje, že žalobca je pacientom s výraznými ťažkosťami pohybového aparátu.

Z o d ô v o d e n i a :

Podľa § 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov) spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne (ods. 2 veta prvá).

Podľa § 19 OSP spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 107 ods. 1 OSP ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

V priebehu odvolacieho konania prvostupňový správny orgán žalovaného listom z 11. apríla 2012 oznámil, že žalobca 30. novembra 2011 zomrel a súčasne predložil fotokópiu úmrtného listu z osobitnej matriky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 13. januára 2012.

Tým, že žalobca zomrel skôr ako sa odvolacie konanie právoplatne skončilo, stratil spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 19 OSP.

Peňažný príspevok na úpravu bytu podľa zákona č. 447/2008 Z.z. sa priznáva len na základe individuálnych predpokladov fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ako sociálny dôsledok tohto ťažkého zdravotného postihnutia a je nerozlučne spojený s osobou žiadateľa. Neprechádza na jeho prípadných dedičov, preto ďalšie súdne konanie v dôsledku straty spôsobilosti žalobcu mať práva a povinnosti a byť účastníkom konania sa stalo úmrtím žalobcu bezpredmetným.

Z uvedeného dôvodu odvolací súd podľa § 107 ods. 1 OSP v spojení s §246c ods. 1 OSP rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil.

92. R O Z H O D N U T I E

Ak občan nepreukázal správne mu orgánu, ktorý od neho požaduje úhradu za poskytnuté sociálne služby, že splnil svoju oznamovaciu povinnosť v zmysle § 103 ods. 2 a 6 zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, je povinný zaplatiť úhradu za poskytnuté sociálne služby v celom rozsahu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2012, sp. zn. 7 Sžso/26/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom z 9. novembra 2010 podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 28. apríla 2008, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Domov seniorov, B. z 19. marca 2008 o povinnosti žalobcu platiť úhradu za sociálne služby v celom rozsahu v zmysle § 103 ods. 6 zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“).

Súd prvého stupňa po preskúmaní zákonnosti a postupu rozhodnutia správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy OSP dospel k záveru, že žalovaná rozhodla na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a v súlade s § 103 ods. 6 zákona o sociálnej pomoci.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa bol uvedený do omylu, lebo žalovaná rozhodla o jeho povinnosti platiť úhradu za poskytovanie sociálnej služby v jej zariadení vo výške 1 860 Sk a na jej zaplatenie má trvalý platobný príkaz. Tiež pokladá za účelové klamstvo tvrdenie domova seniorov o nereagovaní na výzvy, lebo s ním viedol rozsiahlu dokumentáciu. Žiadal preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 250s OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 103 ods. 6 zákona o sociálnej pomoci ak občan, od ktorého sa požaduje úhrada za poskytnuté sociálne služby, neoznámí v lehote uvedenej v odseku 2 výšku svojich príjmov a hodnotu majetku, neohlási zmeny v ich výške ani zmeny v rodinných pomeroch a majetkových pomeroch, ktoré sú rozhodujúce na určenie úhrady za poskytnuté sociálne služby, príslušný orgán, obec, samosprávny kraj alebo zariadenie sociálnych služieb zriadené ako rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia rozhodne o povinnosti tohto občana platiť úhradu za poskytnuté sociálne služby v celom rozsahu.

Podľa § 250i ods. 1 prvej vety OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Uvedené ustanovenie zákona o sociálnej pomoci v časti „Povinnosti a zodpovednosť občanov v oblasti sociálnej pomoci“ upravuje povinnosť občana, ktorému sa poskytuje sociálna služba, aby oznámil v lehote ôsmich dní od doručenia výzvy poskytovateľa sociálnej pomoci rozhodujúce skutočnosti, ktoré majú vplyv na výšku úhrady za poskytnuté sociálne služby. Sankciou za nesplnenie tejto oznamovanej povinnosti občana je

oprávnenie poskytovateľa sociálnej služby rozhodnúť o uložení povinnosti občana zaplatiť úhradu za poskytnuté sociálne služby v celom rozsahu.

Z obsahu administratívneho spisu odvolací súd zistil, že rozhodnutím z 1. júna 2004 Dom seniorov B. rozhodol o povinnosti žalobcu platiť za poskytovanie starostlivosti v časti penzión pre dôchodcov úhradu spolu v sume 2 775 Sk mesačne. Vzhľadom na príjem a majetok žalobcu určil platiť zníženú úhradu za poskytovanú starostlivosť vo výške 1 664 Sk mesačne počnúc dňom 1. júna 2004. Od 1. júla 2004 bola táto suma zvýšená na 1 860 Sk mesačne rozhodnutím z 1. júla 2004.

Dom seniorov B. vyzýval žalobcu, aby v lehote ôsmich kalendárnych dní od doručenia výzvy splnil oznamovaciu povinnosť v zmysle § 103 ods. 6 zákona o sociálnej pomoci, a to v priebehu roku 2007 päťkrát, posledný krát 28. novembra 2007, s upozornením na následky nesplnenia povinnosti platiť úhradu za poskytované sociálne služby v plnom rozsahu. Žalovaný poslednú výzvu prevzal 4. decembra 2007, lehota ôsmich dní na splnenie oznamovacej povinnosti mu preto uplynula 12. decembra 2007.

Ďalej z administratívneho spisu vyplýva, že Dom seniorov B. podľa § 40 a § 103 ods. 6 zákona o sociálnej pomoci rozhodnutím zo 17. decembra 2007 s platnosťou od 1. januára 2008 uložil žalobcovi povinnosť platiť úhradu za poskytované služby v zariadení v celom rozsahu, t.j. vo výške 2 775 Sk mesačne. Na základe odvolania žalobcu z 30. decembra 2007 žalovaná ako druhostupňový správny orgán rozhodnutím z 12. februára 2008 zrušila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a vec mu vrátila na nové prejednanie a rozhodnutie. Žalovaná vytkla len skutočnosť, že nebol uvedený deň splatnosti celej úhrady za poskytované služby vo výroku rozhodnutia podľa § 47 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok).

Pri zrušení a vrátení rozhodnutia na nové konanie a rozhodnutie je prvostupňový správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho orgánu (§ 59 ods. 3, veta za bodkočiarkou Správneho poriadku), pokiaľ po vydaní rozhodnutia odvolacieho správneho orgánu nenastali nové skutočnosti, ktoré odvolaciemu orgánu neboli známe.

Dom seniorov B. rozhodnutím z 19. marca 2008 v ďalšom konaní žalobcovi s platnosťou od 1. apríla 2008 uložil povinnosť uhradiť náklady za sociálne služby, poskytované mu v zariadení Ružinovský dom seniorov v celom rozsahu, t.j. vo výške 2 775 Sk mesačne s tým, že úhrada za kalendárny mesiac je splatná v posledný kalendárny deň príslušného kalendárneho mesiaca.

Odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa z 19. marca 2008 žalovaná preskúmaným rozhodnutím z 28. apríla 2008 zamietla a rozhodnutie z 19. marca 2008 potvrdila.

V správnom konaní a ani v priebehu súdneho konania poberateľ úhrady za sociálne služby nepreukázal, že pred rozhodnutím správneho orgánu splnil svoju oznamovaciu povinnosť v zmysle § 103 ods. 6 zákona o sociálnej pomoci s prihliadnutím na ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia. Dom seniorov v B. preto mohol rozhodnúť o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť úhradu za poskytnuté sociálne služby v celom rozsahu.

Z uvedených dôvodov sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stotožnil s právnym názorom Krajského súdu v B., že rozhodnutie žalovaného zodpovedalo zákonu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vecnú nesprávnosť odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa nezistil, a preto ho podľa § 219 OSP potvrdil.

93. R O Z H O D N U T I E

Ustanovenie § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z.) v znení neskorších predpisov ustanovuje, že desaťročná premlčacia lehota sa vzťahuje na všetky pohľadávky na poistnom (aj poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty), ktoré bol platiteľ povinný zaplatiť do 1. januára 2005. Uplynutie tejto lehoty nezávisí na skutočnosti, či povinný splnil oznamovaciu povinnosť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2012, sp. zn. 7 Sžso/25/2011)

Krajský súd v B. rozsudkom z 20. januára 2011 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 4. marca 2009, ktorým žalovaný vyhovel rozkladu účastníka konania P.Š. (ďalej len „platiteľ poistného“) a podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) platobný výmer z 8. novembra 2007, vydaný Úradom pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“), pobočkou P. z dôvodu nesplnenia povinnosti platiť poistné na zdravotné poistenie podľa § 15 ods. 1 písm. c) a d), § 16 ods. 3 a § 17 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní, zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“) zrušil a rozhodol, že žalobkyňa ako účastník konania, nemá právo na náhradu trov konania v zmysle § 31 ods. 2 Správneho poriadku.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že predmetom rozhodnutia žalovaného bolo neodvedenie poistného na zdravotné poistenie platiteľom poistného za obdobie od 16. augusta 1995 do 5. septembra 1995 a od 14. marca 1996 do 30. júna 1996. Krajský súd uviedol, že v čase vzniku nároku na poistné platil zákon č. 273/1994 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1995, avšak v čase rozhodovania o právnom nároku žalobkyne bol tento zákon už zrušený. Žalovaný postupoval podľa spoločných a prechodných ustanovení, obsiahnutých v § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z.z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“), upravujúcim premlčanie nároku zdravotnej poisťovne na predmetné poistné v písmene a) tak, že nárok na poistné sa premlčuje uplynutím 10 rokov odo dňa jeho splatnosti. Z dôvodu, že zdravotná poisťovňa 28. septembra 2007 uplatnila svoj nárok na poistné za obdobie od 16. augusta 1995 do 5. septembra 1995 a od 14. marca 1996 do 30. júna 1996, pohľadávky zdravotnej poisťovne za toto obdobie už boli v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. premlčané, a preto bol postup žalovaného správny a zákonný a napadnuté rozhodnutie zodpovedalo zákonu.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil premlčanie nároku, pretože podľa jej názoru zákon č. 580/2004 Z. z. v prechodných ustanoveniach § 32 ods. 1 upravuje plynutie premlčacej doby bez toho, aby boli riešené dôsledky nesplnenia oznamovacej povinnosti v súvislosti s plynutím premlčacej doby. Z toho dôvodu bola žalobkyňa ukrátená na svojich právach, ktoré jej vznikli za účinnosti skoršieho právneho predpisu (nepráva retroaktivita), pričom pri neskúmaní splnenia oznamovacej povinnosti by mali zdravotné poisťovne obmedzenú možnosť vymáhať poistné (zhoršenie právneho postavenia žalobkyne). Inštitút nepravej retroaktivity slúži na zabezpečenie princípov kontinuity a stability spoločenských vzťahov a ich právnych úprav, aby nevznikalo právne vákuum. Uviedla tiež, že v danom prípade zákonodarcu vytvoril stav právnej neistoty, ktorý trval do 31. decembra 2008, t.j. do účinnosti § 85h zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 1. januára 2009, čím nastala vágnosť a interpretačná nejasnosť. Posudzovanie konfliktu intertemporality by sa podľa jej názoru malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušili princíp právnej istoty, ako ani princíp rovnosti, ale ktoré by ich primeraným spôsobom vyvažovali.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok Krajského súdu v B. potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. poistné za príslušný kalendárny mesiac, je splatné do ôsmeho dňa po uplynutí tohto mesiaca.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. na poistné, poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti tohto zákona, sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota takto:

- a) na poistné odo dňa splatnosti,
- b) na poplatky z omeškania odo dňa nároku zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatkov z omeškania,
- c) na poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti od posledného dňa, keď mohla byť oznamovacia povinnosť riadne splnená,
- d) na pokuty odo dňa nesplnenia povinnosti.

Podľa § 21 ods. 1 až 3 zákona č. 273/1994 Z.z. právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti.

Ak zamestnávateľ neprihlásil svojho zamestnanca do poistenia alebo ak samostatne zárobkovo činná osoba alebo osoba uvedená v § 10 ods. 2 nesplnila oznamovaciu povinnosť, hoci tak boli podľa tohto zákona povinné urobiť, právo predpísať poistné sa nepremlčuje.

Právo vymáhať poistné sa premlčí za tri roky odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa toto poistné predpísalo.

Najvyšší súd zistil, že skutkový stav bol v konaní dostatočne preukázaný. Nebolo pochybné, že žalobkyňa 28. septembra 2007 doručila úradu, a to pobočke v P. návrh na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poistnom na zdravotné poistenie v sume 50,95 € a trovy konania v sume 8,29 € z dôvodu, že platiteľ poistného nezaplatil riadne a včas poistné na zdravotné poistenie za obdobie od 16. augusta 1995 do 5. septembra 1995, a od 14. marca 1996 do 30. júna 1996, pričom však platiteľ poistného následne vzniesol v správnom konaní námietku premlčania. Sporným preto zostal výklad prechodného ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z., ktorý upravuje premlčaciu dobu vo vzťahu k poistnému, poplatkom z omeškania, poplatkom za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do 31. decembra 2004.

Predovšetkým treba poznamenať, že žalovaný správne rozhodoval podľa platného a účinného zákona č. 580/2004 Z. z., pretože zákon č. 273/1994 Z. z. bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“).

Ak zdravotnej poisťovni vznikol nárok na poistné podľa predošlej právnej úpravy, tento nárok jej nezanikol, je však ale potrebné podľa prechodných ustanovení vyriešiť vplyv novej právnej úpravy na právne vzťahy upravené predchádzajúcim zákonom.

V prípade, ak je podľa novej právnej úpravy v prechodných ustanoveniach stanovená nová premlčacia doba, právne vzťahy sa spravujú touto novou premlčacou dobou, pričom nie je narušený princíp právnej istoty, lebo nová právna úprava neupravuje nanovo vznik právnych vzťahov, ku ktorým došlo pred dňom účinnosti nového zákona, a to spôsobom, ktorý je pre dlžníka priaznivejší. Upravuje odlišne len právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na obsah týchto právnych vzťahov v budúcnosti spôsobom, ktorý premlčaciu lehotu skracuje, čo však je prípustné.

Nepochybné zostáva, že zákon č. 580/2004 Z. z. v časti spoločné a prechodné ustanovenia nanovo upravil premŕčiaciu dobu, a preto žalovaný nemohol prihladiuť na už zrušený § 21 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z., v ktorom bolo upravené zvlášť premŕčanie v prípade nesplnenia si oznamovacej povinnosti. Ak sa potom podľa novej právnej úpravy na poistné, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti nového zákona, vzťahuje nová premŕčacia doba, na plynutie ktorej nemá žiadny vplyv splnenie alebo nesplnenie oznamovacej povinnosti, jej uplynutím dôjde k premŕčaniu, bez ohľadu na to, či si platiteľ splnil, alebo nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu sú pohľadávky žalobkyne za obdobie od 16. augusta 1995 do 5. septembra 1995 a od 14. marca 1996 do 30. júna 1996 premŕčané v zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z.z., lebo žalobkyňa uplatnila nárok na predpísanie poistného podaním návrhu, doručenému úradu až 28. septembra 2007.

Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na § 85h ods. 1 a 2 zákona č. 581/2004 Z. z. a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2008, č.k. 9 Sžso 65/2008 je potrebné poznamenať, že ani uvádzané ustanovenie zákona, ani uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nepodporujú tvrdenia žalobkyne, pretože sa netýkajú premŕčania pohľadávok vo veciach zdravotného poistenia.

Navyše je nepochybné, že právne vzťahy zo zdravotného poistenia patria do oblasti práva verejného. V ustanovení § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. je okrem premŕčania poistného upravené tiež premŕčanie poplatkov z omeškania, poplatkov za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu, teda majú nesporné sankčný charakter a je preto nevyhnutné pri ich ukladaní, resp. uplatňovaní, dodržiavať aj zásady platné pre správne trestanie. Podľa týchto zásad sa nový právny predpis môže použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie. V danom prípade je preto správnosť postupu, ako aj správnosť výkladu novej právnej normy nepochybná a žalobkyňa ako vykonávateľka verejného zdravotného poistenia sa preto nemôže dovolávať toho, že bola novou právnou úpravou ukrátená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považuje rozhodnutie žalovaného, ako aj krajského súdu za dostatočne odôvodnené, s ich dôvodmi sa najvyšší súd v celom rozsahu stotožňuje, pričom námietky uvedené žalobkyňou v odvolaní sú v podstate zhodné s námietkami uvedenými v žalobe, s ktorými sa náležite vysporiadal už krajský súd.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

94.
R O Z H O D N U T I E

Účastníkom správneho konania o uložení sankcie právnickej osobe nie je jej akcionár, lebo pri skúmaní zákonnosti rozhodnutia o sankcii, uloženej právnickej osobe, sa nekoná o jeho právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach a akcionár nie je ani osobou, ktorá by mohla byť týmto rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach priamo dotknutá [§ 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov].

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2012, sp. zn. 7 Sžso/47/2011)

Krajský súd v B. uznesením z 18. marca 2011 zastavil konanie o žalobe z 1. marca 2010, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného z 1. apríla 2009 o povinnosti spoločnosti D. vypracovať ozdravný plán a o uložení pokuty a tiež zrušenia rozhodnutia žalovaného z 22. decembra 2009 o uložení pokuty spoločnosti D., zdravotná poisťovňa a.s. so sídlom B., E., zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu B. I, do ktorého správneho konania žalobca písomne oznámil žalovanému vstup, dôvodiac že budúce rozhodnutie sa týka jeho právnej pozície, lebo je 100 % akcionárom spoločnosti D. holding, a.s., B., ktorá je 100% akcionárom ZP D., zdravotná poisťovňa, a.s., B.

V odôvodnení tohto uznesenia krajský súd uviedol, že sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia žalovaného, podľa ktorého žalobca nie je účastníkom správneho konania o uložení sankcie Zdravotnej poisťovni D., lebo v tomto správnom konaní sa nekoná o jeho právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach a ani nie je osobou, ktorá by mohla byť týmto rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach priamo dotknutá. Rozhodnutie správneho orgánu sa netýka právneho postavenia žalobcu. Z tohto výkladu vyplýva, že žalobca nie je účastníkom správneho konania o uloženie sankcie Zdravotnej poisťovne D., a.s., a preto nemôže byť osobou oprávnenou na podanie žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu o uloženie sankcie Zdravotnej poisťovni D., a.s. B.. Krajský súd konštatoval, že v správnom konaní správne orgány konali a rozhodovali o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach Zdravotnej poisťovne D., a.s., ktorá je samostatným subjektom práva a má vlastné štatutárne orgány, ktoré sú oprávnené za ňu konať. Dané rozhodnutia žalovaného zaväzujú a ukladajú povinnosti priamo Zdravotnej poisťovni D., a.s. a nie priamo jej akcionárom, ktorým je D. holding, a.s. a nie žalobca.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca a namietal, že je založené na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP). Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu z 18. marca 2011 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že oznámením o vstupe účastníka do správneho konania doručeného žalovanému 14. apríla 2009 vstúpil do konania ako účastník, ktorý tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý (podľa § 14 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou Správneho poriadku) ako jediný akcionár spoločnosti D. Holding, a. s., ktorá je jediným akcionárom spoločnosti D.. Pre získanie účastníckych práv (ktoré mu potom nemôže odňať ani správny orgán) mu postačí, ak v tejto súvislosti existuje hoci len možnosť dotknutia jeho právneho postavenia konečným rozhodnutím v správnom konaní. Aj v prípade uloženia pokuty (bez povinnosti vypracovať ozdravný plán) môžu byť právom chránené záujmy akcionára priamo dotknuté. Právo, ktoré je s akciami spojené, a to právo na vyplatenie podielu na zisku – dividendu alebo právo na vyplatenie likvidačného zostatku, je uložením pokuty priamo dotknuté a tým sa aj samotné uloženie pokuty priamo dotýka oprávneného záujmu akcionára – žalobcu. Žalobca má teda oprávnený záujem na odvrátení uloženia pokuty spoločnosti D., lebo táto spoločnosť je súčasťou jeho majetkovej podstaty a zaplatenie pokuty túto majetkovú podstatu priamo znižuje. Uloženie pokuty spoločnosti má dopad na jej povest', čo opäť môže znížovať hodnotu jej majetku. Má oprávnený záujem na výsledku správneho konania, lebo jeho nepriaznivý výsledok sa mohol dotknúť priamo žalobcových povinností (to platilo najmä v súvislosti s nariadením ozdravného plánu) a súčasne môže priamo dopadnúť na žalobcovu majetkovú a nemajetkovú podstatu (to platí najmä v súvislosti s uložením pokuty).

Žalovaný vo vyjadrení na odvolanie žalobcu navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu ako správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 14 ods. 1 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Podľa § 248a OSP súdy nepreskúmajú rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania.

Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 250 ods. 2 OSP žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podateľ žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Zo spisov vyplýva, že žalovaný prostredníctvom sekcie dohľadu nad zdravotným poistením ako prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 1. apríla 2009 uložil spoločnosti D., zdravotná poisťovňa B. povinnosť vypracovať ozdravný plán v zmysle zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov a uložil jej pokutu. Predseda úradu žalovaného ako druhostupňový správny orgán rozhodol o rozklade, ktorý podala spoločnosť Zdravotná poisťovňa D., a.s. B. rozhodnutím z 22. decembra 2009 tak, že prvostupňové rozhodnutie zmenil a spoločnosti D., a.s. B. uložil povinnosť zaplatiť pokutu 100 000 €. Žalobca ako 100 % akcionár spoločnosti Zdravotná poisťovňa D. Holding, a.s. doručil 14. apríla 2009 žalovanému oznámenie o vstupe účastníka do správneho konania. Rozhodnutím zo 6. mája 2009 žalovaný nepriznal žalobcovi postavenie účastníka správneho konania. Proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu o nepriznaní postavenia účastníka konania podal žalobca rozklad, o ktorom rozhodol predseda žalovaného rozhodnutím z 13. júla 2009 tak, že žalobca nie je účastníkom správneho konania. Toto druhostupňové rozhodnutie o nepriznaní postavenia účastníka správneho konania bolo žalobcovi doručené 24. júla 2009, proti ktorému nie je možné podať odvolanie, resp. rozklad.

Proti prvostupňovému rozhodnutiu z 1. apríla 2009 podala rozklad spoločnosť Zdravotná poisťovňa D., a.s. B., o ktorom rozhodol predseda žalovaného rozhodnutím z 22. decembra 2009 tak, že napadnuté prvostupňové rozhodnutie zmenil a spoločnosti Zdravotná poisťovňa D. a.s. uložil povinnosť zaplatiť pokutu 100 000 €. Na rozklad, podaný žalobcom žalovaný neprihliadol s odôvodnením, že žalobca nie je účastníkom konania. Uloženie sankcie Zdravotnej poisťovni D., a.s. B. sa priamo nedotýka právneho postavenia žalobcu ako akcionára spoločnosti Zdravotná poisťovňa D., a.s. B.. Takisto právo žalobcu na ochranu dobrej povesti nie je rozhodnutím o uložení pokuty zdravotnej poisťovni priamo dotknuté.

Aj odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia žalovaného o tom, že žalobca nie je účastníkom správneho konania o uložení sankcie Zdravotnej poisťovni D., a.s. B. lebo v tomto správnom konaní sa nekoná o jeho právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach a ani nie je osobou, ktorá by mohla byť týmto rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach priamo dotknutá, o čom hovorí § 14 ods. 1 Správneho poriadku. Žalovaný sa v rozhodnutí o vylúčení žalobcu z predmetného správneho konania dostatočne vysporiadal s účasťou žalobcu v správnom konaní. Napokon, rozhodnutie o vylúčení účastníka z konania je procesné rozhodnutie týkajúce sa vedenia konania, ktoré podľa § 248 písm. a) OSP nepodlieha súdnemu preskúmaniu, o čom sa sám žalobca zmieňuje v žalobe (tretí ods. prvej strany odpodu).

Možno len poznamenať, že svoje práva a aj záujmy výlučného akcionára Zdravotnej poisťovne D., a.s., mohol žalobca priamo uplatňovať svojím rozhodovacím vplyvom na personálne obsadenie orgánov sankcionovanej spoločnosti a dbať tak o to, aby dôvody na uloženie sankcie neboli dané. Výkon práv žalobcu však nie je rozhodnutím o uložení sankcie dotknutý priamo.

Nemožno prehliadať skutočnosť, že žalobca nebol v čase rozhodovania o uložení sankcie Zdravotnej poisťovne D., a.s. priamo jej vlastníkom, bol len výlučným akcionárom tejto spoločnosti, a preto sa jeho majetok uložením sankcie Zdravotnej poisťovni D., a.s. mohol, ale nemusel zmenšiť. Uložením sankcie uvedenej zdravotnej poisťovni preto žalobca priamo dotknutý nebol.

Z týchto dôvodov odvolací Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v B. z 18. marca 2011 podľa § 219 OSP ako vecne správne potvrdil.

95.
R O Z H O D N U T I E

Rozsudok, z ktorého nemožno zistiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o zákonnosti rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia, nezabezpečuje účastníkovi právo na spravodlivý súdny proces. Jeho riadne odôvodnenie je procesným právom účastníka, lebo len dostatočné a presvedčivé odôvodnenie mu umožňuje dostatočne skutkovo a právne odôvodniť prípadne podaný opravný prostriedok.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2012, sp. zn. 7 So/118/2011)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 28. apríla 2011, podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie z 20. januára 2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 21. marca 2011, ktorým podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) odporkyňa priznala navrhovateľke starobný dôchodok v sume 330,90 € mesačne s účinnosťou od 15. decembra 2010.

V priebehu konania rozhodnutím z 21. marca 2011 podľa § 65, § 274 a § 82 zákona o sociálnom poistení odporkyňa priznala navrhovateľke starobný dôchodok v sume 325 € mesačne s účinnosťou od 15. decembra 2010. Podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 404/2010 Z.z., ktoré ustanovuje percento zvýšenia dôchodkovej dávky navrhovateľke zvýšila starobný dôchodok na sumu 330,90 € mesačne s účinnosťou od 1. januára 2011. Týmto rozhodnutím zmenila rozhodnutie z 20. januára 2011 v časti odôvodnenia. Vzhľadom k tomu, že dôchodkové nároky navrhovateľky boli posúdené v súlade s príslušnými právnymi predpismi, súd napadnuté rozhodnutie odporkyne v spojení so zmenovým rozhodnutím potvrdil podľa § 250q ods. 2 OSP.

Krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania s poukazom na jej neúspešnosť v konaní.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala navrhovateľka odvolanie. Namietala správnosť výpočtu jej starobného dôchodku a tvrdila, že z rozhodnutia odporkyne nie je zrejmé, či pri výpočte dôchodku zvýhodnila doby zamestnania v II. pracovnej kategórii v čase od 1971 do 1999. Poukázala tiež na obdobie svojej práceneschopnosti od 5. decembra 2003 do 28. februára 2004 a na obdobie poberania podpory v nezamestnanosti z úradu práce od 1. marca 2004 do 1. novembra 2004 a od 19. novembra 2004 do 31. júla 2005, ktoré pre výpočet jej starobného dôchodku neboli zohľadnené.

Odporkyňa žiadala rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že navrhovateľka nepredložila súdu žiadne právne významné doklady, preukazujúce nové skutočnosti, ktoré by mali vplyv na určenie výšky starobného dôchodku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 246c OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Ustanovenie § 157 ods. 2 OSP upravuje obsahové náležitosti súdneho rozhodnutia. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia je procesným právom účastníka, pretože len

dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia dáva účastníkovi možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti tomuto rozhodnutiu voči ktorému chce využiť možnosť podať opravný prostriedok.

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, i keď nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k jeho rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu, nestačí len odkaz na určité časti zákonov.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytuje.

Zo spisov vyplýva, že súd prvého stupňa mal posudzovať zákonnosť rozhodnutia odporkyne z 20. januára 2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 21. marca 2011 o priznaní starobného dôchodku v sume 330,90 €, aj s prihliadnutím na navrhovateľkine námietky o výške dôchodku.

Krajský súd však pri posudzovaní vecnej správnosti rozhodnutí odporkyne dôsledne nerešpektoval požiadavky práva na spravodlivý súdny proces.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol obsah napadnutého rozhodnutia odporkyne, obsah vyjadrenia odporkyne a prednesy účastníkov konania na pojednávaní. Pokiaľ na tom základe bez bližšieho odôvodnenia a právnej argumentácie v opravnom prostriedku namietaných skutočností len skonštatoval, že „dôchodkové nároky navrhovateľky boli posúdené v súlade s príslušnými právnymi predpismi“ a poukázal na obsah rozhodnutia odporkyne, jeho rozsudok nie je v súlade s § 157 ods. 2 OSP, pretože je nepresvedčivý, nezrozumiteľný a nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Nemožno z neho zistiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o opravnom prostriedku navrhovateľky a samotný jeho záver, podľa ktorého „dôchodkové nároky navrhovateľky boli posúdené v súlade s príslušnými právnymi predpismi“ požiadavkám zákona nezodpovedá.

Odvolací súd vzhľadom na uvedené dôvody konštatoval, že napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa došlo k porušeniu procesného práva navrhovateľky, lebo rozsudok, z ktorého nemožno zistiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o zákonnosti preskúmavaného rozhodnutia odporkyne nezabezpečuje navrhovateľke právo na spravodlivý súdny proces, ak navyše jeho záver o správnosti rozhodnutia odporkyne bol podľa názoru odvolacieho súdu predčasný, lebo z neho nemožno zistiť, na akom skutkovom základe súd rozhodoval a akými skutkovými okolnosťami a právnymi predpismi sa pri rozhodovaní riadil.

Odvolací súd preto nedostatky v procesnom postupe súdu prvého stupňa považoval za natoľko závažné, že rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ a ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP a § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova, vysporiada sa so všetkými námietkami navrhovateľky a vo veci znovu rozhodne s náležitým odôvodnením.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa znovu rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 3 OSP).

96.
R O Z H O D N U T I E

Podanie podnetu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nemá vplyv na právoplatnosť rozhodnutia, ani nemá za následok prerušenie plynutia lehoty na podanie žaloby podľa V. časti OSP.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2011, sp. zn. 7Sžso/54/2011)

Krajský súd v N. uznesením z 20. apríla 2011, podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a postupu rozhodnutia žalovaného z 12. marca 2010 na základe žaloby, podanej 25. augusta 2010. Uvedeným rozhodnutím žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, Colného úradu N. z 25. januára 2010 vo veci zvýšenia náhrady za stratu na služobnom plate.

Súd prvého stupňa rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca podal žalobu na preskúmanie postupu a zákonnosti rozhodnutia žalovaného po uplynutí dvojmesačnej lehoty od prevzatia rozhodnutia žalovaného (§ 250b ods. 1 OSP). Rozhodnutie bolo žalobcovi doručené 25. marca 2010, dvojmesačná lehota na podanie žaloby uplynula 25. mája 2010 a žalobca podal žalobu na poštovú prepravu až 25. augusta 2010, teda oneskorene.

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa nezobral do úvahy ustanovenie § 250i ods. 4 OSP, pretože v predmetnej veci podal na Ministerstvo financií Slovenskej republiky žiadosť o preskúmanie rozhodnutia žalovaného mimo odvolacieho konania. Podľa jeho názoru dvojmesačná lehota na podanie žaloby začala potom plynúť od doručenia rozhodnutia ústredného orgánu štátnej správy. Oznámenie Ministerstva financií Slovenskej republiky o výsledku preskúmania z 22. júna 2010 prevzal 27. júna 2010. S poukazom na ustanovenie § 250i ods. 4 OSP podľa jeho názoru podal žalobu o preskúmanie zákonnosti včas, ak ju podal na krajský súd 26. augusta 2010, tak ju podal v dvojmesačnej zákonnej lehote. Žiadal, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie Krajského súdu v N. spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 250i ods. 4 OSP ak rozhodnutie správneho orgánu bolo medzitým napadnuté protestom prokurátora, súd konanie o žalobe preruší až do jeho vybavenia; ak napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, súd konanie o žalobe zastaví. Obdobne sa postupuje, ak pred podaním žaloby na súd sa proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu podal mimoriadny opravný prostriedok.

Podľa § 65 ods. 1 Správneho poriadku rozhodnutie, ktoré je právoplatné, môže z vlastného alebo iného podmetu preskúmať správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správneho orgánu, ktorý toto rozhodnutie vydal (§ 58), ak ide o rozhodnutie ústredného orgánu štátnej správy, jeho vedúci na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie (§ 61 ods. 2).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, jeho rozhodnutie je presvedčivé a v plnom rozsahu naň poukazuje. Podľa § 219 ods. 2 OSP preto odvolací súd len dopĺňa dôvody tohto rozhodnutia.

V prejednávanej veci žalobca poukázal na druhú vetu § 250i ods. 4 OSP.

Z dikcie zákona však nad akúkoľvek pochybnosť vyplýva, že podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nemá vplyv na právoplatnosť rozhodnutia, proti ktorému smeruje a nemá charakter

odvolania, prípadne rozkladu. Povinnosťou správneho orgánu vyššieho stupňa na základe tohto podnetu je preskúmať právoplatné rozhodnutie správneho orgánu nižšieho stupňa, pokiaľ nie sú splnené zákonné podmienky na jeho preskúmanie a na postup v zmysle § 65 ods. 2 Správneho poriadku. Ak správny orgán vyššieho stupňa nezistí dôvod na zrušenie uvedeného rozhodnutia, právoplatnosť rozhodnutia, ktoré bolo predmetom preskúmania, nie je jeho postupom dotknutá.

Podnet preto nemožno kvalifikovať ako podanie podľa § 19 Správneho poriadku.

Zo spisov vyplýva, že žalobca listom z 31. marca 2010 podal na Ministerstvo financií Slovenskej republiky podnet (sťažnosť) na preskúmanie (vtedy ešte neprávoplatného) rozhodnutia žalovaného z 12. marca 2010 ako aj prvostupňového správneho orgánu z 25. januára 2010. Ministerstvo financií Slovenskej republiky podnet vybavilo listom, pretože nezistilo právny dôvod na zrušenie rozhodnutí správnych orgánov nižšieho stupňa. Tento list nie je rozhodnutím, ktoré možno preskúmať podľa V. časti OSP, lebo nezakladá, nemení ani neruší konkrétne individuálne práva účastníkov konania a rozhodnutie správneho orgánu o týchto právach zostáva ním nedotknuté. Vybavenie podnetu mimo odvolacieho konania sa vykonáva postupom podľa Správneho poriadku a preto súdnemu prieskumu nepodlieha vyrozhodnutie o neoprávnenosti podnetu (viď str. 271, Správny poriadok, Komentár s novelou od 1. januára 2004, autorka: doc. JUDr. Soňa Kočišiarová, PhD. prvé vydanie máj 2004).

Na základe uvedených skutočností žalobcov podnet nie je možné považovať za mimoriadny opravný prostriedok v zmysle § 250i ods. 4 OSP, a preto aplikácia ustanovenia, na ktoré žalobca v odvolaní poukazuje, v danej veci neprichádza do úvahy.

Z uvedeného dôvodu bolo preukázané, že žalobca nepodal žalobu do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu, ktorý bol príslušný rozhodnúť v poslednom stupni tak, ako to predpokladá § 250b ods. 1 OSP. Krajský súd preto vecne správne rozhodol, keď konanie podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie Krajského súdu v N. z 20. apríla 2011 podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

97.

ROZHODNUTIE

I. Konanie a rozhodovanie o organizačných otázkach orgánov záujmovej samosprávy nemožno považovať za prenesený výkon štátnej správy.

II. Pôsobnosť súdov na ich preskúmanie v správnom súdnictve preto nie je daná.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júla 2012, sp. zn. 9 Nds/15/2012)

Žalobcovia v 1. až 42. rade podali na Okresnom súde K. I. žalobu o určenie neplatnosti rozhodnutia orgánu občianskeho združenia. V návrhu uviedli, že sú členmi Slovenského rybárskeho zväzu, v rámci ktorého sú združení v organizačnej zložke základnej organizácie, ktorou je Mestská organizácia Slovenského rybárskeho zväzu v K. Dňa 30. marca 2012 sa uskutočnila Mestská konferencia Slovenského rybárskeho zväzu – Mestskej organizácie K., ktorej konanie aj prijaté rozhodnutia nie sú podľa ich názoru v súlade so stanovami Slovenského rybárskeho zväzu. Žalovaný na svojom mimoriadnom zasadnutí svojím uznesením z 13. apríla 2012 pozastavil platnosť všetkých uznesení prijatých na uvedenej mestskej konferencii a ďalším uznesením z toho istého dňa odporučil Mestskej organizácii Slovenského rybárskeho zväzu v K. opakovane vykonať členské schôdze obvodných organizácií číslo 2 a číslo 4 a do 30. júna 2012 aj mestskú konferenciu Mestskej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu v K. V dôsledku skutočnosti, že proti rozhodnutiam žalovaného Stanovy Slovenského rybárskeho zväzu nepripúšťajú opravný prostriedok, žalobcovia žiadali v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 83/1990 Zb.“), aby súd vyhlásil uznesenia žalovaného z 13. apríla 2012 za neplatné.

Okresný súd K. I. uznesením zo 14. júna 2012, postúpil vec Krajskému súdu v K. s odôvodnením, že na konanie je vecne a miestne príslušný tento súd, lebo združenie, ktorého rozhodnutie má súd preskúmať, je združením s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Krajský súd v K. s postúpením veci nesúhlasil a vec 27. júna 2012 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie. Svoj nesúhlas odôvodnil skutočnosťou, že Slovenský rybársky zväz je združenie, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 83/1990 Zb. a z ustanovenia § 15 ods. 1 citovaného zákona ako aj ustanovenia § 246 OSP vyplýva, že na konanie je vecne (a aj miestne) príslušný okresný súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na rozhodovanie o vecnej príslušnosti (§ 246c veta prvá OSP a § 104a ods. 3 OSP) po prejedaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v K. s postúpením veci je dôvodný.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté (§ 244 ods. 3 veta prvá OSP).

Vecná príslušnosť súdov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov (do kategórie ktorých spadajú aj rozhodnutia záujmovej samosprávy) je upravená v § 246 OSP a §§ 6, 7 a v § 8 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Vecná príslušnosť krajských súdov na preskúmanie rozhodnutí a postupov je pravidlom, z ktorého výnimku musí ustanoviť zákon. Takým zákonom je Občiansky súdny poriadok alebo iné zákony, ktoré ustanovujú vecnú príslušnosť okresných súdov a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Vecná príslušnosť v správnom súdnictve teda zásadne patrí krajským súdom (§ 246 ods. 1 OSP, § 7 ods. 3 zákona o súdoch). Vylúčená je len vo veciach, ktoré podľa tohto ustanovenia alebo osobitných zákonov výslovne patria do rozhodovacej právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 246 ods. 2 OSP), prípadne ešte aj okresných súdov (§ 6 zákona o súdoch).

Žalovaný je orgánom záujmovej samosprávy, na ktorý sa vzťahuje zákon č. 83/1990 Zb. podľa ktorého vznikol.

Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 tohto zákona ak člen združenia považuje rozhodnutie niektorého z jeho orgánov, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní odo dňa, keď sa o ňom dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov od rozhodnutia požiadať okresný súd o jeho preskúmanie.

Podľa tejto úpravy príslušnosti súdu je rozhodujúce, že združenie ako právnická osoba vzniklo podľa zákona č. 83/1990 Zb. a že žalovaný je orgán tohto združenia. Na preskúmanie jeho rozhodnutí je v zákone výslovne určený ako vecne príslušný okresný súd a krajský súd by bol vecne príslušný len v prípade, keby preskúmaval rozhodnutia žalovaného vo veciach, v ktorých štát preniesol na žalovaného pôsobnosti orgánu verejnej správy. O takýto prípad v danej veci nešlo, lebo veci, týkajúce sa organizačných otázok orgánov záujmovej samosprávy nemožno považovať za prenesený výkon štátnej správy. Pôsobnosť súdov v správnom súdnictve preto nie je daná.

Okresný súd K. I. uvedené zákonné požiadavky nesprávne právne posúdil a nesprávne právne postupoval, keď postúpil vec Krajskému súdu v K., lebo zastával nesprávny právny záver, že v danej veci ide o výnimku z ustanovenia § 15 zákona č. 83/1990 Zb. Podľa jeho názoru predmetom preskúmania je rozhodnutie združenia s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, pričom poukázal na ustanovenie § 246a ods. 1 druhá veta OSP a zaoberajúc sa len skúmaním miestnej príslušnosti ponechal bez povšimnutia skutočnosť, že vecná pôsobnosť krajského súdu v uvedenej veci nie je daná.

Ponechal tiež bez povšimnutia, že § 246a OSP upravuje miestnu príslušnosť súdov len v správnom súdnictve, vymedzuje rozsah pôsobnosti medzi jednotlivými súdmi toho istého druhu ale neupravuje výnimky z vecnej príslušnosti súdu.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval nesúhlas Krajského súdu v K. s postúpením veci za dôvodný a preto podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 104a ods. 3 OSP rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.